

DABAS PARKA “BERNĀTI”

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS

LIEPĀJAS RAJONA NĪCAS PAGASTS

Plāns izstrādāts laika periodam no 2004. gada līdz 2019. gadam

Izstrādātāji: Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāte un
Liepājas reģionālā vides pārvalde

Projekta vadītāja: MARUTA KAMINSKA

Liepāja

2004. gada septembris

Atjaunots:

SATURS

SAĪSINĀJUMI UN SKAIDROJUMI	4
IEVADS	5
KOPSAVILKUMS	7
1. APRAKSTS	9
1.1. Teritorijas juridiskās saistības	9
1.1.1. Normatīvie akti	9
1.1.2. Īpašuma tiesības	12
1.2. Vispārēja informācija par teritoriju	13
1.2.1. Atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātes	13
1.2.2. Esošais zonējums	13
1.2.3. Apsaimniekošanas infrastruktūra	13
1.2.4. Aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture	13
1.2.5. Kultūrvēsturiskais raksturojums	16
1.2.6. Kartogrāfiskais materiāls	17
1.3. Teritorijas fiziski – ģeogrāfiskais raksturojums	17
1.3.1. Klimats	17
1.3.2. Ģeoloģija, ģeomorfoloģija	17
1.3.3. Hidroloģija	18
1.3.4. Augšnes	19
1.4. Teritorijas bioloģiskais raksturojums	19
1.4.1. Flora un fauna	19
1.4.2. Biotopi	21
1.5. Teritorijas sociālekonomiskais raksturojums	24
1.5.1. Demogrāfiskā analīze (iedzīvotāji, nodarbinātība)	24
1.5.2. Teritorijas izmantošanas veidi	24
1.6. Izmantotās literatūras saraksts	27
2. TERITORIJAS NOVĒRTĒJUMS	28
2.1. Teritorija kā vienota dabas aizsardzības vērtība un to ietekmējošie faktori	28
2.2. Biotopi kā dabas aizsardzības vērtība, to sociālekonomiskā vērtība un ietekmējošie faktori	28
2.2.1. Pludmale	30
2.2.2. Jūrmalas kāpas (embrionālās, priekškāpas, pelēkās kāpas)	31
2.2.3. Starpkāpu ieplakas	31
2.2.4. Meži	31
2.2.5. Mikroliegumu veidošana biotopu aizsardzībai	32
2.3. Sugas kā dabas aizsardzības vērtība, to sociālekonomiskā vērtība un tās ietekmējošie faktori	34
2.4. Citas teritorijas vērtības un tās ietekmējošie faktori	34

2.5. Teritorijas vērtību apkopojums un pretnostatījums	35
3. TERITORIJAS SAGLABĀŠANAS MĒRĶI	36
3.1. Teritorijas apsaimniekošanas ideālie jeb ilgtermiņa mērķi.....	36
3.2. Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam	36
4. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI	38
4.1. Apsaimniekošanas pasākumu pārskats	38
<u>4.1.2. Apsaimniekošanas pasākumu apraksts</u>	41
4.2. Ieteicamais teritorijas zonējums.....	48
5. PLĀNA IEVIEŠANA UN ATJAUNOŠANA	49
5.1. Plāna ieviešanas praktiskie aspekti.....	49
5.2. Plāna atjaunošana	49
5.3. Nepieciešamie grozījumi teritorijas plānojumos.....	49
5.4. Dabas parka “Bernāti” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.....	50
PIELIKUMI	52

SAĪSINĀJUMI UN SKAIDROJUMI

BDP	Bernātu dabas parks
biotops	samērā viendabīga platība, kas piemērota kādu konkrētu sugu pastāvēšanai
DAP	Dabas aizsardzības pārvalde
DL	dabas liegums
DMB	dabiskie mežaudžu biotopi jeb atslēgas biotopi
DP	dabas parks
EP	Eiropas Padome
ĪADT	īpaši aizsargājamā dabas teritorija
KN	kadastra numurs
kv.	meža kvartāls
LIFE -Nature	Eiropas Savienības fonds, kas finansiāli atbalsta ES aizsargājamu biotopu un sugu aizsardzības projektus
LR	Latvijas Republika
LU	Latvijas Universitāte
LVAf	Latvijas vides aizsardzības fonds
MK	Ministru Kabinets
NATURA-2000	Eiropas Savienības aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, izveidots saskaņā ar Biotopu direktīvu
nog.	meža kvartāla nogabals
Piekrastes projekts	LIFE-Nature projekts “Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā”
PDMB	potenciālais dabisko mežaudžu biotops
PDP	Papes dabas parks
PDMB	potenciālais dabisko mežu biotops jeb potenciālais atslēgas biotops
PNV	Putniem nozīmīgas vietas
RVP	reģionālā vides pārvalde
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIA “LMI”	SIA “Latvijas mežu ierīcība”
SKUJ	skujkoku mežs (biotopa nosaukums)
SLAP PRIE	slapjš priežu mežs (biotopa nosaukums)
VidM	Latvijas Republikas Vides ministrija
VAS “LVM	Valsts akciju sabiedrība “Latvijas valsts meži”
VKPAI	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
VMD	Valsts meža dienests
VZD	Valsts zemes dienests
z/a	zvejnieku artelis
WWF	Pasaules dabas fonds

IEVADS

Īpaši aizsargājamā dabas teritorija dabas parks „Bernāti” atrodas Liepājas rajona Nīcas pagastā, Latvijas pašā tālākajā rietumu punktā. Teritorijas aizsardzības vēsture aizsākās 1992. gadā, kad šeit tika nodibināts vietējās nozīmes dabas liegums 220 hektāru platībā. Turpmākajos gados liegums kļuva par valsts nozīmes dabas liegumu, vēlāk valsts nozīmes dabas parku. Pašreizējās dabas parka robežas noteiktas ar 2004. gada 8. aprīļa noteikumiem Nr. 267 “Grozījumi Ministru kabineta 1999. gada noteikumos Nr. 83 “Noteikumi par dabas parkiem””.

Lai saglabātu kāpu un priežu mežu ainavu, aizsargājamus biotopus un sugas un lai piemērotu teritoriju iedzīvotāju rekreācijai, tūrismam un izglītošanai, 2003. un 2004. gadā tika izstrādāts dabas parka „Bernāti” dabas aizsardzības plāns (turpmāk – Plāns). Plāns izstrādāts saskaņā ar normatīvajiem aktiem, VidM 2002. gada 4. jūlija rīkojumu Nr. 120 “Par ieteikumiem dabas aizsardzības plānu izstrādāšanā” un „Bioloģiskās daudzveidības nacionālo programmu”, kā arī vadoties pēc Ingas Račinskas „Rokasgrāmatas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādātājiem”. Plānu izstrādājuši Liepājas rajona dažādu nozaru speciālisti sadarbībā ar Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāti. Plāns tapis ES LIFE-Nature fonda atbalstītā LU Bioloģijas fakultātes projekta „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” (turpmāk – Piekrastes projekts) ietvaros.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitā tika nolemts dabas parka teritoriju paplašināt, pievienojot bioloģiskās daudzveidības ziņā ļoti nozīmīgas teritorijas parka ziemeļos, dienvidos un austrumos. Plāns izstrādāts šai paplašinātajai teritorijai (shēma 1. pielikumā, robežu apraksts 2. pielikumā, detalizēta karte 3. pielikumā).

Dabas aizsardzības plāna izstrādi koordinē LR Vides ministrijas Dabas aizsardzības departaments un Dabas aizsardzības pārvalde, kura 2003. gada 23. jūlijā ir izdevusi rīkojumu Nr. 41 “Par BDP dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupu” (turpmāk Uzraudzības grupa).

Uzraudzības grupa tika izveidota šādā sastāvā: Jolanta Bāra (DAP sugu un biotopu daļas vadītāja), Agris Petermanis (Nīcas pagasta padomes priekšsēdētājs), Leonīds Zeļenskis (Liepājas Reģionālās vides pārvaldes direktors), Solvita Reine (VAS „LVM” Dienvidkurzemes mežsaimniecības vides speciāliste), Kārlis Alpītis (VAS „LVM” Dienvidkurzemes mežsaimniecības 13. Nīcas mežu iecirkņa vadītājs), Laima Arāja (Liepājas virsmežniecības Nīcas mežniecības mežzine), Vilnis Strauts (zemes īpašnieku pārstāvis). Uzraudzības grupas sanāksmes notika 2003. gada 24. novembrī un 2004. gada 20. februārī.

Plāna izstrādes gaitā notikušas informatīvas sanāksmes Nīcas pagastā: 2003. gada 14. martā un 6. jūnijā, kā arī vairākas sākotnējās informatīvās apspriedes un darba grupas sēdes. Plāna sabiedriskā apspriešana notika Nīcas pagasta pašvaldībā 2003. gada 31. oktobrī.

“Dabas parka “Bernāti” individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” tika apstiprināti 2004. gada 8. aprīlī (LR MK noteikumi Nr. 273).

Dabas aizsardzības plāna izstrādē piedalījās:

Maruta Kaminska Liepājas RVP inspektoru daļas vadītāja	Plāna izstrādes darba grupas vadītāja
Irēna Berga LU Bioloģijas fakultātes speciāliste	Kāpu un pļavu biotopu raksturojums un novērtējums
Guntis Eberhards Dr.hab.ģeogr., LU profesors	Klimats, ģeoloģija, hidroloģija
Andris Maisiņš Nīcas pagasta padomes priekšsēdētāja vietnieks	Sociālekonomiskais raksturojums, teritorijas saimnieciskā attīstība
Ieva Renkviča Valsts Valsts zemes dienesta Teritoriju plānošanas sektora vadītāja	Kartogrāfiskais materiāls, dabas parka teritorijas robežu apraksts un zonējums
Monika Jansone Liepājas virsmežniecības meža biotopu eksperte	Meža biotopi, to novērtējums un apsaimniekošana
Ingrīda Vīze Liepājas rajona Pieminekļu aizsardzības inspektore	Kultūrvēsturiskā mantojuma raksturojums un novērtējums
Astrīda Buša Valsts Zemes dienesta speciāliste	Augšņu raksturojums un novērtējums
Juris Aigars Nīcas mežniecības mežsargs	Meža flora un fauna, medības
Ingīda Sotņikova Mg.Vides pārvaldībā, Liepājas RVP direktora vietniece	Likumdošana, teksta redakcija
Vija Znotiņa LU Bioloģijas fakultātes speciāliste	Teksta redakcija

KOPSAVILKUMS

Dabas parks "Bernāti" atrodas Liepājas rajona Nīcas pagastā. Tas aizņem apmēram 2945 hektārus, no kuriem 2203 hektārus aizņem Baltijas jūra, bet 742 hektārus - sauszeme.

Lielāko daļu dabas parka sauszemes daļas aizņem priežu sausieņu meži; pārstāvētas arī pludmales, embrionālās kāpas, pelēkās kāpas, priekškāpas un starpkāpu ieplakas. Izstrādājot dabas aizsardzības plānu, 2003. gadā veikta sugu un biotopu kartēšana un novērtēšana dabas parka "Bernāti" teritorijā. Konstatēts, ka galvenās vērtības dabas parkā ir mežainās jūrmalas kāpas, pelēkās kāpas un priekškāpas, kurās atrastas 12 īpaši aizsargājamas sugas. Mežainajās kāpās konstatēti dabisko mežu biotopi un potenciālie dabisko mežu biotopi. Pelēkās kāpas ir Latvijā īpaši aizsargājams biotops. Veco dabisko mežu un pelēko kāpu un starpkāpu ieplaku aizsardzībai ir jāveido mikroliegumi.

Dabas parks "Bernāti" ir ne tikai retu biotopu un sugu atrašanās vieta, bet arī iecienīta tūrisma un atpūtas vieta. Gleznainā mežaino kāpu un jūras krasta ainava sniedz atpūtas iespējas gan vietējiem iedzīvotājiem, gan viesiem no tuvējās Liepājas pilsētas un tālākiem reģioniem. Dabas parkā atrodas viena no Latvijas augstākajām mežainajām kāpām - 37 metrus augstais Pūsēnu kalns, kas ir aizsargājams ģeomorfoloģisks objekts. Šī un citas mežainās kāpas veidojušās no agrākajām ceļojošajām kāpām.

Pašlaik parkā nav pietiekamas tūrisma infrastruktūras liela apmeklētāju daudzuma uzņemšanai, tādēļ parka dabas vērtības apdraud izbraukāšana, nomīdīšana, piesārņojums ar sadzīves atkritumiem. Ir jāmeklē risinājums, lai līdzsvarotu dabas aizsardzības, sociālās un ekonomiskās intereses parka turpmākai attīstībai. Tāpēc plānā izvirzīti šādi īstermiņa mērķi:

1. Izveidot rekreācijai nepieciešamo infrastruktūru.
2. Atbilstoši dabas aizsardzības prasībām apsaimniekot priežu mežus un citus biotopus.
3. Saglabāt BDP dzīvnieku sugu daudzveidību.
4. Izvērtēt kultūrvēsturiskās apbūves nozīmību un sagatavot priekšlikumus tās aizsardzības statusa noteikšanai.
5. Informēt un izglītēt iedzīvotājus un tūristus par BDP vērtībām.
6. Bernātu dabas parka teritoriju apvienot ar Papes dabas parku un izveidot vienotu administrāciju.

Nozīmīgākie plānā paredzētie apsaimniekošanas pasākumi ir: mikroliegumu izveidošana aizsargājamajos biotopos; atpūtas vietu, pastaigu un izziņas taku izveidošana un labiekārtošana; piebraucamo ceļu un autostāvvietu izveide; informatīvo materiālu sagatavošana un izplatīšana. Paredzēts sagatavot pamatojumu priekšlikumam par Bernātu un Papes dabas parku apvienošanu un vienotas administrācijas izveidošanu. Nepieciešams arī veikt sugu, biotopu un teritorijas apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitoringu.

Analizējot parka dabas vērtības, attīstības iespējas un nepieciešamos aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumus, parka teritorija sadalīta 3 funkcionālajās zonās - dabas parka, dabas lieguma un neitrālajā zonā. Dabas lieguma zona ir izveidota, lai aizsargātu īpaši aizsargājamus biotopus, aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes. Dabas parka zona ir izveidota, lai saglabātu piekrastei raksturīgo daudzveidīgo ainavu, biotopus un kultūrvidi, kā

arī lai nodrošinātu sabiedrības rekreāciju un izglītību. Neitrālā zona ir izveidota, lai nodrošinātu dabas parka teritorijas tūrisma infrastruktūras veidošanu - ar mērķi sekmēt dabas parka rekreācijas resursu ilgtspējīgu attīstību, kā arī lai nodrošinātu parkā esošo viensētu uzturēšanu. Katrā zonā aizliegtās un atļautās darbības aprakstītas individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (apstiprināti 2004. gada 8. aprīlī ar MK noteikumiem Nr. 273).

Plāna izstrādes gaitā tika saņemti vairāki rakstiski iesniegumi galvenokārt ar ierosinājumiem paplašināt neitrālo zonu un prasībām veikt apbūvi savā zemes gabalā. Iebildumu un ierosinājumu izvērtējums no dabas aizsardzības viedokļa sniegts tabulā 11. pielikumā.

1. APRAKSTS

1.1. Teritorijas juridiskās saistības

1.1.1. Normatīvie akti

Dabas parks "Bernāti" ir īpaši aizsargājama dabas teritorija. Pašreizējās dabas parka robežas noteiktas ar 2003. gada 18. marta MK noteikumiem Nr. 118 „Grozījumi 1999. gada 9. marta MK noteikumos Nr. 83 „Par dabas parkiem””.

Parkam ir saistoši Latvijas Republikas normatīvie akti, kas regulē īpaši aizsargājamo teritoriju aizsardzību un izmantošanu; teritorijā veicamās saimnieciskās darbības (mežsaimniecība un citas); biotopu izmantošanu un vispārējie īpašuma tiesības regulējošie normatīvie akti, kā arī valsts mēroga programmas un stratēģijas. Saistošas ir arī starptautisko konvenciju un Eiropas Savienības direktīvu prasības. Galvenie normatīvie dokumenti, kas nosaka Bernātu DP aizsardzību un izmantošanu, raksturoti 1. tabulā:

1. tabula. Saistošie normatīvie dokumenti teritorijai

Normatīvais dokuments	Apraksts
<i>LR likumi</i>	
Likums "Par vides aizsardzību" (06.08.1991. ar grozījumiem līdz 03.06.2003.)	Vispārējs likums, kas nosaka valsts pārvaldes institūcijas, valsts kontroli vides aizsardzībā un resursu izmantošanā; vides valsts inspektoru pienākumus un tiesības, sabiedrības tiesības vides aizsardzības pasākumu realizēšanā un tās tiesības uz vides informāciju un šīs informācijas pieejamību.
Informācijas atklātības likums (06.11.1998.)	Likuma mērķis ir nodrošināt sabiedrībai pieeju informācijai, kas normatīvajos aktos noteikto funkciju veikšanai ir valsts pārvaldes iestāžu un pašvaldību rīcībā, tas nosaka vienotu kārtību, kādā fiziskās un juridiskās personas valsts pārvaldes un pašvaldības iestādēs ir tiesīgas iegūt informāciju un to izmantot.
Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993., ar grozījumiem līdz 20.12.2002.)	Likums definē aizsargājamo teritoriju kategorijas un nosaka nepieciešamību tām izstrādāt dabas aizsardzības plānus, individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus. Nosaka ĪADT sistēmas pamatprincipus, veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu, kā arī ĪADT pārvaldes, to stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību. Likumā sniegta dabas parku definīcija.
„Aizsargjoslu likums” (25.02.1997., ar grozījumiem līdz 08.07.2003.)	BDP lielākā teritorijas daļa atrodas Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā. Likums nosaka aizsargjoslu veidus un to funkcijas, aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipus, aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību. Likuma 36. pants nosaka saimnieciskās darbības aprobežojumus Baltijas jūras aizsargjoslās.
„Sugu un biotopu aizsardzības likums”	Nosaka sugu un biotopu aizsardzības prasības, veicina populāciju un biotopu saglabāšanu, kā arī regulē īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību. Nosaka valsts pārvaldes un institūciju kompetenci, zemes īpašnieku un

(16.03.2000.)	pastāvīgo lietotāju pienākumus un tiesības sugu un biotopu aizsardzībā, kā arī nepieciešamību veikt to monitoringu, kas tika ņemts vērā Plāna izstrādes gaitā.
„Meža likums” (17.03.2000.)	Meža likums regulē visu Latvijas mežu (arī mežu, kas atrodas aizsargājamās teritorijās) ilgtspējīgu apsaimniekošanu, visiem meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem garantējot vienādas tiesības, īpašumtiesību neaizskaramību un saimnieciskās darbības patstāvību un nosakot vienādus pienākumus. Pamatojoties uz likuma 37. pantu, Plānā tiek izdalīti īpaši aizsargājamie meža iecirkņi un mikrolieģumi.
“Dzīvnieku aizsardzības likums” (25.08.1999.)	Likums nosaka personas tiesības un pienākumus dzīvnieku aizsardzības jomā un iedala tos pēc stāvokļa vai izmantošanas veida. Likums attiecas arī uz savvaļas dzīvnieku aizsardzību.
“Augu aizsardzības likums” (17.12.1998.)	Likuma mērķis ir reglamentēt fizisko un juridisko personu darbību augu aizsardzības jomā, lai nepieļautu kaitīgo organismu ieviešanu, ieviešanos un izplatīšanos valsts teritorijā (BDP – invazīvās augu sugas), kā arī panākt, lai augu aizsardzības pasākumi un augu aizsardzības līdzekļi neatstātu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, dzīvniekiem un vidi.
Likums “Par īpašuma tiesību atjaunošanu uz zemi, kura aizņemta ar īpaši aizsargājamiem dabas objektiem” (14.09.1995.)	Likums nosaka, kā bijušie zemes īpašnieki vai viņu mantinieki, kuru zeme aizņemta ar īpaši aizsargājamiem dabas objektiem vai atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, iesniedz pieprasījumu attiecīgā pagasta zemes komisijā; nosaka Vides ministrijas ekspertu rīcības to izskatīšanā.
“Tūrisma likums” (17.09.1998., grozījumi 24.01.2002.)	Likums nosaka tūrisma nozares uzdevumus, valsts tūrisma politikas mērķus un to realizācijas mehānismus. Likums definē un izskaidro “dabas tūrisma” un “kultūras tūrisma”, uz ko Plānā ir likts galvenais akcents tūrisma infrastruktūras veidošanā un uzturēšanā.
LR MK noteikumi	
MK noteikumi Nr. 415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (22.07.2003.)	Noteikumi nosaka ĪADT vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamās un aizliegtās darbības veidus, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izvietojuma kārtību. Reglamentē dabas aizsardzības noteikumus dabas parkos.
MK noteikumi Nr. 83 “Noteikumi par dabas parkiem” (03.09.1999., pēdējie grozījumi 10.08.2004.)	Izdoti saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 13. panta otro daļu un nosaka dabas parku sarakstu Latvijā un to robežas. 2004. gada 8. aprīļa grozījumos (grozījumu 22. pielikumā) noteiktas pašlaik spēkā esošās dabas parka “Bernāti” robežas.
MK noteikumi Nr. 247 “Līgumu slēgšanas kārtība īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības nodrošināšanai” (25.07.2000.)	Noteikumi nosaka līgumu slēgšanas kārtību īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības, izmantošanas un dabas aizsardzības plāna prasību ievērošanas nodrošināšanai. Līgums ir trīspusējs, ja zemes īpašums (kas atrodas īpaši aizsargājamā teritorijā) pieder juridiskai vai fiziskai personai.

MK noteikumi Nr. 189 "Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā" (08.05.2001.)	Nosaka īpašus nosacījumus mežu apsaimniekošanai Baltijas jūras aizsargjoslas ierobežotas saimnieciskās darbības joslā (5 km), kur galvenajā cirtē vienā paņēmienā ir atļauts nocirst ne vairāk kā 25 % no koku krājas un nākamais cirtes paņēmieni sākas ne agrāk kā 10 gadus pēc iepriekšējā izpildes.
MK noteikumi Nr. 421 "Īpaši aizsargājamo biotopu veidu saraksts" (05.12.2000.)	Nosaka Latvijā īpaši aizsargājamo biotopu veidus.
MK noteikumi Nr. 117 "Noteikumi par zaudējumu atlīdzību par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu" (13.03.2001.)	Noteikumi izdoti saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likumu. Nosaka zaudējumu atlīdzības apmēru atkarībā no biotopa bojāšanas pakāpes un grupas, kurās iekļauta suga. Noteikumu 3 pielikumos ir pirmās, otrās un trešās grupas īpaši aizsargājamo sugu saraksti.
MK noteikumi Nr. 175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem" (17.04.2001.)	Noteikumos sniegts aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekļu saraksts.
MK noteikumi Nr. 45 "Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi" (2001.)	Nosaka mikroliegumu izveidošanas kārtību un aizsardzības noteikumus.
MK noteikumi Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" (14.11.2000.)	Šie noteikumi nosaka īpaši aizsargājamo sugu sarakstu (1. pielikums) un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu (2. pielikums).
MK noteikumi Nr. 267 "Grozījumi Ministru kabineta 1999. gada 9. marta noteikumos Nr. 83 "Noteikumi par dabas parkiem"" (08.04.2004.)	Nosaka dabas parka "Bernāti" teritoriju, apraksta tā robežas (noteikumu 22. pielikums).
MK noteikumi Nr. 273 "Dabas parka "Bernāti" individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi" (08.04.2004.)	Nosaka aizliegtās un atļautās darbības dabas parka "Bernāti" funkcionālajās zonās un apraksta zonu robežas.

<i>Starptautiskās saistības un Eiropas Padomes noteiktās saistības</i>	
Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEC (21.05.1992.) "Par savvaļas putnu aizsardzību" (Putnu direktīva)	Nosaka savvaļas putnu aizsardzības nepieciešamību; uzskaita ES aizsargājamo putnu sugas.
Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEC (02.04.1979.) "Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību" (Biotopu direktīva)	Norāda uz nepieciešamību aizsargāt dabiskos biotopus, veidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un veicot citus pasākumus. Uzskaita dabisko biotopu veidus un augu un dzīvnieku sugas, kam nepieciešama stingra aizsardzība.
"Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību" (1979, Latvija ratificējusi 1996. gadā) (Bernes konvencija)	Uzskaita Eiropā aizsargājamās sugas un biotopus. Latvija apņemas nodrošināt dabisko biotopu un sugu saglabāšanu Latvijā, īpašu uzmanību veltot Eiropā retām sugām un biotopiem.
Konvencija "Par bioloģisko daudzveidību" (1992., ratificēta 08.09.1995.) (Rio konvencija)	Apraksta bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas nepieciešamību.

Latvijas dabas aizsardzības politikas vadlīnijas atspoguļotas šādos dokumentos:

- **Vides politikas plāns Latvijai**, akceptēts MK 25.04.1995.
- **Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma**, akceptēta MK 16.05.2000.

1.1.2. Īpašuma tiesības

Dabas parka "Bernāti" platība ir 2945 hektāru. No tiem 2216 hektārus jeb 75,2 procentus aizņem jūra un pludmale, kas ir valsts īpašumā. Dabas parka sauszemes teritorija aizņem 729 hektārus jeb 24,7 procentus no kopējās parka teritorijas. Sauszemes teritorijā pilnībā vai daļēji atrodas 164 nekustamie īpašumi vai lietojumi. No tiem 128 – fizisko personu, 5 – juridisko personu, 24 – pašvaldības, 7 – valsts īpašumā, vadījumā vai lietojumā (2. tabula).

2. tabula. **Īpašuma tiesību veidu sadalījums dabas parkā "Bernāti"**

	Sauszeme			Jūra un pludmale
	Īpašumu skaits	platība, ha	% no kop.	platība, ha
Fiziskas personas	128	232.29	31.86	-
Juridiskas personas	5	2.78	0.38	-
Pašvaldība	24	80.92	11.10	-
Valsts	7	413.11	56.66	2216
Kopā	164	729.09		2216

1.2. Vispārēja informācija par teritoriju

1.2.1. Atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātes

BDP teritorija atrodas Liepājas rajona Nīcas pagastā. Tā aizņem 2945 ha lielu platību un rietumos robežojas ar Baltijas jūru, bet pārējos virzienos to aptver Nīcas pagasta teritorija.

Galējo robežpunktu koordinātes (LKS 92 TM koordinātu sistēmā):

ZR	252996.256	308460.091
ZA	252968.348	314092.822
DR	245935.895	310929.616
DA	245608.832	313780.901

1.2.2. Esošais zonējums

Priekšlikumi par funkcionālajām zonām sagatavoti šā plāna izstrādes gaitā.

1.2.3. Apsaimniekošanas infrastruktūra

Dabas parka "Bernāti" pārvaldi veic Liepājas rajona Nīcas pagasta pašvaldība. Tā kā šai īpaši aizsargājamajai dabas teritorijai nav savas administrācijas, tad pārvaldi koordinē Dabas aizsardzības pārvalde, kas pārrauga dabas aizsardzības plānu izstrādi un veicina to ieviešanu.

Zemkopības ministrijas valsts mežu dienesta Liepājas virsmežniecības Nīcas mežniecība veic valsts pārvaldes funkcijas meža nozarē un uzrauga normatīvo aktu, kuri regulē meža apsaimniekošanu un izmantošanu, ievērošanu. Meža teritoriju apsaimniekotāji ir Valsts akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži” (VAS „LVM”) Dienvidkurzemes mežsaimniecība un privātīpašnieki.

Vides aizsardzības normatīvo aktu ievērošanu kontrolē Liepājas reģionālā vides pārvalde un Vides valsts inspekcija. Privāto zemes īpašumu apsaimniekošanu un pārvaldi veic zemes īpašnieki un lietotāji, saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Bēru atpūtas bāze atrodas Liepājas pilsētas domes valdījumā un ir nodota apsaimniekošanā a/s "Liepājas Metalurgs".

1.2.4. Aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture

1.2.4.1. Cīņa ar ceļojošajām kāpām un eroziju

“Senos laikos kāpas gar Nīcas jūrmalu bija apaugušas lielām priedēm un tāpēc stāvēja cieši un droši. Bet zviedru laikos (ap 1650. gadu) šinī priežu mežā zviedri uzcēla lielu cepli, kur tecināja darvu un dedzināja ogles. Priežu malka un celmi deva tiem šim nolūkam teicamu materiālu. Reiz izcēlās ugunsgrēks un nodega ne tikai ceplis, bet arī viss lielais priežu mežs. Atlikušie celmi un kailie stubeņi nespēja plašajos izdegumos vairs saturēt vētras laikā dzītās

smiltis, tā ka tās plūda arvien tālāk, apputīnādamas ne tikai izdegušās meža apgabalus, ne tikai tuvākās druvas un tīrumus, bet ziemas laikā arī pa ledu tālāk, un tā liela daļa lanku un plašo pļavu pārvērtās ar laiku par smilšu tīreļiem un kāpām”, tā raksta J. Janševskis savā grāmatā “Nīca”.

Pēc viņa teiktā, sevišķi bīstamus apmērus stihija sasniedz laika posmā no 1785. gada līdz 1835. gadam, kad zem smiltīm pazudušas vairākas mājas, tai skaitā “Pūsēnu”.

Šai vietā kāpu valnis sasniedza savu maksimālo augstumu 37 m virs jūras līmeņa un kāpa tika nosaukta apputīnāto māju vārdā par Pūsēnu kalnu. Grāmatas turpinājumā tiek aprakstīti pasākumi, kas tika veikti, lai apturētu postošo procesu:

“Ceļojošo kāpu apturēšana ar vienkāršu apdēstīšanu krūmiem un apsēšanu ar zālēm nebija vairs iespējama, jo atrazdamās klajā vietā, kur vējš katrā laikā piekļūst no visām pusēm, tās plūda arvien tālāk. Tamdēļ lietpratēji atzina, ka vajadzīgs kailās kāpas apklāt ar biezu kārtu žagaru, piestiprināt tos ar garām kārtīm un kārtis piedzīt ar mietiem pie zemes, lai vējš nevarētu žagarus nest projām; bez tam atrada, ka vajadzīgs tādā kārtā apsegtām kāpām celt priekšā žogus, lai lopi nebojātu segumus. Šai lietā izstrādāja īpašu projektu, ko cēla priekšā pašam ķeizaram. Uz visaugstāko pavēli Grobiņas apriņķa valsts mežos tad nocirta un sagatavoja 12 700 kubikasis egļu zaru un kadiķu kāpu segšanai un 5 300 stabus un 16 800 sklandas žogu celšanai. Tāpat visaugstāk tika atvēlēti no valsts kases sešu gadu laikā pa 3000 rubļiem katru gadu darba spēka algām un citiem izdevumiem kāpu segšanas vajadzībām. Lai gan 1836./37. g. ziema bija vāja un sniega bija maz, tomēr visus sagatavotos materiālus izveda, un agrā pavasarī 400 vīru stājās darbā: apsedza kāpas ar nostiprinātu kārtu žagaru un aptaisīja ap kāpu klajumiem 5 pēdu augstu žogu 32 verstis garumā. Šis darbs tālab veicās tik sekmīgi, ka uz Nīcas un Rucavas mežkungu uzaicinājumu 770 saimnieki gan no šiem diviem pagastiem, gan arī no apkārtnējo privātmuižu ļaudīm pieveda materiālus par lētu atlīdzību. Darbus vadīja Nīcas mežkungs barons Manteifelis un Rucavas mežkungs Gočalks ar saviem palīgiem. Līdzās žagariem klāja smilšu klajumiem virsū arī doņas jeb meldrus no Liepājas un Papes ezera, kā arī jūras mēslus. Segtos klajumus tūlī apdēstīja ar krūmiem un kokiem, vai arī apsēja ar dažādu zāļu sēklām. Pavisam sadēstīja ap 242 000 jaunu kociņu.”

Vēlākos gados vairs tika veikta atsevišķu, nelielu kāpu stiprināšanas darbi. Latvijas brīvvalsts laikā Bernātu mežā nolēma izveidot kūrortu. 1926. gadā tiek izveidota Kūrorta biedrība, kas daļēji sāk rūpēties par šīs teritorijas plānošanu un apsaimniekošanu. Šīs aktivitātes pārtrauc Otrais pasaules karš.

Lai pasargātu savulaik norakto “Pūsēnu kāpas” dienvidu un rietumu stāvo, smilšaino malu no straujās augsnes erozijas, 20. gadsimta 80–tajos gados šīs kāpas stāvās smilts malas tika apstādītas ar kalnu priedi *Pinus mugo* (1. attēls). Septiņdesmitajos gados intensīvi tika apstādītas arī citas kāpas. Tie arī praktiski bija pēdējie plānveida darbi kāpu zonā.

Padomju laikā Bernātu mežs tiek iekļauts Liepājas virsmežniecības teritorijā un tā kopšanas darbus veic Grobiņas MRS. Lai atjaunotu karā nopostīto Liepāju, tika uzbūvēta Liepājas silikātķieģeļu rūpnīca, kura savu galveno izejvielu, baltās smiltis, sāka iegūt Bernātu mežā. Sešdesmito gadu sākumā, uzsāka Zaļās un Baltās kāpas norakšanu. Pēc tam, sešdesmito gadu beigās, sāka norakt Pūsēnu kalnu. Šos darbus pārtrauca septiņdesmito gadu beigās.

Liela apmēra postījumus Bernātu mežam nodarīja lielā 1967. gada vētra. Tika izgāztas ap 50% simts līdz divi simti gadu vecas priežu audzes. Lai mežu iztīrītu un sakoptu, bija nepieciešami vairāki gadi.

Pēdējos gadu desmitos dabas parka teritorijā aizvien aktuālāka kļūst pamatkrasta erozija viļņu darbības rezultātā. No 1954. līdz 1990. gadam jūra ir noārdījusi nepilnus 100 m platu joslu un turpinājusi Bernātu krasta noārdīšanu. Laika posmā no 1980. līdz 2003. gadam ir zaudēti 80 metru plata sauszemes josla. 1993. un 1999. gadu vētrās uz dienvidiem no Veckrūmu mājām zemais kāpu krasts ir atkāpies par 40 - 50 metriem. Ja turpmāk atkārtosies līdzīgas vētras, tad tiek prognozēts, ka 40 - 50 gadu laikā Bernātu kāpu mežu jūra noskalos līdz 250 – 350 metru platā joslā. Šie procesi jāņem vērā, plānojot turpmāko BDP parka teritorijas infrastruktūras attīstību un perspektīvo būvniecību.

1. attēls. Kalnu priežu stādījums pie Pūsēnu kalna

1.2.4.2. Teritorijas aizsardzības statusa vēsture

1992. gadā ar Nīcas padomes pagasta padomes lēmumu tika izveidots Bernātu dabas liegums - vietējas nozīmes īpaši aizsargājama dabas teritorija 220 ha platībā. Valsts nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas statusu tas ieguva, kad ar 1999. gada 15. jūnija MK noteikumiem Nr. 212 tika pasludināts dabas liegums “Bernāti”.

2003. gada 18. martā ar MK noteikumiem Nr. 118 tika noteikti grozījumi MK 1999. gada 9. marta noteikumos Nr. 83 “Noteikumi par dabas parkiem”. Ar šo brīdi dabas liegums kļuva par dabas parku “Bernāti”.

2001. gada 30. augustā Nīcas pagasta padome pieņēma lēmumu (sēdes protokols Nr. 12, §4) piedalīties LIFE-Nature projektā “Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā”. Projekta realizēšana tika uzsākta 2002. gadā. Šā projekta ietvaros 2003. gada jūnijā sākās dabas aizsardzības plāna izstrāde.

Plāna izstrādes gaitā tiek paplašināta parka teritorija, izstrādāts teritorijas zonējums un sagatavoti individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi. Jaunās teritorijas robežas tiek apstiprinātas 2004. gada 8. aprīlī ar MK noteikumiem Nr. 267 “Grozījumi Ministru kabineta 1999. marta noteikumos Nr. 83 “Noteikumi par dabas parkiem””. Šajā pašā datumā tiek pieņemti MK noteikumi Nr. 273 “Dabas parka “Bernāti” individuālie aizsardzības un

apsaimniekošanas noteikumi". Tajos raksturotas dabas parka zonas, aizliegtās un atļautās darbības katrā zonā, kā arī pievienots zonu robežu apraksts.

Dažādos laikos apstiprinātās dabas parka robežas parādītas kartē 3. pielikumā. Plāns izstrādāts teritorijai, kuras robežas apstiprinātas 2004. gada 8. aprīlī.

1.2.5. Kultūrvēsturiskais raksturojums

Senatnē šī pašos Latvijas rietumos novietotā teritorija ir bijusi kuršu sākotnes un agrīnās vēstures norišu pamatteritorija. Tomēr Bernātu DP teritorijā nav atrodams neviens no 1998. gada 29. oktobra Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā minētajiem objektiem; nav arī neviena kultūras pieminekļu saraksta projektā minēta jaunatklāta objekta. Tāpat DP neatrodas arī neviena Nīcas pagastā vēsturiski izveidojusies kapsēta; tas liecina par apdzīvotības mazo blīvumu Bernātu dabas parka teritorijā gadsimtu gaitā.

No jūras puses apbūve piekrastes posmā pašlaik faktiski vairs neeksistē. Tas izskaidrojams ar pagātnē ilgstoši notikušo jūrmalas smilšu ceļošanu, ko izraisīja aktīva mežu izciršana 17.gs. vidū, attīstoties ogļu un darvas ieguvei, vēlāk liels mežu ugunsgrēks, 18.gs. sākumā mēra epidēmija un jūras agresīvi atkarotās piekrastes teritorijas, kā arī ar piejūras smiltis zemes mazo auglīgumu. Zem smiltīm varētu slēpties kultūrvēsturiska informācija par teritorijas vēsturi. Par to daļēji liecina 1957. gadā zem kāpas, uz kuras bijušas mājas, atrasta ar cirvi no ozolkoka darināta kuģa paliekas.

2. attēls. Smiltīs ieputinātās „Nameļnieku” mājas

Kopumā Nīcas pagasta teritorijas jūras robežas piekrastē smiltis apbērušas 19 zemnieku sētas. Iespējams, laika gaitā klimata ietekmē un saimnieciskās darbības rezultātā zudušās civilizācijas paliekas varētu atklāties arheoloģijas materiāla veidā. Kāpu veidošanās un pārvietošanās procesi turpinās arī šobrīd. Pagājušā gadsimta piecdesmito gadu fotogrāfijā (2. attēls) redzams, kā smiltīs tiek aprakti "Nameļnieki", nabadzīgie zvejnieki, kuriem tik vien zemes bija, lai uz tās uzceltu nelielu mājīgu. Šīs mājas atradušās netālu no "Veckrūmu" mājām Bernātos. Divi zvejnieku šķūniši vēl joprojām redzami ieputināti smiltīs Jūrmalciemā, 20 m uz dienvidiem no nobrauktuves uz laivu piestātni.

Patreizējā kultūrvēsturiskā ainava veidojusies un nostabilizējusies 19. gs. Tā raksturīga ar individuālo zvejnieku – zemnieku māju apbūvi, kura vairāk koncentrējusies BDP tuvumā nevis teritorijā un pastāvējusi līdzās tuvējām Nīcas un Pērkones muižām.

20.gs. 1. pusē, mainoties zemes lietojuma struktūrai, veidojās jaunas prioritātes –sadalot muižu zemes, attīstījušās jaunsaimniecības, bet vēsturiskā apbūve un aktīva saimnieciskā darbība BDP teritorijā veidojusies diezgan atturīgi, mūsdienās saglabājot niecīgu daļu no vēsturiskā. Kā nozīmīgākā vēsturiskā apbūve BDP teritorijā jāmin tieši 20.gs. 30. un 40. gadu apbūve – Sērdieņa villa, villa Alma, Matīsa villa, Bāna villa.

Sešdesmito gadu sākumā jūrā tika ieskalota Bernātu bāka. 1967. gada vētrā Bernātu zvejnieki zaudēja visas savas laivas, kā rezultātā zvejniecība tā arī netika atsākta.

BDP teritorija būtu jāuztver kā trausla, kultūrvēsturiski pilnībā neatklāta zona. Pielikumā Nr. 10 īsumā raksturoti galvenie vēstures periodi, kuru hronoloģijai pakļauta visas Latvijas un BDP teritorija.

1.2.6. Kartogrāfiskais materiāls

Dabas parka teritorijas robežas un zonējums attēloti uz VZD un VMD kartogrāfiskā materiāla pamatnes:

Ortofoto kartes M 1:10 000;

Nekustamā īpašuma valsts kadastra reģistra grafiskās daļas – kadastra kartes M 1:10 000;

1963. gada topogrāfiskās kartes M 1:10 000;

1999. gada mežu ierīcības mežaudžu plāniem M 1:15 000;

2003. gada Baltijas jūras piekrastes teritorijas biotopu kartējumu M 1:10 000;

2003. gada lauku darbos koriģētajiem materiāliem.

1.3. Teritorijas fiziski – ģeogrāfiskais raksturojums

1.3.1. Klimats

Dabas parka "Bernāti" teritorijai ir raksturīgs mēreni silts un mitrs klimats ar izteiktu jūras ietekmi. To nosaka valdošie R, DR vēji šajā līdz 5-6 km platajā krasta joslā.

Ziemas vēsas, mākoņainas, ar atkušņiem. Biežas miglas. gada vidējā gaisa temperatūra $+6,7^{\circ}\text{C}$, janvāra vidējā temperatūra -3°C , jūlija- $+16,5^{\circ}\text{C}$. Aktīvo temperatūru summa 1850 - 2000°C . Visgarākais bezsala periods Latvijā - 173 dienas. Nokrišņi 700 - 800 mm gadā. Sniega sega nepastāvīga, veidojas decembra beigās vai janvāra sākumā un saglabājas līdz marta vidum. Tās vidējais biezums 10-20 cm. Dažos gados stabila sniega sega vispār nav.

1.3.2. Ģeoloģija, ģeomorfoloģija

Bernātu dabas parks aptver seno Litorīnas jūras atkāpšanās rezultātā izveidoto vaļņveida kāpu teritoriju, kas veidojusies pirms 7,5-2,8 tūkst. gadu un kuru vēlākā posmā pārklāja intensīvā eolās smilts akumulācija. Laika gaitā senās jūras gultne pārklājās ar augu valsts segu un apauga ar mežiem.

Aizsargājamā teritorija atrodas Piejūras zemienes Bārtavas līdzenumā, kura aizņem 1-3 km platu joslu gar tagadējo Baltijas jūras krastu, ietverot pludmali, priekškāpu joslu, seno (Litorīnas laika) un jaunāko, ceļojošo pārpūsto kāpu joslu, Litorīnas jūras akumulatīvo līdzenumu, kas pieslēdzas Litorīnas laika lagūnas – Liepājas ezera līdzenumam. Šīs teritorijas

virsmas augstuma atzīmes svārstās no 0-6 m līdz 20-30 m kāpu joslā, sasniedzot 37 m Pūsēnu kalnā, kas ir augstākais sauszemes punkts visā tagadējā Latvijas jūras krasta joslā.

Dažus kilometrus platā krasta josla stiepjas 12- 12,5 km garumā no Ķupukalna (Ķupu kāpas) Jūrmalciema dienvidos līdz Bernātiem - Skatrei ziemeļos.

Tā ir teritorija, kas ietver Latvijā visplašākās un augstākās Papes- Jūrmalciema- Bernātu jūras krasta kāpu grēdas vidus un ziemeļu daļu, ar dabisku, cilvēku darbības un dabas procesu pārveidotu kāpu ainavām un cilvēku darbību izprovocētas un atbrīvotas dabas stihijas pilnīgi pārveidotu sākotnējo jūras krasta kāpu joslas ainavu Jūrmalciema apkārtnē pirms vairākiem gadsimtiem.

Aizsargājamās teritorijas robežās Bārtavas līdzenumu raksturo samērā vienkārša ģeoloģiskā uzbūve. Griezuma augšējo (viršējo) daļu veido dažāda graudainuma, bet pārsvarā smalkas smilts sega, kuras biezums ir mainīgs. Līdzenumā tas maksimāli sasniedz 7-8 m. Vienīgi augsto kāpu joslā tas sasniedz 20-40 m biezumu.

Zem jūras un eolo smilšu segas seko morēnas mālsmilts ar plāniem smilts un aleirīta starpslāņiem un lēcām. Šo ledāja un tā kušanas ūdeņu atstāto nogulumu biezums sasniedz 15-25 m.

Kopējais kvartāra segas biezums 10 - 40 m. Reljefa īpatnības un mūsdienu jūras krasta ģeoloģiskie procesi aprakstīti un attēloti 9. pielikumā.

Pamatiežu virsma (zemkvartāra virsma) iegul 20-25 m zem jūras līmeņa. Te izplatīti karbona, triasa un juras dažādu svītu nogulumieži (Nemūnas, Nīcas, Lētižas, Ketleru un Mūru svītu nogulumi), kas secīgi no Jūrmalciema līdz Bernātiem un Liepājai nomaina cita citu. Te izplatīti galvenokārt sarkanīgi brūni māli, aleirolīti, merģeļi, balti smalkgraudaini smilšakmeņi, vai smilšakmeņi ar raibu mālu starpslāņiem.

Bernātu dabas parkā jūras krasta ģeoloģiskos procesus raksturo šāds krastu iedalījums:

- Izskalojumkāple pēcledus laikmeta nogulumos - krasti ar dabiski atjaunojošos priekškāpu no Bernātiem līdz Pērkonei;
- Aktīvi krasti – ap Bernātiem;
- Akumulācijas krasti ar lēni augošu priekškāpu - no Jūrmalciema līdz Bernātiem.

Dabas parka "Bernāti" teritorijā notiek ievērojama **pamatkrasta erozija** un ar tās draudiem jārēķinās arī turpmāk. Tikai divu gadu vētrās no bij. Bangām līdz Veckrūmiem noskalota 30-40, maksimāli līdz 50 m plata pamatkrasta josla (stacionāro mērījumu dati). Uz ziemeļiem no Veckrūmiem zaudēta 20-25 m plata krasta josla. Pamatkrasta erozija nešaubīgi turpināsies arī nākotnē. Ņemot vērā līdzšinējos ilggadējos vidējos pamatkrasta erozijas ātrumus, ir jārēķinās ar iespēju, ka nākošo 30-50 gadu laikā ap 3 km garā krasta joslā Bernātu ragā pamatkrasts (kāpas ar mežu) tiks noskalots 150-350 platumā (Eberhards, Saltupe, 1996; Eberhards, 2003). Šī ir vieta Latvijas piekrastē ar katastrofāli strauju eroziju- sevišķi augsta riska zona (plašāka informācija 9. pielikumā).

1.3.3. Hidroloģija

Baltijas jūrā ūdens līmeņa svārstības ir atkarīgas galvenokārt no vēja radītiem uzplūdiem un atplūdiem caur Zunda jūras šaurumu. Spēcīgu vētru laikā krasta joslā ūdens masu

sadzinumi var sasniegt pat 2-2,3 m augstumu. Visās jūras hidroloģisko novērojumu stacijās (Bernātu dabas parkam tuvākā atrodas pie Liepājas) kopš 1960. gada uzrāda izteiktu gada **vidējā ūdenslīmeņa celšanās tendenci**. Konstatēts, ka Kurzemes piekrastē tas pēdējo 100 gadu laikā ir 10-15 cm. Gruntsūdens celšanās nopietnas problēmas var sagādāt piekrastes apbūvēto teritoriju iedzīvotājiem, zemākajās vietās ir iespējama šo teritoriju pārpurvošanās. Ūdens līmeņa maiņas ir viens no cēloņiem, kāpēc palielinās krastu noskalošanās intensitāte Baltijas jūras piekrastē. Nozīmīgākie krastu erozijas procesi notiek Kurzemes rietumu piekrastē (Bernātu un Jūrkalnes apkārtnē), kur gada laikā krasts atkāpies pat par 20-30 m.

Plašā smiltāju izplatība un kāpu reljefs nodrošina labu atmosfēras nokrišņu infiltrāciju, tāpēc virszemes ūdensteces un ūdenstilpes nav raksturīgas. BDP teritorijā nav nevienas upes un meliorācijas sistēmas.

1.3.4. Augsnes

Teritorija ietilpst Piejūras smilšaino augšņu rajonā. Dominē tipiskas podzolētas augsnes. Litorīnas jūras līdzenumā, kas piekļaujas krasta kāpu grēdai no iekšzemes puses, vietām arī glejotās un velēnu glejotās augsnes.

Podzolētās augsnēs galvenais ir podzolēšanās process. Trūdvielu akumulācijas horizonts ir maz izteikts vai arī nav nemaz. Teritoriju aizņem pushidromorfās augsnes - velēnu podzolētās; velēnu podzolētas glejotas; velēnu glejotas. Augšņu mehāniskais sastāvs – smilts(S), irdena smilts (iS). Augsnes kvalitatīvais novērtējums – 10 – 25 balles, kas skaitās vāja iekultivēšanas pakāpe. Šāda tipa augsnes piemērotas zālājiem, nosacīti – vasarāju graudaugiem.

Velēnu podzolētās gleja un glejotās augsnes ir ļoti skābas – pH 4,5 < 4,5; nodrošinājums ar fosforu ir ļoti zems (< 40 mg/kg augsnes); nodrošinājums ar kāliju arī zems – (<70 mg/kg augsnes).

Zem trūdkārtas, kuras biezums ir mazāks par 20 cm, var būt blīvs gleja horizonts, bieži izveidojies ortšteina slānis, izteikts mikroreljefs.

1.4. Teritorijas bioloģiskais raksturojums

1.4.1. Flora un fauna

BDP sauszemes teritorijai raksturīgas galvenokārt sausu priežu un atklāto kāpu augu sugas. Mežos no retajām un aizsargājamajām sugām sastopams gada staipeknis *Lycopodium annotinum*. Priekškāpās, pelēkajās kāpās un starpkāpu ieplakās konstatētas 8 retas augu sugas. BDP teritorijā konstatētas arī 4 retas bezmugurkaulnieku sugas, no kurām īpaši nozīmīga ir dabisko mežu biotopos konstatētais priežu sveķotājkoksngrauzis *Nothofagus punctata*. Apkopojums par retajām sugām dots 3. tabulā.

3. tabula. Retās sugas un to aizsardzības statuss

Suga latviski	Suga latīniski	Aizsardzības statuss
Augi		
Gmelina alise	<i>Alyssum gmelinii</i>	LSG; MKN117, MKN369
Baltijas donis	<i>Juncus balticus</i>	LSG
Jūrmalas dedestiņa	<i>Lathyrus maritimus</i>	LSG; MKN117, MKN369
Lēzela vīrcele	<i>Linaria loeselii</i>	LSG; MKN117, MKN369; BD
Gada staipeknis	<i>Lycopodium annotinum</i>	LSG; MKN117, MKN369
Sīkziedu plaušķene	<i>Silene borystenica</i>	LSG; MKN117, MKN369
Plakanaiss vīķis	<i>Vicia lathyroides</i>	LSG
Parastā purvmirte	<i>Myrica gale</i>	LSG; MKN117, MKN369
Bezmugurkaulnieki		
purvāju skrejvabole	<i>Carabus menthriesi</i>	LSG, MKN369
Leinera pūcīte	<i>Conusania leineri</i>	LSG
četrpunktu līķvabole	<i>Dendroxena quadrimaculata</i>	MKN369
priežu sveķotājkoksngrauzis	<i>Nothorina punctata</i>	MKN369, ML
Putni		
lielā gaura	<i>Mergus merganser</i>	LSG, MKN117, MKN369, ML
mazais ķīris	<i>Larus minutus</i>	MKN117, MKN369, ML
melnā dzilna	<i>Dryocopus martius</i>	MKN117, MKN369, BD

Paskaidrojumi:

LSG – ierakstīta Latvijas Sarkanajā grāmatā;

MKN117 – ierakstīta 2000. gada 13. marta LR MK “Noteikumos par zaudējumu atlīdzību par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu” Nr. 117;

MKN369 - ierakstīta 2000. gada 14. novembra LR MK “Noteikumos par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” Nr. 396;

ML - ierakstīta LR MK 2001. gada 30. janvāra noteikumos Nr. 45 “Īpaši aizsargājamo dzīvnieku, ziedaugu, paparžaugu, sūnu, ķērpju un sēņu sugas, kurām izveidojami mikroliegumi”;

BD - ierakstīta Eiropas Padomes Biotopu direktīvā.

No zīdītājiem parkam raksturīgas stirnas, meža cūkas, aļņi, lapsas, caunas, vāveres, zaķi. Saskaņā ar 2003. gada pavasara medījamo dzīvnieku uzskaites datiem, parka teritorijā uzturējās apmēram 25 stirnas, no tām 10 āži un 15 kazas.

Līdz 1998. gadam parka teritorijā bija zivju gārņu kolonija, bet, sakarā ar cilvēku lielo pieplūdumu vasaras mēnešos, šie putni parku pameta. No pārējām putnu sugām šajā teritorijā uzturas peļu klījāns, melnā dzilna, dižraibais dzenis, paceplītis, dziedātājstrazds, sila strazds, cekulzīlīte, mežirbe u.c. Rudeņos vērojama liela caurceļotāju putnu dažādība - dūkurveidīgie putni, brūnkakles, cekulpīles, gaigalas, gauras u.c.

Teritorijas jūras akvatorijas daļā krasta tuvumā gruntī dominē smalka smilts, dūņas, dūņaina smilts. Dziļākajā daļā jūras dibenu klāj smilts un oļaina grants. Sastopamas lielas sārtalģu *Furcellaria lubricalis* audzes, kas ir nozīmīga reņģu nārsta vieta, kā arī moluska

Mytilus edulis biocenozes. Tās šajā akvatorijā ir unikālas - lielākās Baltijas jūras austrumu piekrastē. Tās ir lielākās Baltijas reņģes un akmeņplekstes nārsta vietas, kā arī rūpnieciski nozīmīgu zivju barošanās vietas šajā jūras daļā. Šajā teritorijā regulārus pētījumus veic Latvijas Zivsaimniecības pētniecības institūts. Pēdējos gadu desmitos gados furcelārijas un mīdijas krājumi ir būtiski samazinājušies. Degradācija izskaidrojama ar nepareizu saimniecisko darbību – tādēļ, ka Liepājas ostas grunts izgāztuve atrodas pārāk tuvu krastam, kā arī Būtiņģes naftas terminālā notiekošo avāriju dēļ.

Dabas parka “Bernāti” jūras akvatorijas daļa ietilpst starptautiski putniem nozīmīgas vietas (PNV) teritorijā “Piekraste no Nīdas līdz Pērkonei”. Šī vieta ir nozīmīga ziemojošajiem un caurceļojošajiem ūdensputniem. Regulāras starptautiskiem kritērijiem atbilstošas koncentrācijas novērojamas lielajai gaurai aukstās ziemās un mazajam ķīrim pavasara migrācijas un pēcligzdošanas sezonas laikā. Pavasara migrācijas laikā šo PNV šķērso 500000 līdz 700000 ūdensputnu, maksimuma dienās pārsniedzot 1200 īpatņu stundā. Pavasara migrācijas laikā arī potenciāla PNV *Stellera* pūkpīlēm, kas atkārtoti novērotas 1989. un 1993. gadā.

1.4.2. Biotopi

Dabas parka teritorijai raksturīgi jūras, jūras krastu un piekrastes sauso priežu mežu biotopi, nelielā platībā sastopami mitri bērzu, melnalkšņu meži, kā arī cilvēka ietekmēti biotopi. Biotopu karte aplūkojama 6. pielikumā.

Jūras biotopi

Krasta tuvumā gruntī dominē smalka smilts, dūņas, dūņaina smilts. Dziļākajā daļā jūras dibenu klāj smilts un oļaina grants. Sastopamas sārtalģu *Furcellaria lubricalis* audzes, kas ir nozīmīga reņģu nārsta vieta. Par to sīkāk izklāstīts 1.4.1. nodaļā.

Pludmale

Visā dabas parkā “Bernāti” gar piekrasti stiepjas apmēram 30-50 m plata smilšaina pludmale. Pludmales platība ir aptuveni 28 ha, kas ir 3.5 % no parka sauszemes teritorijas.

Embrionālās kāpas

Embrionālās kāpas ir kāpu veidošanās pirmā stadija. Tā ir nelieli, apmēram 10-50 cm augsti smilšu pauguri pludmales augstākajā daļā vai pie pastāvīgo kāpu piekājes, kuras klāj skraja veģetācija. Bernātu dabas parka teritorijā vāji izteikta embrionālā kāpa nelielā platībā atrodas apmēram 500 m uz ziemeļiem no Jūrmalkroga un tālāk Jūrmalciera virzienā. Embrionālās kāpas BDP aizņem apmēram 1,1 hektāru.

Priekškāpas

Priekškāpas jeb baltās kāpas parasti veido krasta līnijai paralēlus kāpu vaļņus aiz embrionālajām kāpām vai tieši aiz pludmales. Priekškāpās sastopamas lakstaugu un krūmu sugas, kas izturīgas pret ieputināšanu smiltīs, jo te vēl notiek aktīva brīvo smilšu pārvietošanās. Priekškāpās sastopamas retās augu sugas jūrmalas dedestīņa un Lēzela vīrcele.

Bernātu dabas parka teritorijā dažādu tipu priekškāpas stiepjas gar visu piekrasti apmēram 20 m platā joslā. Priekškāpas ar lakstaugu veģetāciju ar nelieliem pārrāvumiem stiepjas no parka ziemeļu robežas līdz Jūrmalkrogam. No Jūrmalkroga uz dienvidiem līdz Jūrmalcieram

savukārt sastopamas priekškāpas ar krūmiem. Priekškāpu kopējā platība ir 8,9 ha jeb 1,2 % no BDP sauszemes platības. Gan embrionālās kāpas, gan priekškāpas ir mainīgas, pakļautas jūras viļņu un vēju ietekmei. Tādēļ to platības var svārstīties.

Pelēkās kāpas

Pelēkās kāpas atrodas aiz priekškāpām vai noskalošanas krastiem un aktīva smilšu kustība tajās vairs nenotiek, vai notiek ļoti maz. Tām raksturīgs nosacīti stabils augājs ar sūnām, ķērpjiem un skraju lakstaugu segumu, kā arī atsevišķiem kokiem un krūmiem.

Pelēkās kāpas dabas parka teritorijā aizņem aptuveni 24,4 ha, kas ir 3% no BDP sauszemes daļas. Tās atrodamas gar visu piekrasti, izņemot stāvkrastu un noskalotos krasta posmus (Bernātu rags), kur sausieņu priežu meži, mežainas jūrmalas kāpas un priežu retains robežojas ar pludmali. 2003. gadā konstatētas galvenokārt pelēkās kāpas ar kokiem un krūmiem; mazāk bija izteiktu pelēko kāpu ar zemu veģetāciju. Pelēko kāpu nelielas platības iekļaujas starp citiem biotopiem jau sākot no dabas parka ziemeļu robežas, bet, sākot no Bangām līdz Jūrmalciemam, stiepjas vidēji 20-40 m platā joslā. Pelēkās kāpas ir augšanas vietas retajām augu sugām Gmelina alisei un sīkziedu plaukšķenei.

Starpkāpu ieplakas

Dabas parka teritorijā starpkāpu ieplakas ar krūmiem ir vairāk izteiktas posmā no Jūrmalkroga līdz Jūrmalciemam un vairs nav sastopamas uz ziemeļiem no Bernātu raga. Konstatētas arī starpkāpu ieplakas bez krūmiem. Kopumā starpkāpu ieplakas aizņem ap 49 ha no teritorijas, kas ir 6,3 % no BDP sauszemes daļas.

Dabas parka austrumu daļā vērojams kāpu – vīgu (starpkāpu ieplaku) komplekss. Ieplakās konstatēta aizsargājama augu suga parastā purvmirte.

Pļavas

Atsevišķās vietās BDP teritorijā sastopamas sausas pļavas, bet to ir nedaudz (2,5 ha jeb 0,3%). To izcelsme bieži vien ir samērā neskaidra, jo cilvēku darbības rezultātā tajās bieži sastopamas pļavām neraksturīgas augu sugas. Tomēr tās ir nozīmīgas piejūras biotopu vidū.

Meži

Dabas parkā „Bernāti” meži aizņem aptuveni 678.1 ha, no tiem valsts meži - 412.1 ha, privātie 266 ha (saskaņā ar 1999. gada mežierīcības datiem). Dominē sausieņu meži (3. attēls), bet ir sastopami arī slapjie meži un nosusinātie meži. Valdaudzes suga pamatā ir priede (95,5% no kopējās mežaudžu platības), retāk melnalksnis un bērzs.

Visplašāk teritorijā ir pārstāvēti priežu sausieņu meži (70%), no kuriem vistipiskākais ir mētrājs, kurš aizņem gandrīz pusi no valsts meža teritorijas. Samērā bieži sastopams arī sils un lāns. Nosusinātie meži aizņem 18% no valsts mežu teritorijas, no tiem visbiežāk sastopams šaurlapu ārenis. Slapjie meži klāj 12%, no tiem biežākie ir slapjais damaksnis un slapjais mētrājs. Pārskats par meža tipiem valsts mežos dots 4. tabulā.

Citu mežu apsaimniekotāju mežos situācija ir ļoti līdzīga kā valsts mežā, taču platību precīzāku analīzi kavē meža ierīcības datu trūkums.

3. attēls. Sausieņu meži dabas parkā “Bernāti”

4. tabula. Meža augšanas apstākļu tipu platības dabas parkā “Bernāti” valsts mežos

Meža augšanas apstākļu tips	Platība	% no kopējās meža zemes
Sils (Sl)	52,9 ha	12,8%
Mētrājs (Mr)	200,6 ha	48,7%
Lāns (Ln)	37,1 ha	9,0%
Damaksnis (Dm)	1,1 ha	0,3%
Slapjais mētrājs (Mrs)	23,9 ha	5,8%
Slapjais damaksnis (Dms)	17,5 ha	4,2%
Purvājs (Pv)	2,4 ha	0,6%
Dumbrājs (Db)	6,0 ha	1,5%
Mētru ārenis (Am)	5,9 ha	1,4%
Šaurlapu ārenis (As)	49,1 ha	11,9%
Šaurlapu kūdrenis (Ks)	3,1 ha	0,8%
Bez mežaudzes (stigas, ceļi, karjeri, u.tml.)	12,5 ha	3,0%

Parkā konstatēti šādi aizsargājamie mežu biotopi: skukjoku mežs un slapjš priežu mežs. Dabisko mežu biotopu un potenciālo dabisko mežu biotopu saraksts dots 10. tabulā.

1.5. Teritorijas sociālekonomiskais raksturojums

1.5.1. Demogrāfiskā analīze (iedzīvotāji, nodarbinātība)

Bernātu dabas parka teritorijā pastāvīgi dzīvo tikai viena ģimene divu cilvēku sastāvā “Matīsu vasarnīcā” (abi pensionāri). Vairāki īpašumi tiek izmantoti vasarās kā vasarnīcas - Jūrmalkrogs, Pūķi, Zvejnieki- Grāmatnieki, Stabiņi un citas.

1.5.2. Teritorijas izmantošanas veidi

Dabas parka “Bernāti” teritorija ir iecienīta atpūtas vieta. Pludmale, noskalošanas krasts, mežs, pļavas, kāpas veido gleznainu ainavu un sniedz dažādas atpūtas iespējas gan vasarā, gan ziemā. To izmanto ne tikai vietējie iedzīvotāji, bet arī atbraucēji no netālās Liepājas pilsētas un no tālākiem reģioniem. Mežs ir iecienīta pastaigu, ogošanas un sēņošanas vieta. Ziemā mežu apmeklē slēpotāji. Bernātu iedzīvotāji nelielos apmēros nodarbojas ar piekrastes zvejniecību. Mežos notiek sanitārās kopšanas circes. Parka teritorijā ir atpūtas nometne, kā arī vairākas vasarnīcas.

1.5.2.1. Tūrisms un atpūta

Bernātu mežs kļuvis par iecienītu liepājnieku un vietējo iedzīvotāju atpūtas un izklaides vietu 20. gs. divdesmitajos gados, kad šajā vietā uzsāka Bernātu kūrorta veidošanu. Šīs aktivitātes pārtrauca Otrais pasaules karš. Pēc tā vasarnīcas tika nacionalizētas un uz to bāzes tika izveidota pionieru nometne, kuru 70. – 80. gados paplašināja, piebūvējot papildus dzīvojamo korpusu, ēdnīcu un koplietošanas telpas.

Pēc kara Bernātos tika uzbūvēta robežsargiem domāta armijas daļa un pionieru nometne militāristu bērniem. Deviņdesmito gadu sākumā pēc šo teritoriju pāriešanas pagasta valdījumā esošās būves un komunikācijas tika nojauktas un teritorijas daļēji rekultivētas.

Parka teritorijā atrodas bērnu atpūtas bāze ar 100 gultas vietām un sporta laukumu. Tā ir Liepājas pilsētas domes valdījumā un ir nodota apsaimniekošanā a/s “Liepājas Metalurgs”. Katru gadu šajā bāzē atpūšas ap astoņiem simtiem atpūtnieku. Vasarā ik dienu teritorijā atrodas ap 200 atpūtniekiem

Tiešā Bernātu dabas parka tuvumā atrodas divi viesu nami un desmit lauku mājas, kurās nodarbojas ar viesu uzņemšanu, ar 110 gultas vietām, kā arī divi telšu laukumi. Parkā atrodas arī viesu nams “Villa Alma” ar 50 gultas vietām; tajā ierīkota arī neliela kafejnīca.

Bernātu viesiem tiek piedāvāta iespēja divās vietās nodarboties ar zirgu izjādi vai vizināšanās pajūgā. Parka tuvumā izvietoti pieminekļi par godu Latvijas Valsts pirmā prezidenta J.Čakstes vizītei Bernātos un tēlnieka Viļņa Titāna skulptūra “Zaļais stars”, kas vēsta par galējo Latvijas rietumu punktu. 2004. gadā darbu uzsāks kafejnīca bijušās Grobiņas patērētāju biedrības kafejnīcas “Dzintariņš” vietā.

Nesakārtojot infrastruktūru, auto stāvlaukumus, atpūtas vietas un celiņu tīklu, parka teritorija pašlaik ir pakļauta noplicināšanai un degradācijai.

1.5.2.2. Lauksaimniecība

BDP augsnes ir nabadzīgas, lauksaimniecībā maz izmantojamas. Tādēļ lauksaimniecības zemju ir maz, tās ir nelielas un izolētas viena no otras.

1.5.2.3. Mežsaimniecība

Dabas parks „Bernāti” atrodas Liepājas virsmežniecības, Nīcas mežniecībā, Jūrmalciema apgaitā. Šo teritoriju uzrauga Zemkopības ministrijas valsts mežu dienesta Liepājas virsmežniecības Nīcas mežniecība. Apsaimniekotāji šajā teritorijā ir Valsts akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži”(VAS „LVM”) Dienvidkurzemes mežsaimniecība un privātpašnieki.

Pēdējos trīs gados veiktas galvenokārt krājas kopšanas cirtes nelielās platībās; tās notikušas tikai privāto īpašnieku mežos (5. tabula).

5. tabula. Mežsaimnieciskā darbība dabas parkā “Bernāti”.

Saimniecības nosaukums	Kadastra numurs	Kvartāla numurs	Nogabala numurs	Platība, ha	Cirtes veids	Izcirsts m ³
2000. gads						
Spranči	64780080350	2	2	1,9	Krājas	43
Eniņi	64780122222	1	1	0,2	Robežu izcirš.	7
Bimini	64780120059	1	1	0,2	Robežu izcirš.	7
Splītes	64780080296	5	1	2,9	Krājas	100
2001. gads						
Splītes	64780080296	5	1	2,0	Krājas	114
Zariņi	64780080156	1	1; 2	0,3	Krājas	10
Kalniņi	64780080031	1	1; 2	0,3	Krājas	10
2002. gads						
Matroži	64780120062	1	4	1,0	Krājas	20
Jēkuljumiķi	64780080336	1	3	0,8	Krājas	10
2003. gads						
Viļņi	64780080154	1	1; 2	0,3	Krājas	15
Straujas	64780080155	1	1; 2	0,4	Krājas	20
Jēkuljumiķi	64780080336	1	3	0,4	Krājas	5
Aizpuri	64780200138	4	1	1,0	Krājas	15
Asarīši	64780080297	1	2; 4	1,2	Krājas	35
Asarīši	64780080324	2	1; 2; 3	0,9	Krājas	30
Sapnīši	64780080172	1	1	0,4	Krājas	15
Eziši	64780080021	1	1	0,5	Krājas	15
Meža Bitenieki	64780120069	1	3; 8; 9; 12; 13	3,3	Krājas	160
Sēnes	64780120001	2	1; 2; 3; 5	2,9	Krājas	120

Saskaņā ar “Aizsargjoslu likumu”, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā aizliegta galvenā cirte un zemju transformācija. Dabas parku un dabas liegumu mežos savukārt ir aizliegta kailcirte un rekonstruktīvā cirte. Tādēļ mežsaimnieciskā darbība parka teritorijā notiek stipri ierobežoti. Tomēr agrākajos gados, pirms parka aizsardzības statusa nostiprināšanas, mežos veikta krājas kopšanas cirte, izvēkti vecie, nokaltušie koki un kritalas (4. attēls).

Pirms aptuveni 20-30 gadiem izstrādātos smilšu karjeros tagad klāj biezas priežu audzes, kas veidojušās gan apmežošanas, gan pašizsēšanās rezultātā. Šīs audzes veido ne tikai parastā priede, bet arī Latvijai neraksturīgā kalnu priede. Blīvās jaunaudzēs ir nenoturīgas pret vēju un snieglauzēm, tajās nevar iekārtot atpūtai paredzētās vietas, tādēļ šeit būtu nepieciešama meža kopšana (vēlami pasākumi aprakstīti 4. nodaļā).

4. attēls. Mežs pēc krājas kopšanas cirtes

1.5.2.4. Zivsaimniecība

Bernātu dabas parka šelfa daļā zvejo vietējie piekrastes zvejnieki atbilstoši izsniegtajām licencēm. Nozvejas daudzumi ar katru gadu samazinās.

1.5.2.5. Medības

Medību tiesības Bernātu dabas parkā ir mednieku kolektīvam “Bizonis”, kas ir noslēdzis līgumu ar VAS “Latvijas valsts meži” Dienvidkurzemes mežsaimniecību. Taču, lai saglabātu dzīvnieku un putnu populāciju, medības šajā teritorijā nenotiek. Nenotiek arī ūdensputnu medības jūrā.

1.5.2.6. Citi teritorijas izmantošanas veidi

Bernātu dabas parka teritorijā atrodas četri naftas urbumi, no kuriem viens atrodas uz sauszemes un ūdens robežas, otrs - pludmalē, vēl divi - sešdesmit metrus no pludmales. Par naftas krājumu daudzumu un urbumu izmantošanas iespējām rūpnieciskai naftas ieguvei ziņu nav. Visi urbumi ir slēgti un aiztamponēti.

1.6. Izmantotās literatūras saraksts

- Baltijas jūras Latvijas krasta zona, 1998. Valsts Ģeoloģijas dienests.
- Bušs M., 1960. Latvijas kāpu smiltāji un to apmežošana. Rīga, 143 lpp.
- Eberhards G., 2003. Latvijas jūras krasti.
- Eberhards G., Saltupe B., 1996. Accelerated coastal erosion- Implication for Latvia. BALTICA, VOL. 9 VILNIUS, lpp. 16- 28.
- Janševskis J. Nīca, Valstspapīru spiestuves izdevums, Rīga.
- Juškevičs V. A. Mūrnieks u.c., 1997. Latvijas ģeoloģiskā karte. 31. lapa- Liepāja. Rīga, 1997, 49 lpp.
- Koroļovs A., Fettere M., 2004. Furcelārijas un mīdijas krājumu stāvoklis Baltijas jūras austrumu daļas piekrastē. Ģeogrāfija, ģeoloģija, vides zinātne/Latvijas Universitātes 62. zinātniskā konference. Rīga, Latvijas Universitāte, 241.- 242. lpp.
- Latvijas biotopi, 2001. Klasifikators. Latvijas Dabas fonds, Rīga, 96. lpp.
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības indikatoru pārskats, 2003. Latvijas vides aģentūra, Rīga, 37 lpp.
- Latvijas vides pārskats. Vides konsultāciju un monitoringa centrs. Rīga, 1996. g., 181 lpp.
- Latvijas zemes dzīļu resursi, 1997. Valsts Ģeoloģijas dienests.
- Pārskats par vides kvalitāti 2000. gadā, 2001. (pēc Valsts Hidrometereoloģijas pārvaldes novērojumu datiem), Rīga, 80 lpp.
- Priedītis N., 1999. Latvijas mežs: daba un daudzveidība. Rīga, Pasaules Dabas fonds. 209. lpp.
- Racinskis E., Stīpniece A., 2000. Putniem starptautiski nozīmīgas vietas Latvijā. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga, 184 lpp.
- Račinska I., 2002. Rokasgrāmata īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādātājiem. Rīga, 96. lpp.
- Strautnieks I., 1994. Bārtavas līdzenums. Latvijas daba, 1. Enciklopēdija, 135- 136 lpp.
- Venska V., 1995. Pārskats par Bernātu apkārtnē jūras krastā notiekošo ģeoloģisko procesu izpēti, VU "Latvijas ģeoloģija".

2. TERITORIJAS NOVĒRTĒJUMS

2.1. Teritorija kā vienota dabas aizsardzības vērtība un to ietekmējošie faktori

Bernātu dabas parka lielākā vērtība ir tā ekosistēmu vienotajā dabas kompleksā, kas izveidojies un saglabājies ilgā vēstures periodā. Iznīcinot un radot no jauna piekrastes mežus, jau pirms daudziem gadiem Jūrmalciema un Bernātu iedzīvotāji ir sapratuši šo mežu nozīmību gan savu dzīvesvietu aizsargāšanai, gan arī izmantošanai atpūtai.

Attīstoties Nīcas, Medzes un Vērgales pagastam, kā arī Liepājas pilsētai, jūras piekrastes lielākā daļa ir pārveidota, iznīcinot dabiskos biotopus, dzīvotnes piekrastes augiem un dzīvniekiem. Bernātu dabas parks ir kā "sala" Nīcas pagastā, it īpaši tā rietumu daļā, kur dominē lauksaimniecības zemes un kur lielākā daļa dabisko teritoriju ir pārveidotas. Parks ir arī kā "sala" cilvēka pārveidotajā piekrastes posmā no Jūrmalciema līdz Ziemepei.

Tāpēc BDP ir būtiska loma jūras piekrastes mežu, atklāto kāpu, pļavu un tiem raksturīgo sugu saglabāšanā. BDP ir liela nozīme Nīcas pagasta un Liepājas pilsētas iedzīvotāju atpūtas nodrošināšanā. Ņemot vērā teritorijas lielos rekreācijas resursus, parka loma iedzīvotāju atpūtā arvien pieaug.

Dabas parka bioloģisko vērtību apstiprina fakts, ka šī teritorija iekļauta Eiropas Savienības aizsargājamo dabas teritoriju "Natura 2000" sarakstā. Lai saglabātu BDP kā vienotu dabas kompleksu, nepieciešami mežu, pļavu un citu biotopu aizsardzības pasākumi, parka labiekārtojums un cilvēku informēšana, kā arī parka pārvalde, kas īstenotu teritorijas uzraudzību un organizētu apsaimniekošanu.

Galvenie faktori, kas ietekmē teritorijas dabas vērtības ir:

- 1) dabas faktori – vētras, jūra, smilšu kustība, sausums, sals, sniegs u.c.;
- 2) antropogēnie faktori:
 - atpūtnieku radītā slodze;
 - jūras krasta piesārņojums ar naftas produktiem;
 - meža apsaimniekošana;
 - liels zemes īpašnieku skaits.

2.2. Biotopi kā dabas aizsardzības vērtība, to sociālekonomiskā vērtība un ietekmējošie faktori

Biotopus kartējot, tie vērtēti kā izcili, dabiski un cilvēka pārveidoti. Lielāko daļu BDP teritorijas novērtēta kā **dabiski**, cilvēka nepārveidoti vai mazpārveidoti biotopi. Pie tiem pieder lielākā daļa mežu, pludmale, priekškāpas, mitrās starpkāpu ieplakas ar krūmiem. Par **izciliem biotopiem** apzīmētas teritorijas, kurās sastopami aizsargājami biotopi un ieteicams veidot mikrolieģumus. Te ir ietverti galvenokārt veci, mazpārveidoti meži un pelēkās kāpas,

kā arī daļa starpkāpu ieplaku. Nelielu BDP teritoriju aizņem arī **pārveidoti biotopi** - visas apbūvētās, lauksaimniecībai izmantotās u.c. zemes, kurās biotopi ir cilvēka darbības rezultātā pārveidoti un stipri traucēti.

Biotopu tipus, kas sastopami BDP, var analizēt arī, izmantojot vispārpieņemtos kritērijus – dabiskumu, jutīgumu, retumu (6. tabula). Analīzes rezultātā redzams, ka lielākā daļa dabas parkā sastopamo biotopu ir ļoti vērtīgi no dabas aizsardzības viedokļa – tie ir dabiski un reti gan Latvijā, gan Eiropas Savienībā.

6. tabula. **Biotopu vērtējums**

Biotopi	Biotopa vērtējuma kritēriji:			
	<i>Dabiskums</i>	<i>Jutīgums</i>	<i>Retums Latvijā</i>	<i>Retums ES</i>
Pludmale	3	2	2	2
Embrionālās kāpas	3	3	2	3
Priekškāpas jeb baltās kāpas	3	3	2	3
Pelēkās kāpas	3	3	3	3
Pļavas	2	2	-	-
Dabiski, veci skujkoku meži (boreālie meži)	3	3	3	3
Mežainas jūrmalas kāpas	2	3	2	3
Dumbrāji	3	3	2	3
Pārējie meži	2	2	-	-

Vērtējums dots pēc 3 ballu skalas (1 – vāji; 2 – vidēji; 3 – augsts).

Parkā konstatētie aizsargājami sauszemes biotopi minēti 7., 8, 9. tabulā.

7. tabula. **Biotopi, kas aizsargājami saskaņā ar LR MK "Noteikumiem par īpaši aizsargājamo biotopu sarakstu" (Nr. 421, 2000).**

Biotops	Kods	Platība, ha
Virsāji	1.11	2,4
Parastās purvmirtes <i>Myrica gale</i> audzes	1.5	19,03
Pelēkās kāpas ar krūmiem un kokiem	6.2	23,36
Pelēkās kāpas ar zemu lakstaugu veģetāciju	6.3	0,32

8. tabula. **Aizsargājami mežu biotopi**

Nosaukums	Kods	Platība, ha
Skujkoku mežs	DMB SKUJ	110.4
Skujkoku mežs	PDMB SKUJ	6.8
Slapjš priežu mežs	PDMB SKUJ	3.9

Dabiskā meža biotopa (DMB) vai potenciālā dabisko mežu biotopu (PDMB) statusu meži iegūst saskaņā ar 2001. gada 9. novembra Zemkopības ministrijas instrukciju Nr. 7 "Meža biotopu, kuriem izveidojami mikroliegumi, noteikšanas metodika". Dabisko mežu biotopu

aizsardzībai ir veidojami mikroliegumi saskaņā ar LR MK "Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumiem" (2001., Nr. 45). Dabas parka "Bernāti" teritorijā konstatētie dabisko mežu biotopi atbilst arī Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājamam biotopam "Boreālais mežs" statusam (biotopa kods 9010).

9. tabula. **Biotopi, kas aizsargājami saskaņā ar Eiropas Padomes direktīvu "Par dabīgo biotopu, savvaļas augu un dzīvnieku sugu aizsardzību" (1992)**

Nosaukums	Kods	Platība, ha
Embrionālās kāpas	2110	1,07
Priekškāpas (jeb baltās kāpas)	2120	8,56
Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas	2130*	6,48
Slapjas starpkāpu ieplakas	2190	20,43
Mežainas jūrmalas kāpas	2180	511,3
Sausi virsāji	4030	2,40
Melnalkšņu staignāji	9080	4,02
Purvaini meži	91D0	24,22
Boreālais mežs	9010*	114,3

(Ar zvaigznīti tiek atzīmēti prioritāri aizsargājami biotopi.)

Aizsargājamo biotopu karte aplūkojama 7. pielikumā.

2.2.1. Pludmale

Visai jūras piekrastei dabas parkā raksturīga smilšaina pludmale, kas ir apmēram 30-50 m plata. Pludmale ir dabiska barjera kāpu aizsardzībai no jūras tiešās ietekmes. Pavasara un rudens migrāciju laikā pludmalē sastopama liela putnu sugu daudzveidība.

Pludmale tiek intensīvi izmantota kā atpūtas vieta. Lielākais noslogojums novērojams vasaras mēnešos. Pludmali apmeklē vietējie iedzīvotāji no Nīcas, lielā skaitā Liepājas pilsētas iedzīvotāji, kā arī tūristi, tai skaitā tūristi no Lietuvas. Intensīvi pludmali noslogo arī zvejnieki, kuri pārvietojas ar traktoriem un apvidus mašīnām.

Pludmali un tās dabas aizsardzības un sociālekonomisko vērtību ietekmē vairāki faktori:

- vētru rezultātā mainās pludmales platums;
- no jūras tiek izskaloti naftas produkti, sadzīves atkritumi un kokmateriāli, kas piesārņo pludmali;
- pludmales izmantošana zvejniecības vajadzībām – pludmales virsma tiek mehāniski traucēta nobraukājos;
- rekreācijas rezultātā tiek atstātas ugunsgrāku vietas;
- piesārņojums ar naftas produktiem - ik gadus pēc lielākām vētrām pludmalē tiek fiksēti naftas produktu un dažādi cieto atkritumu izskalojumi, kuru savākšanai jātērē papildus līdzekļi.

2.2.2. Jūrmalas kāpas (embrionālās, priekškāpas, pelēkās kāpas)

Embrionālās kāpas un dabiskas baltās kāpas jeb priekškāpas ir Eiropas Savienībā aizsargājami biotops (biotopu kodi 2110 un 2120). Pelēkās kāpas ir gan Latvijā īpaši aizsargājams biotops, gan Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājams biotops (kods 2130*). Pelēkajās kāpās konstatētas 3 sugas, kas iekļautas Latvijas īpaši aizsargājamo sugu skaitā (MK 2000.g. 14. nov. noteikumi Nr. 396): Gmelina alise, jūrmalas dedestīņa, Lēzela vīrcele

Līdzīgi kā pludmali, arī atklātās kāpas cilvēki izmanto atpūtai.

Embrionālās, baltās un pelēkās kāpas ietekmē vairāki faktori:

1. Spēcīgās pavasara un rudens vētras nereti noskalo embrionālās kāpas un daļu priekškāpu; pēc tam tās veidojas no jauna. Tā ir normāla piekrastes biotopu attīstības dinamika. Vietās, kur mehāniskā traucējuma rezultāta iznīcināts augājs, veidojas smilšu pārpūtumi, vietām kāpu pārrāvumi. No jūras izskalotie sadzīves atkritumi tiek sapūsti kāpās un to ieplakās;

2. Augāja sukcesija – pateicoties augājam, smilšu plūsma tiek samazināta un izveidojas stabila un veca priekškāpa, tādējādi mainās augšanas apstākļi dažām augu sugām;

3. Cilvēka izraisītie faktori:

- kāpu izmēģināšana, izbraukāšana, pārveidošana,
- ugunsgrāku un telšu vietas,
- sadzīves atkritumi.

2.2.3. Starpkāpu ieplakas

Starpkāpu ieplakas ir ilga piekrastes attīstības procesa rezultāts, mitrumu mīlošām sugām veidojot augāju mitrākās vietās starp kāpām.

Bernātu DP starpkāpu ieplakas ir vienas no nozīmīgākajām un tipiskajām visā Latvijā; tās ir ļoti vecas. Mitras starpkāpu ieplakas ir Eiropas Savienībā aizsargājams biotops (kods 2190). Šeit konstatētas parastās purvmirtes audzes, kas ir Latvijā īpaši aizsargājams biotopa tips. Arī pati parastā purvmirte ir reta un Latvijā īpaši aizsargājama augu suga; tā sastopama galvenokārt Piejūras zemienē.

Kāpas un starpkāpu ieplakas kopā veido vienotu kāpu – vīgu kompleksu. Ilgstošā procesā šeit veidojušies arī pārmitri melnalkšņu un bērzu meži, kas ir nozīmīga sastāvdaļa lielajā skujkoku mežu masīvā. Tajos konstatēti vairāki dabisko mežu nogabali.

Starpkāpu ieplakām ir liela dabas aizsardzības vērtība. Kā ļoti jutīgi biotopi tās nav piemērotas rekerācijai, tādēļ nebūtu vēlams tur attīstīt tūrisma infrastruktūru.

2.2.4. Meži

Kā viens no vērtīgākajiem biotopiem dabas parkā jāmin mežs, kas klāj lielāko daļu no tā teritorijas. Ievērojama daļa no parka mežiem ir dabiski meži, kuri ilgākā laika posmā nav bijuši pakļauti ievērojamai mežsaimnieciskai ietekmei. Pavisam 41 meža nogabals (16 nogabali valsts mežos un 25 nogabali privātajos mežos, 10. tabula) ir izdalīti kā dabisko meža

biotopi un potenciālie dabisko mežu biotopi – dabiski attīstījušies, veci meži. No 5 dabisko mežaudžu biotopu grupām BDP (pēc Latvijas "mežaudžu atslēgas biotopu inventarizācijas" metodikas) ir sastopamas divas: A grupas "skujkoku mežs" (90% no konstatētajiem DMB) un C grupas "slapjie meži" (10%). Arī pārējo dabas parka mežu dabas aizsardzības vērtība pieaugs, netraucējot un neiejaucoties dabisko procesu norisē.

Mežos konstatētas 7 sugas, kas iekļautas Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (MK 2000.g. 14. nov. noteikumi Nr. 396): gada staipeknis, sīkziēdu plaukšķene, parastā purvmirte, purvāju skrejvabole, četrpunktu līķvabole, priežu sveķotājkoksngrauzis, melnā dzilna.

Daļa no sausajiem priežu mežiem atbilst Eiropas Padomes Biotopu direktīvas (Council Directive 92/43/EEC) 1. pielikumā minētajiem biotopiem: mežainas jūrmalas kāpas (kods 2180) un boreālie meži (kods 9010). Boreālie meži ir prioritāri aizsargājams biotops. Šie biotopi ir īpaši nozīmīgi mežu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai.

Nozīmīga mežu sociālekonomiskā vērtība ir to koksnes krāja. Tos izmanto arī medībām, pastaigām un atpūtai, ogošanai un sēņošanai. Meži kalpo par dzīves vidi dzīvniekiem. Šiem mežiem ir arī nozīme zinātnē un iedzīvotāju izglītošanā.

Mežus ietekmē šādi faktori:

1. Meži zaudē savu bioloģisko vērtību galvenokārt atpūtnieku ietekmē. Vislielākos kāpu zonas bojājumus rada piekrastes apmeklētāji vasaras sezonā. Tiek izbraukāta un nomīdīta zemsedze; meži pielūžņoti ar atpūtnieku atstātajiem sadzīves atkritumiem un nelegāli izveidotajām atpūtas vietām; tiek kurināti uguns kuri netālu vietās. Rudens periodā pastiprināti jūras piekrasti apmeklē sēņotāji un ogotāji. Novācot ogas ar palīgierīcēm, bojāti sīkkrūmi.
2. Dabas parka vērtību var samazināt nepareizi veikta mežsaimnieciskā darbība. Mežizstrādes rezultātā tiek bojāta zemsedze un no mežaudzēm tiek izvāktas kritālas, sausokņi un vecie koki. Kā īpaši negatīva atzīmējama sauso, vējgāzto-lauzto un piekrastē izskaloto liela izmēra (virs 25 cm diametrā 1,3 m augstumā no sakņu kakla) koku novākšana.
3. Liels privātīpašnieku skaits, sadrumstalotais zemju dalījums starp privātīpašniekiem kavē vienotu teritorijas attīstību un saimniecisko darbību tajā.

2.2.5. Mikroliegumu veidošana biotopu aizsardzībai

Saskaņā ar "Sugu un biotopu aizsardzības likumu" (2000) un "Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumiem" (Nr. 45, 2001), īpaši aizsargājamo biotopu apmierinošas aizsardzības nodrošināšanai ir jāveido mikroliegumi. 10. tabulā uzskaitītas vietas, kur jāveido mikroliegumi dabisko mežu nogabalos. Ir jāizvērtē arī mikroliegumu veidošanas nepieciešamība pelēkajās kāpās un starpkāpu ieplakās.

10. tabula. Dabas parkā "Bernāti" konstatētie dabisko mežu biotopi.

Valsts meži					
Kvar- tāls	Noga- bals	Nogabala platība (ha)	Meža biotopa platība	Slēdziens/meža biot.nosaukums	Veicamie pasākumi

1	1	1,6	1,6	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
1	2	1,4	1,4	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
1	3	14,1	13,8	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
1	9	4,1	4,1	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
3	2	13,8	13,8	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
4*	2	1,2	1,2	PDMB/SLAP PRIE	Bez saimnieciskās darbības
4*	19	2,7	2,7	PDMB/SLAP PRIE	Bez saimnieciskās darbības
5	2	11,7	11,0	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
7*	1	6,8	6,8	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu. *
7*	5	3,5	3,5	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
7*	10	3,8	3,8	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
8*	12	14,6	14,6	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
8*	18	2,6	2,6	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
8*	20	3,1	3,1	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
9*	3	4,8	4,8	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
9*	7	1,5	1,5	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
Pārējie meži					
Kad.Nr.					
64780080332	6. nog. 1,4 ha	~1,4	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080333	1.,2.nog.1,9 ha	~1,9	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080325	3. kv.2,0 ha	~2,0	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080297	1. kv.1.,3.nog 0,5 ha	~0,5	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080216		~1,7	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080340	1.kv.1 -4.nog, 1,4ha	~1,4	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080330		~0,7	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080339		~2,5	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080027		~2,0	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080363	1. kv.1. nog. 0,2ha	~0,2	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080025		~1,5	PDMB/SKUJ	Bez saimnieciskās darbības	
64780080395		~0,3	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080393		~0,2	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080394		~0,1	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080025		~2,8	PDMB/SKUJ	Bez saimnieciskās darbības	
64780080025		~1,5	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080064	1. kv.1.,4. nog.	~1,2	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780120065	1. kv. 2.,3. nog	~1,0	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780120067		~0,4	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	
64780080336	1. kv. 4. nog.0,2 ha, 3/1. nog.0.4 ha	~0,6	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu	

64780080298		~0,2	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
64780120066		~1,9	PDMB/SKUJ	Bez saimnieciskās darbības
64780120069		~0,6	PDMB/SKUJ	Bez saimnieciskās darbības
64780120120		~0,3	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
64780120051	1. kv. 2. nog. 1,5 ha	~1,5	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
64780180116		~1,8	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu
64780180117		~0,6	DMB/SKUJ	Veidot mikroliegumu

Paskaidrojumi

* Ieteicama II stāva priežu retināšana, izcērtot atsevišķas priedes ap valdaudzes resnākajām, vecākajām priedēm, atsedzot tās saules gaismai un lai novērstu to ieaugšanu vecāko priežu vainagos. Apsaimniekošanu veikt ziemas mēnešos.

DMB – Dabisko mežu biotops jeb atslēgas biotops

PDMB – potenciālais dabisko mežu biotops jeb potenciālais atslēgas biotops

SKUJ – skujkoku mežs (biotopa nosaukums)

SLAP PRIE – slapjš priežu mežs (biotopa nosaukums)

DMB vai PDMB tiek identificēti saskaņā ar 2001. gada 9. novembra Zemkopības ministrijas instrukciju Nr. 7 "Meža biotopu, kuriem izveidojami mikroliegumi, noteikšanas metodika".

2.3. Sugas kā dabas aizsardzības vērtība, to sociālekonomiskā vērtība un tās ietekmējošie faktori

Dabas liegumā konstatētas 12 īpaši aizsargājamās sugas (MK 2000.g. 14. nov. noteikumi Nr. 396) un 3 retās sugas (3. tabula). Viena augu suga – Lēzela vīrcele - un viena putnu suga – melnā dzilna – minēta Eiropas Padomes Biotopu direktīvas (Council Directive 92/43/EEC) 2. pielikumā. Viena kukaiņu suga – priežu sveķotājkoksngrauzis – un 3 putnu sugas ierakstītas LR MK 2001. gada 30. janvāra noteikumos Nr. 45 "Īpaši aizsargājamo dzīvnieku, ziedaugu, paparžaugu, sūnu, ķērpju un sēņu sugas, kurām izveidojami mikroliegumi".

Šīm sugām ir arī estētiskā vērtība, kas nodrošina vizuāli pievilcīgu jūras piekrastes ainavu.

Būtiskākais faktors, kurš apdraud sugu eksistenci, ir pieaugošā rekreācija. Jūras piekrastes kāpu un mežu izbraukāšanas un nomīdīšanas rezultātā tiek bojāta zemsedze un jutīgākās augu sugas izzūd.

2.4. Citas teritorijas vērtības un tās ietekmējošie faktori

Būtiska dabas parka daļa ir kultūrvēsturiskā apbūve. Parka teritorijā patreiz neatrodas Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā minēti kultūras pieminekļi; ir relatīvi maz ēku un būvju, nav vēsturiski izveidojušos kapsētu, dievnamu. Tomēr no 1930. – 1940. gadu perioda ir saglabājušās ēkas, kuru kultūrvēsturiskā vērtība vēl nav noteikta - Sērdieņa villa,

villa Alma, Matīsa villa, Bāna villa. Šīs ēkas būtu profesionāli izvērtējamas no kultūrvēsturiskā viedokļa un noskaidrojama to aizsardzības nepieciešamība.

Koka apbūvi apdraud fiziska novecošanās, cilvēku neprofesionāla pieeja ēku un būvju rekonstrukcijā, pārbūvē un saglabāšanā, kā arī zināšanu trūkums par kultūras mantojuma patiesajām vērtībām, līdzekļu trūkums kvalitatīvas restaurācijas veikšanai. Kultūrvēsturiskā ainava ir degradēta arī ar nepievilcīga izskata bērnu atpūtas nomētņu ēkām.

2.5. Teritorijas vērtību apkopojums un pretnostatījums

Apsaimniekojot jebkuru dabas parka biotopu, jāņem vērā gan tā dabas aizsardzības vērtība, gan arī tā sociālekonomiskā vērtība; tās jāaplūko neatrasti viena no otras. Tikai sabalansējot šīs abas vērtības un atrodot vislabāko piemēroto apsaimniekošanas veidu katram biotopam, dabas parkā iespējams nodrošināt kvalitatīvu vidi rekreācijai, tai pat laikā neiznīcinot vērtīgos biotopus vai sugas. 11. tabulā pretstatītas dabas parkā esošo biotopu un augu un dzīvnieku sugu dabas un sociālekonomiskās vērtības.

Teritorijas izmantošanu rekreācijai galvenokārt nosaka parka novietojums – tas atrodas tuvu Liepājas pilsētai. Teritorijas ainaviskums, veco priežu audzes ar svaigo gaisu, augsto kāpu veidojumi piesaista daudzus atpūtniekus kā vasarā, tā arī ziemā. Diemžēl nekontrolēta atpūtnieku transporta pārvietošanās pa meža teritoriju un kāpām novedusi pie kāpu virsējās aizsargkārtas, augu valsts un meža izpostīšanas, piegružošanas ar sadzīves atkritumiem.

Arī turpmāk parks tiks izmantots tūrismam un atpūtai. Tādēļ, lai maksimāli mazinātu apmeklētāju ietekmi uz vidi, nepieciešams parku labiekārtot - jo īpaši parka ziemeļu un dienvidu daļas, kas visintensīvāk tiek izmantotas atpūtai.

11. tabula. Bernātu dabas parka dabas un sociālekonomisko vērtību pretnostatījums

	Dabas vērtība	Sociālekonomiskā vērtība
Embrionālās kāpas, priekškāpas, pelēkās un mežainas jūrmalas kāpas	Īpaši aizsargājami biotopi, retu un aizsargājamu sugu dzīvotnes	Ainaviski vērtīgi elementi, izmanto rekreācijai; nozīme izglītībā un zinātnē.
Mītras starpkāpu ieplakas	Starptautiski aizsargājams biotops, Latvijā aizsargājamu sugu dzīvotne; Latvijā īpaši aizsargājams biotops; vienas no bioloģiski vērtīgākajām starpkāpu ieplakām Latvijā.	Ainaviski vērtīgi elementi ar daudzveidīgu veģētāciju, daudz ārstniecības augu; nozīme izglītībā un zinātnē.
Meži	Bioloģiski nozīmīgu vecu priežu audzes; dabisko mežu biotopi; retu sugu dzīvotnes.	Svaigs gaiss, gleznainas ainavas; izmanto rekreācijai, sēņošanai un ogošanai; koksnes resursi; nozīme izglītībā un zinātnē.
Aizsargājamās augu un dzīvnieku sugas	Nepieciešamas reto sugu dzīvotspējīgu populāciju saglabāšanā.	Dažas sugas ir dekoratīvas. Daudzām retām sugām nepieciešamais biotops ir pievilcīgs rekreācijai.
Jūras piekraste, Baltijas jūras daļa līdz 10 m izobātai	Putniem starptautiski nozīmīga vieta; jūras zivīm nozīmīgas nārsta un barošanās vietas.	Izmanto piekrastes zvejniecībai un rekreācijai.

3. TERITORIJAS SAGLABĀŠANAS MĒRĶI

3.1. Teritorijas apsaimniekošanas ideālie jeb ilgtermiņa mērķi

Vīzija - Saglabātas dabas parka „Bernāti” teritorijā esošās dabas vērtības, nodrošināta to aizsardzība, paralēli kvalitatīvi saglabāta 20. gadsimta 40. gadu koka vasarnīcu apbūve ar maksimāli nepārveidotu ārējo vizuālo apdari. Vienlaicīgi nodrošināta teritorijas attīstība, izveidojot tūrismam un iedzīvotāju atpūtai nepieciešamo labiekārtojumu, kā arī veicot atbilstošu teritorijas apsaimniekošanu un uzraudzību.

Izvirzīti šādi ilgtermiņa mērķi:

- 1. Bernātu dabas parka dabas daudzveidības saglabāšana;**
- 2. Teritorijas rekreācijas un dabas tūrisma iespēju saglabāšana;**
- 3. 20.gs. kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana.**

3.2. Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam

Darba gaitā izvirzīti šādi īstermiņa mērķi:

- 1. mērķis - Izveidota atpūtai un dabas tūrismam nepieciešamā infrastruktūra.**

Tūrisma infrastruktūras sistēmas izveidošana un uzturēšana – takas, ceļi, stāvlaukumi, atpūtas vietas.

- 2. mērķis - Atbilstoši dabas aizsardzības prasībām aizsargāti un apsaimniekoti dabiskie biotopi un aizsargājamās sugas.**

Izveidoti mikroliegumi, veikta dabisko mežu apsaimniekošana ar mērķi saglabāt bioloģisko daudzveidību.

- 3. mērķis - Kultūrvēsturiskajai apbūvei noteikts aizsardzības statuss.**

Izvērtēta vēsturiskā vasarnīcu apbūve (ekspertu atzinums), ierosināts atbilstošs aizsardzības statuss, materiāli iesniegti Nīcas pašvaldībā un VKPAI.

- 4. mērķis – Iedzīvotāji un dabas parka apmeklētāji informēti par parka dabas vērtībām, izmantošanas iespējām un aizsardzības noteikumiem.**

Izdoti bukleti, informācijas lapas, izgatavotas un parkā izvietotas informatīvas zīmes, stendi, norādes. Parka aizsardzība skaidrota plašsaziņas līdzekļos, organizēti semināri.

- 5. mērķis - Bernātu dabas parka teritorija apvienota ar Papes dabas parku un izveidota vienota administrācija.**

Sagatavoti priekšlikumi iesniegšanai Vides ministrijā par vienotas Papes-Bernātu īpaši aizsargājamās dabas teritorijas izveidi: karte, robežapraksti, pamatojums; kā arī šīs teritorijas pārvaldi.

Pasākumi, kas veicami šo mērķu sasniegšanai, aprakstīti Plāna 4. nodaļā.

4. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI

4.1. Apsaimniekošanas pasākumu pārskats

Šajā nodaļā ir aprakstīti pasākumi īstermiņa mērķu sasniegšanai. Apsaimniekošanas pasākumi plānoti laika posmam no 2004. līdz 2015. gadam.

Apsaimniekošanas pasākumu pārskats piedāvāts 12. tabulā, bet katra pasākuma detalizētāks apraksts sniegts nodaļā 4.1.2.

Pasākumu prioritāte novērtēta šādi:

- I – augsta prioritāte;
- II – vidēja prioritāte;
- III – zema prioritāte.

12. tabula. Apsaimniekošanas pasākumi.

Apsaimniekošanas pasākums	Pasākuma izpildītājs	Realizēšanas termiņš	Izmaksas, Ls	Finansējuma avots	Pasākuma prioritāte
Īstermiņa mērķis Nr. 1. – izveidota rekreācijas infrastruktūra					
1.1. – apmeklētāju skaita un ietekmes izvērtējums	Liepājas Pedagoģijas akadēmijas studenti A.Maisiņa vadībā, Liepājas RVP	no 2004. gada			III
1.2. – izziņas, pastaigu un atpūtas taku izveidošana un uzturēšana	Nīcas pagasta padome, Piekrastes projekts	2004. – 2005.	7070,-	Piekrastes projekts, DAP, LVAF	I
1.3.- labiekārtotu atpūtas vietu ierīkošana un uzturēšana	Nīcas pagasta padome, Piekrastes projekts	2004. – 2005.	2700,-	Piekrastes projekts, DAP, LVAF	I
1.4. - piebraucamo ceļu un automašīnu stāvvietu izveide	Piekrastes projekts Privātais investors	2004. – 2005.	50 000,-	Piekrastes projekts, Privātās investīcijas	I
1.5. - izveidot aktīvās atpūtas tūrisma centru un kempingu bijušo militāro būvju vietā	Privātais investors	2004. – 2009.	Atkarīgas no pieļaujamā būves apjoma	Privātās investīcijas	III
1.6. - centralizētas atkritumu savākšanas sistēmas izveidošana	Nīcas pagasta padome	2004. – 2005.	5000,-	Nīcas pagasta padome	I
1.7. – Izveidot ūdens ņemšanas vietu	VAS "LVM"	2004. – 2006.	350,-	VAS "LVM"	III
Īstermiņa mērķis Nr. 2. – atbilstoši dabas aizsardzības prasībām apsaimniekotas mežaudzes un biotopi					
2.1. – dabisko meža biotopu un potenciālo meža biotopu uzturēšana un apsaimniekošana	VAS "LVM", privātīpašnieki	Plāna darbības laiks	410,- Ls /ha	VAS "LVM", privātīpašnieki	II
2.2. Mikroliegumu izveidošana	Liepājas virsmežniecība, Piekrastes projekts	2004. – 2015.		Liepājas virsmežniecība, Piekrastes projekts	I
2.3. papildus zīmju uzstādīšana pie takām, kur atrodas īpaši aizsargājamie biotopi	Piekrastes projekts, Nīcas pagasta pašvaldība	2004. – 2005.	400,-	Piekrastes projekts, Nīcas pagasta pašvaldība	I

Īstermiņa mērķis Nr. 3. – Kultūrvēsturiskajai apbūvei noteikts aizsardzības statuss					
3.1. – izvērtēt vasarnīcas kāpu zonā no kultūrvēsturiskā viedokļa un nodot materiālus Nīcas pagasta padomei lēmuma pieņemšanai par vasarnīcu kā vēsturiskā fona celtnu statusa noteikšanu	VKPAI	2006. gads	Noteicams pēc cenu aptaujas	VKPAI	II
Īstermiņa mērķis Nr. 4. – Iedzīvotāji un DP apmeklētāji informēti par parka dabas vērtībām, izmantošanas iespējām un aizsardzības noteikumiem					
4.1. – informatīvo lapu un bukletu izgatavošana un uzstādīšana	Piekrastes projekts, Liepājas RVP, Nīcas pašvaldība	2004. – 2015.	2400,-	Piekrastes projekts, DAP, LVAF	II
4.2. – informācijas zīmju izgatavošana un uzstādīšana	Nīcas pagasta padome, Piekrastes projekts	2004. – 2005.	9000,-	Piekrastes projekts, DAP, LVAF	I
Īstermiņa mērķis 5. - BDP teritorija apvienota ar Papes dabas parku un izveidota vienota administrācija					
5.1. – apvienot Papes un Bernātu dabas parkus, izveidojot vienotu dabas parku	Liepājas RVP, Papes LIFE projekts	2004. – 2006.			II
5.2. – izveidot vienotu administrāciju un uzraudzības grupu apvienotajam DP	Liepājas RVP, Papes LIFE projekts	2004. – 2008.			II

4.1.2. Apsaimniekošanas pasākumu apraksts

Īstermiņa mērķis Nr. 1. – izveidota rekreācijas infrastruktūra

Pasākums Nr. 1. 1. – apmeklētāju skaita un ietekmes izvērtējums

Pasākuma saturs – lai kvantitatīvi novērtētu dabas parka „Bernāti” apmeklētāju skaitu, kā arī prognozētu tā skaita izmaiņas (īpaši pēc parka labiekārtošanas) nākotnē, nepieciešams veikt dabas parka apmeklētāju uzskaiti. Pēc šī pasākuma izpildes būs iespējams novērtēt apmeklētāju ietekmi uz dabas parku un apsaimniekošanas un labiekārtošanas pasākumu efektivitāti.

Tiks noskaidrots, kurās vietās īpaši daudz pulcējas cilvēki, lai optimāli ieplānotu takas, atpūtas vietas un veiktu citus labiekārtojumus. Savukārt turpmākajos gados šādi novērojumi nepieciešami, lai redzētu, vai ierīkotās takas tiek izmantotas – tātad, vai tās ir pareizās vietās izveidotas, un nepieciešamības gadījumā mainītu labiekārtojumus, lai situāciju uzlabotu.

Pasākuma izpildītājs: Liepājas Pedagoģijas akadēmijas studenti A.Maisiņa vadībā; Liepājas RVP

Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – plāna darbības laiks (no 2004. gada). Pasākuma prioritāte III.

Finansējuma avots –

Pasākuma aptuvenās izmaksas –

Izpildes rādītāji/indikatori – pieejama informācija par parka apmeklētāju skaitu, galvenajām to pulcēšanās vietām, apmeklētāju ietekmi uz dabiskajiem biotopiem; iespēja plānot un mainīt parka labiekārtojumu, balstoties uz šo informāciju.

Pasākums Nr. 1. 2. – izziņas, pastaigu un atpūtas taku izveidošana un uzturēšana

Pasākuma saturs – Dabas parka teritorijā jāizveido izziņas takas, kā arī pastaigu un atpūtas takas. Šis darbs veicams saskaņā ar parka dabas aizsardzības plānu, kura pasākumu kartē (5. pielikums) ir iezīmētas aptuvenās taku atrašanās vietas. Pirms taku ierīkošanas jāveic to precīza plānošana, paredzot atbilstošu labiekārtojumu (segumu, norādes, atkritumu urnas, zīmes u.c.), uzturēšanu un atjaunošanu.

Pasākuma izpildītājs – Nīcas pagasta padome, Piekrastes projekts.

Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – 2004. – 2005. gads. Pasākuma prioritāte – I.

Finansējuma avots – LVAf, DAP, Piekrastes projekts

Pasākuma aptuvenās izmaksas – 7070 Ls

Izpildes indikatori/rādītāji – Dažādu taku un celiņu tīkls ļaus apmeklētājiem ērti pārvietoties pa parka teritoriju, apmeklējot populārākās atpūtas un apskates vietas, vienlaicīgi nedegradējot parka dabas aizsardzības vērtības.

Pasākums Nr. 1. 3. - labiekārtotu atpūtas vietu ierīkošana un uzturēšana

Pasākuma saturs – Dabas parka teritorijā jāiekārto piecas labiekārtotas atpūtas vietas ar ugunsкура vietu, soliņiem, galdu, atkritumu urnām un tualeti. Atpūtas vietu ieteicamo izvietojumu skatīt kartē 5. pielikumā. Vietas izvēlē jāņem vērā dažādu biotopu dabas aizsardzības vērtība un jutība; atpūtas vietas jāiekārto pret cilvēka ietekmi izturīgos biotopos. Atpūtas vietās izvietojamas norādes un informācija par dabas parka vērtībām un uzvedības noteikumiem (Pasākums Nr. 1.2.).

Ugunsкура vietas var iekārtot tikai tādā gadījumā, ja iespējams nodrošināt regulāru malkas piegādi ugunskuram un regulāru tā apsaimniekošanu. Pretējā gadījumā pastāv risks, ka ap ugunsкура vietām esošajās teritorijās tiks izvāktas kritālas, tādējādi samazinot teritorijas bioloģisko vērtību.

Pasākuma izpildītājs – Nīcas pagasta padome, Piekrastes projekts

Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – 2004. – 2005. gads. Pasākuma prioritāte – I.

Finansējuma avots – LVAf, DAP, Piekrastes projekts

Pasākuma aptuvenās izmaksas – 2700 Ls.

Izpildes indikatori/rādītāji – dabas parka apmeklētājiem būs iespēja atpūsties dabas parkā, vienlaicīgi nedegradējot dabiskos biotopus; samazināsies kāpu un erozija un meža degšanas gadījumu skaits.

Pasākums Nr. 1. 4.- piebraucamo ceļu un automašīnu stāvvietu izveide

Pasākuma saturs – Dabas parka teritorijā jāiekārto divi jauni auto stāvlaukumi tiešā jūras tuvumā. Pie autostāvvietām izvietojama informācija par parku un uzvedības noteikumiem tajā. Jāuzlabo esošo pievadceļu pludmalei kvalitāte, vienlaicīgi nepieciešams slēgt nelegālos ceļus, uzstādot uz tiem barjeras. Autostāvvietu un piebraucamo ceļu novietojumu skatīt kartē 5. pielikumā.

Pasākuma izpildītājs – Piekrastes projekts, privātais investors

Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – 2004. – 2005. gads. Pasākuma prioritāte – I.

Finansējuma avots – Piekrastes projekts, privātās investīcijas.

Pasākuma aptuvenās izmaksas – 50 000 Ls.

Izpildes indikatori/rādītāji – dabas parka apmeklētāji varēs nokļūt tiešā jūras tuvumā ar savu transporta līdzekli. Tas novērsīs nelikumīgu mazo meža ceļu izmantošanu nokļūšanai pie jūras.

Pasākums Nr. 1. 5. - izveidot aktīvās atpūtas tūrisma centru un kempingu bijušo militāro būvju vietā

Pasākuma saturs – Atpūtas centra un kempinga izveidošana pieļaujama tikai jau pārveidotajā teritorijā (5. pielikums), saglabājot apkārt esošo mežu un citus dabiskos biotopus (7. pielikums). Dabas aizsardzības plānā šī teritorija iekļauta neitrālajā zonā. Atļauts izveidot tādu tūrisma centru, kas veicinātu dabas tūrisma ideju popularizēšanu, apmeklētāju informēšanu par BDP. Tātad daļēji tas būtu kā informācijas centrs. Šajā teritorijā nav pieļaujama dzīvojamo māju vai citu objektu būvniecība. Konkursa kārtībā Nīcas pagasta padome piesaista privāto investoru tūrisma centra izveidošanai. Viens no centra īpašnieku pienākumiem būtu iesaistīties parka infrastruktūras veidošanā un apsaimniekošanā. Centrā varētu ietilpt kafejnīca, neliela viesnīca, velosipēdu noma utml. Šā centra detālplānojuma izstrādē jāiesaista arī speciālisti par jūras piekrastes biotopiem un to apsaimniekošanu. Obligāti jābūt novērtējumam par centra paredzamo ietekmi uz BDP.

Pasākuma izpildītājs – Privātais investors

Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – 2004. – 2009. gads. Pasākuma prioritāte – III.

Finansējuma avots – Privātās investīcijas.

Pasākuma aptuvenās izmaksas – atkarīgas no investīcijām un pieļaujamā būves apjoma.

Izpildes indikatori/rādītāji – Daļa dabas parka apmeklētāju tiks koncentrēta tūrisma centrā, atslogojot pārējo parka teritoriju; Nīcas pagasts varēs attīstīties, piesaistot tūristus un veidojot informācijas centru.

Pasākums Nr. 1. 6.- Centralizētas atkritumu savākšanas sistēmas izveidošana

Pasākuma saturs – Cilvēku apmeklētākajās vietās (pie galvenajiem apskates objektiem, autostāvvietās, atpūtas vietās, pie takām u.c.) jāuzstāda atkritumu urnas. Jānoslēdz līgums ar atkritumu apsaimniekošanas firmu par to savākšanu un izvešanu.

Pasākuma izpildītājs – Nīcas pagasta padome

Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – 2004. – 2005. gads. Pasākuma prioritāte – I.

Finansējuma avots – Nīcas pagasta padome.

Pasākuma aptuvenās izmaksas – 5 000,-

Izpildes indikatori/rādītāji – Atrisināta atkritumu uzkrāšanas un savākšanas problēma.

Pasākums Nr. 1. 7. - Izveidot ūdens ņemšanas vietu

Pasākuma saturs – Bernātu DP sausajos mežos nereti notiek ugunsgrēki. Tie apdraud gan parka dabas vērtības, gan cilvēku drošību. Ugunsgrēku ātru nodzēšanu kavē ūdens ņemšanas vietu trūkums. Ir jāizveido ūdens krātuve, kas kalpotu kā ūdens ņemšanas vieta varbūtēja meža ugunsgrēka dzēšanai.

Vienlaicīgi šīs ūdens ņemšanas vietas sausā gada laikā kalpotu arī meža dzīvnieku vajadzībām.

Pasākuma izpildītājs – VAS "LVM"

Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – 2004. – 2006. gads. Pasākuma prioritāte – III.

Finansējuma avots – VAS "LVM"

Pasākuma aptuvenās izmaksas – 350 Ls.

Izpildes indikatori/rādītāji – Ierīkota ņemšanas vieta varbūtēju meža ugunsgrēku dzēšanai.

Īstermiņa mērķis Nr. 2. – dabisko biotopu apsaimniekošana atbilstoši dabas aizsardzības prasībām

Pasākums Nr. 2. 1. – dabisko mežaudžu biotopu un potenciālo dabisko mežaudžu biotopu uzturēšana un apsaimniekošana

Pasākuma saturs – Dabas parkā esošo dabisko mežaudžu biotopu un potenciālo dabisko mežaudžu biotopu uzturēšana veicama atbilstoši eksperta ieteikumiem (10. tabula). Pārskats par apsaimniekošanas režīmiem meža zemēs un nepieciešamajiem pasākumiem meža nogabalu līmenī visās zonās visā dabas parka teritorijā un parkam potenciāli pievienojamajās teritorijās dots arī 8. pielikumā.

Visbiežāk dabiskajos meža biotopos un potenciālajos dabisko mežu biotopos vispār netiek veikta saimnieciskā darbība, taču dažos gadījumos atsevišķos biotopu tipos tā ir nepieciešama, lai mākslīgi radītu dabiskos traucējumus. Tā ar priedi saistītām speciālajām biotopu sugām nepieciešams labs saules apgaismojums, tādēļ ugunsgrēku seku imitēšanai nepieciešams izcirst atsevišķas mazāku dimensiju priedes, kuras tāda paša dabiskā traucējuma rezultātā ietu bojā. Pašlaik ieteikts veikt šādu apsaimniekošanu valsts meža 7. kvartāla 1. nogabalā.

Pasākuma izpildītājs – VAS "LVM", privātīpašnieki

Realizēšanas termiņš - Plāna darbības laiks. Pasākuma prioritāte – II. Ieteicams veikt vienlaicīgi ar taku labiekārtošanu.

Finansējuma avots – VAS „LVM”, privātīpašnieki

Pasākuma aptuvenās izmaksas – 410,- Ls/ha

Izpildes indikatori/rādītāji – Līdz 2005. gada beigām visos dabas parkā identificētajos dabiskajos mežaudžu biotopos (DMB) un potenciālajos meža biotopos (PDMB) veiktas

to uzturēšanas un citas nepieciešamās darbības atbilstoši eksperta norādītajiem pasākumiem.

Pasākums Nr. 2. 2. – mikroliegumu izveidošana

Pasākuma saturs –Saskaņā ar "Sugu un biotopu aizsardzības likumu" un "Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumiem", īpaši aizsargājamo biotopu un sugu atradņu apmierinošas aizsardzības nodrošināšanai ir jāveido mikroliegumi. Valsts meža dienesta stuktūrvienību rīcības kārtību mikroliegumu izveidošanai nosaka VMD instrukcija "Mikroliegumu izveidošanas kārtība meža zemēs". Dabisko mežu teritorijas, kam jāveido mikroliegumi, uzskaitītas 10. tabulā.

Jāizvērtē arī visas pārējās īpaši aizsargājamo biotopu un aizsargājamo sugu atradnes un nepieciešamība veidot mikroliegumus tajās.

Pasākuma izpildītājs – Liepājas virsmežniecība, Piekrastes projekts

Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – plāna darbības laiks. Pasākuma prioritāte – I. Ieteicams veikt vienlaicīgi ar taku labiekārtošanu.

Finansējuma avots – Liepājas virsmežniecība, Piekrastes projekts.

Pasākuma aptuvenās izmaksas – 1,40 Ls par viena īpašnieka informēšanu (īpašnieku informēšanai un izziņu iegūšanai VZD)

Izpildes indikatori/rādītāji – Īpaši aizsargājamo biotopu un sugu atradnēs izveidoti mikroliegumi.

Īstermiņa mērķis Nr. 3 – Kultūrvēsturiskajai apbūvei noteikts aizsardzības statuss

Pasākums Nr. 3. 1 – izvērtēt vasarnīcas kāpu zonā no kultūrvēsturiskā viedokļa un nodot materiālus Nīcas pagasta padomei lēmuma pieņemšanai par vasarnīcu kā vēsturiskā fona celtnu statusa noteikšanu

Pasākuma saturs – Vasarnīcas kāpu zonā ir profesionāli jāizvērtē no kultūrvēsturiskā viedokļa. Pēc izvērtēšanas un nepieciešamo dokumentu sagatavošanas jāiesniedz pagasta pašvaldībai ierosinājums piešķirt tai aizsardzības statusu.

Pasākuma izpildītājs – VKPAI

Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – 2006. gads. Pasākuma prioritāte – II.

Finansējuma avots – VKPAI

Pasākuma aptuvenās izmaksas – Pasākumu finansē VKPAI, veicot cenu aptauju, pēc kuras tiek slēgts līgums par darbu izpildi ar to veicēju, kurš piedāvā zemāko cenu.

Izpildes indikatori/rādītāji – Apzinātas kultūrvēsturiskās vērtības dabas parka teritorijā; kultūrvēsturiskās apbūves labvēlīgākā aizsardzības statusa nodrošināšana

Īstermiņa mērķis Nr. 4 – Iedzīvotāji un dabas parka apmeklētāji informēti par parka dabas vērtībām, izmantošanas iespējām un aizsardzības noteikumiem.

Pasākums Nr. 4. 1.- informatīvo lapu un bukletu izgatavošana un izplatīšana

Pasākuma saturs – Tiks izgatavoti informatīvie bukleti un informācijas lapas par dabas parku. Tie pastāstīs par parka dabas vērtībām, vēsturi, nozīmīgākajiem apskates objektiem u.c. Bukleti tiks izplatīti skolās, informācijas centros, pašvaldībā u.c. Šī informācija būs pieejama arī internetā. Šo bukletu mērķis būtu informēt un izglītēt cilvēkus, ietekmēt viņu attieksmi pret notiekošo jūras piekrastē, veicināt izpratni par dabas procesiem un to nozīmi cilvēka dzīvē. Informācijas izplatīšanai ir jābūt ļoti pārdomātai. Kamēr nav sakārtota tūrisma infrastruktūra, teritorijas reklamēšana un papildus tūristu piesaistīšana nav pieļaujama. Nepieciešami pētījumi par BDP pieļaujamām antropogēnām slodzēm, kuras jāņem vērā, izvērtējot jautājumu par parka reklamēšanu.

Pasākuma izpildītājs – Piekrastes projekts, Liepājas RVP, Nīcas pašvaldība.

Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – 2004. – 2015. gads. Pasākuma prioritāte – II.

Finansējuma avots – LVAf, DAP, Piekrastes projekts, Nīcas pašvaldība.

Pasākuma aptuvenās izmaksas – 2 400 Ls.

Izpildes indikatori/rādītāji – Vietējie iedzīvotāji, tūristi un apmeklētāji būs informēti par BDP dabas vērtībām, atpūtas iespējām un aktivitātēm.

Pasākums Nr. 4. 2. – informācijas zīmju izgatavošana un uzstādīšana.

Pasākuma saturs – Dabas parka teritorija (sauszemes daļa) jāiezīmē ar atbilstošiem uzrakstiem pa visu tā perimetru pie ceļiem un gājēju takām, kas ved uz BDP. Pie lielākajiem ceļiem un lielākajās parka apmeklētāju pulcēšanās vietās jāizvieto informācijas stendi. Pie mazākas nozīmes meža ceļiem jāuzstāda informācijas zīmes un braukšanas aizlieguma zīmes.

Nepieciešams izvietot šādas informācijas zīmes un standus:

1. informācijas zīmes aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai, saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 415 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi";
2. informācijas stendi par dabas vērtībām parkā, ar parka infrastruktūras karti un sabiedriskās kārtības noteikumiem;
3. papildus zīmes pie takām, kur atrodas īpaši aizsargājami biotopi, lai sniegtu informāciju par dabas vērtībām, kas sastopamas šajā teritorijā

4. izglītojošas zīmes, ko izvieto pie interesantiem apskates objektiem un pie atpūtas vietām;
5. norādes, kas palīdz orientēties apkārtnē, norāda uz svarīgu infrastruktūras objektu un dabas vērtību atrašanās vietu;
6. braukšanas aizlieguma zīmes pie ceļiem.

Pasākuma izpildītājs – Nīcas pagasta padome, Piekrastes projekts

Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – 2004. – 2005. gads. Pasākuma prioritāte – I.

Finansējuma avots – LVAf, DAP, Piekrastes projekts

Pasākuma aptuvenās izmaksas – 9 000 Ls.

Izpildes indikatori/rādītāji – cilvēki tiks informēti par parka robežām un infrastruktūru tajā, tiks ierobežota autotransporta kustība mežā un kāpu zonā.

Īstermiņa mērķis Nr. 5. – Bernātu dabas parka teritorija apvienota ar Papes dabas parku un izveidota vienota administrācija

Pasākums Nr. 5. 1. – Apvienot Papes un Bernātu dabas parkus, izveidojot vienotu dabas parku

Pasākuma saturs – Sagatavot nepieciešamos dokumentus (pamatojums, shēma, robežu apraksts u.c.), lai ierosinātu apvienota Papes – Bernātu dabas parka izveidošanu.

Pasākuma izpildītājs – Liepājas RVP, LIFE projekts "Papes ezers – apsaimniekošana un attīstība".

Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – 2005. – 2006. gads. Pasākuma prioritāte – II.

Finansējuma avots –

Pasākuma aptuvenās izmaksas –

Izpildes indikatori/rādītāji – Sagatavots LR Ministru kabineta noteikumu projekts, iesniegts Vides ministrijai

Pasākums Nr. 5. 2. – izveidot administrāciju un uzraudzības grupu apvienotajam DP

Pasākuma saturs – Izmantojot citu projektu (Papes LIFE, WWF) un Nīcas pašvaldības pieredzi, būtu nepieciešams sagatavot projektu jaunā dabas parka administrācijas un uzraudzības grupas nodibināšanai, kā arī administrācijas uzturēšanai vajadzīgo līdzekļu piesaistīšanai. Līdzekļi būtu meklējami gan Latvijā, gan ārvalstīs, piemēram, LIFE fondā.

Pasākuma izpildītājs – Liepājas RVP, LIFE projekts "Papes ezers – apsaimniekošana un attīstība".

- II. Realizēšanas termiņš/pasākuma prioritāte – 2004.-2008. gads. Pasākuma prioritāte –
- Finansējuma avots –
- Pasākuma aptuvenās izmaksas –
- Izpildes indikatori/rādītāji – izveidota apvienotā dabas parka administrācija.

4.2. Ieteicamais teritorijas zonējums

Dabas parka „Bernāti” teritorija sadalīta 3 funkcionālajās zonās.

Dabas lieguma zona ir izveidota, lai aizsargātu piejūras kāpu bioloģisko daudzveidību

Dabas parka zona ir izveidota, lai saglabātu piekrastei raksturīgo daudzveidīgo ainavu un kultūrvidi, lai saglabātu dabas parku iedzīvotāju un apmeklētāju atpūtai un izglītošanai.

Neitrālā zona ir izveidota, lai, saglabājot raksturīgo kultūrvēsturisko vidi, veicinātu Baltijas jūras piekrastes zvejnieku sētu ilgtspējīgu attīstību, kā arī lai nodrošinātu dabas parka teritorijas tūrisma infrastruktūras veidošanu.

Atļautās un aizliegtās darbības katrā no minētajām zonām noteiktas dabas parka „Bernāti” aizsardzības un izmantošanas individuālo noteikumos. Plāna 5.4. punktā. Teritorijas shēma apskatāma 1. pielikumā; robežu apraksts 2. pielikumā; robežu karte 3. pielikumā; labiekārtošanas pasākumi – 5. pielikumā. Pārskats par apsaimniekošanas režīmiem meža zemēs un nepieciešamajiem pasākumiem meža nogabalu līmenī visās zonās visā dabas parka teritorijā dots 8. pielikumā.

5. PLĀNA IEVIEŠANA UN ATJAUNOŠANA

5.1. Plāna ieviešanas praktiskie aspekti

Saeimas un Ministru kabineta apstiprināto aizsargājamo teritoriju izveidošanu, saglabāšanu, uzturēšanu un pārvaldi finansē no valsts budžeta līdzekļiem (Likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", 28. pants).

Interesu grupas, kas var iesaistīties plānā iesaistīto pasākumu īstenošanā, ir: Vides ministrija, VidM Dabas aizsardzības pārvalde, VMD, VAS "LVM", vietējā pašvaldība, LU Bioloģijas fakultāte, skola, Zemkopības ministrija, sabiedriskās organizācijas, zemes īpašnieki, mežizstrādes, zvejniecības un medību tiesību lietotāji, vietējie iedzīvotāji.

Laikā no 2004. līdz 2005. gadam plānots apmaksāt atsevišķus apsaimniekošanas pasākumus LIFE-Nature projekta "Piekastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana" ietvaros. Šī projekta viens no līdzfinansētājiem ir Nīcas pašvaldība.

Būtu vēlams izveidot bezpeļņas organizāciju, kas nodrošinātu apsaimniekošanas koordināciju sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi.

Gadījumā, ja notiktu teritorijas paplašināšana un teritoriju apvienošana ar blakus esošo ĪADT „Papes dabas parks”, tad uz ekonomiski izdevīgākiem nosacījumiem varētu izveidot jaunizveidotā parka administrāciju, kura ietvertu arī kontroles funkcijas.

5.2. Plāna atjaunošana

Plāna atjaunošanas periods – ne vēlāk kā pēc 15 gadiem.

Dabas aizsardzības plāna realizēšanas gaita jāpārskata reizi gadā. Plāna realizācijas gaitu un tā izpildes kontroli veic Dabas aizsardzības pārvalde un Liepājas reģionālā vides pārvalde.

Ja īpaši aizsargājamo dabas teritoriju monitoringa rezultātā pierādās, ka netiek pildīti paredzētie pasākumi un netiks sasniegts izvirzītais apsaimniekošanas mērķis, saskaņojot ar VM Dabas aizsardzības departamentu, tajā veicamas izmaiņas un korekcijas.

5.3. Nepieciešamie grozījumi teritorijas plānojumos

Nīcas pagastam pašlaik tiek izstrādāts teritorijas plānojums. To izstrādājot, nepieciešams ņemt vērā dabas parka „Bernāti” dabas aizsardzības plānu.

Ministru kabineta noteikumi Nr. 273

Rīgā 2004. gada 8. aprīlī (prot. Nr. 20, 39.§)

5.4. Dabas parka "Bernāti" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar likuma
"Par īpaši aizsargājamām
dabas teritorijām"
17. panta otro daļu

1. Noteikumi nosaka dabas parka "Bernāti" (turpmāk - dabas parks) individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību.
2. Dabas parka teritorijā ir spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, ja šajos noteikumos nav noteikts citādi.
3. Dabas parka platība ir 2945 ha. Dabas parka funkcionālo zonu shēma ir noteikta šo noteikumu 1. pielikumā, bet funkcionālo zonu robežas - 2. pielikumā.
4. Dabas parkā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:
 - 4.1. dabas lieguma zona;
 - 4.2. dabas parka zona;
 - 4.3. neitrālā zona.
5. Dabas parkā aizliegts:
 - 5.1. sadalīt esošos zemes īpašumus mazākās vienībās;
 - 5.2. novietot dzīvojamās piekaves, pagaidu un saliekamās būves, izņemot būves, kas paredzētas pludmales un neitrālās zonas labiekārtošanas vajadzībām;
 - 5.3. veikt izklaides, privātos un aviācijas sporta lidojumus augstumā, kas zemāks par 500 metriem.

6. Dabas lieguma zona izveidota, lai aizsargātu piejūras kāpu bioloģisko daudzveidību.
7. Dabas lieguma zonā ir spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas noteikumu prasības, kas attiecas uz dabas liegumiem.
8. Dabas parka zona ir izveidota, lai saglabātu piekrastei raksturīgo daudzveidīgo ainavu un kultūrvidi iedzīvotāju un apmeklētāju atpūtai un izglītošanai.
9. Dabas parka zonā aizliegts:
 - 9.1. jūrā pārvietoties ar kuteriem un motorlaivām, izņemot valsts un pašvaldību iestāžu amatpersonas, kas pilda dienesta pienākumus, kā arī personas, kas nodarbojas ar rūpniecisko zveju;
 - 9.2. jūrā pārvietoties ar ūdens motocikliem.
10. Neitrālā zona ir izveidota, lai, saglabājot raksturīgo kultūrvēsturisko vidi, veicinātu Baltijas jūras piekrastes zvejnieku sētu ilgtspējīgu attīstību, kā arī lai nodrošinātu dabas parka teritorijas tūrisma infrastruktūras veidošanu.
11. Neitrālajā zonā ir spēkā Ministru kabineta 2003. gada 22. jūlija noteikumu Nr. 415 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" pirmajā nodaļā "Vispārīgie jautājumi" noteiktās prasības.

Ministru prezidents I.Emsis

Vides ministrs R.Vējonis

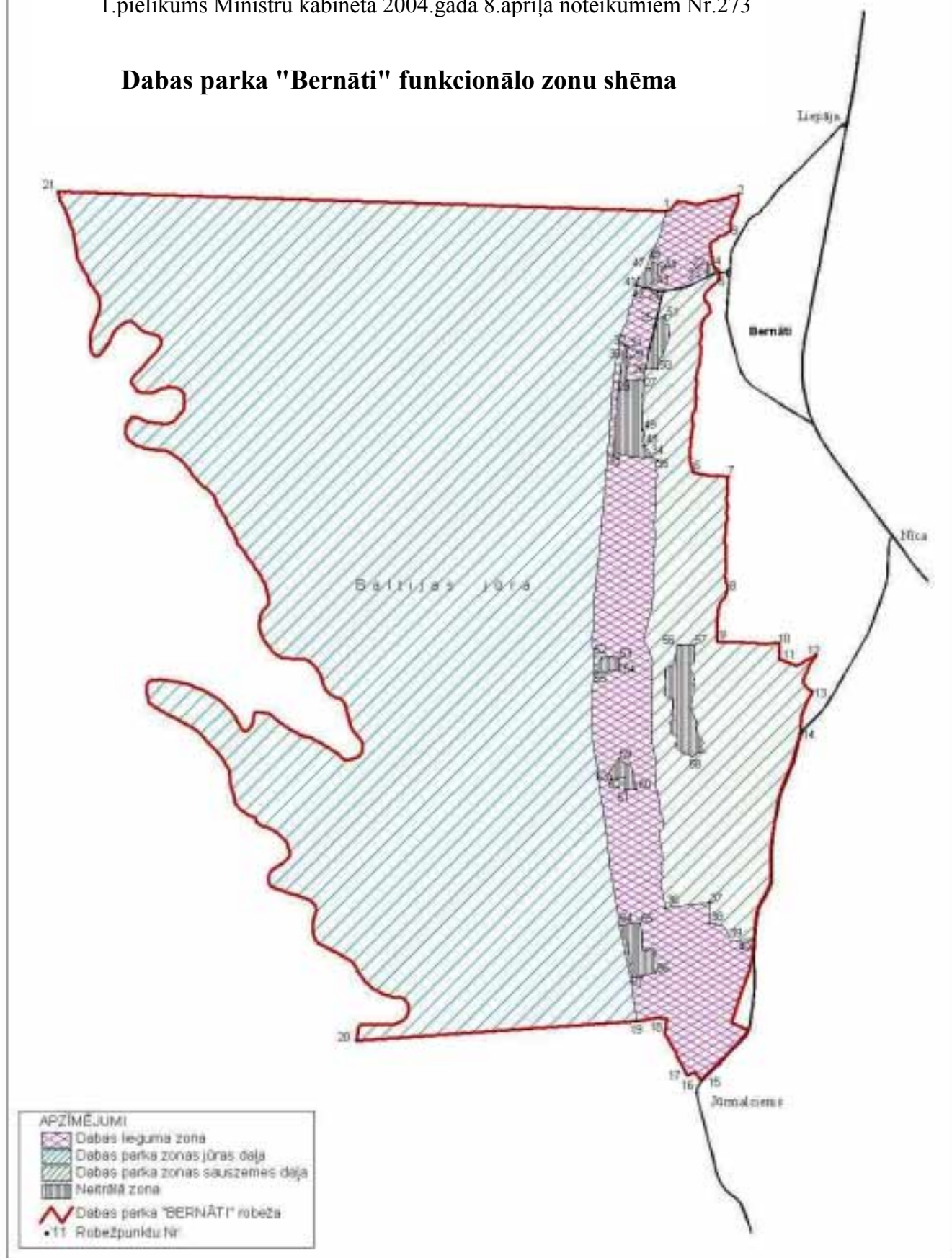
Publicēts: Latvijas Vēstnesis 16.04.2004. Noteikumi stājas spēkā ar 2004. gada 17. aprīli.

Pielikumi

1. pielikums. **Dabas parka "Bernāti" funkcionālo zonu shēma.**
2. pielikums. **Dabas parka "Bernāti" funkcionālo zonu robežu apraksts.**
3. pielikums. **Dabas parka "Bernāti" robežas.**
4. pielikums. **Dabas parka "Bernāti" zonējums.**
5. pielikums. **Dabas parka "Bernāti" plānotie apsaimniekošanas pasākumi.**
6. pielikums. **Dabas parka "Bernāti" sauszemes biotopi.**
7. pielikums. **Dabas parka "Bernāti" aizsargājamie sauszemes biotopi.**
8. pielikums. **Dabas parka "Bernāti" meža zemēs nepieciešamais režīms un apsaimniekošanas pasākumi.**
9. pielikums. **Reljefa īpatnības un mūsdienu jūras krasta ģeoloģiskie procesi dabas parkā „Bernāti”.**
10. pielikums. **Dabas parka "Bernāti" galveno vēstures periodu raksturojums.**
11. pielikums. **Iedzīvotāju un institūciju rakstisko iesniegumu izvērtējums.**

1.pielikums Ministru kabineta 2004.gada 8.aprīļa noteikumiem Nr.273

Dabas parka "Bernāti" funkcionālo zonu shēma

2.pielikums Ministru kabineta 2004.gada 8.aprīļa noteikumiem Nr.273
 “Dabas parka “Bernāti” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”

Dabas parka “Bernāti” funkcionālo zonu robežu apraksts

1.Dabas lieguma zona

1.1 Dabas lieguma zonas robežposmu apraksts

N. p. k.	Robežposmu numurs pēc plāna	Pa kādiem plāna situācijas elementiem robeža noteikta
1	2	3
1	1-2	No īpašuma ar kadastra numuru KN 64780080382 ziemeļrietumu stūra pa ceļu, kas sakrīt ar tā ziemeļu robežu, tālāk šķersojot īpašumu ar KN 64780080151 līdz īpašuma KN 64780080169 ziemeļaustrumu stūrim
2	2-3	Uz dienvidiem pa ceļu Krūmu kapsēta – Bernāti līdz īpašuma ar KN 64780080161 dienvidaustrumu stūrim
3	3-4	Uz dienvidrietumiem pa īpašumu ar KN 64780080161, 64780080322 dienvidaustrumu robežu un īpašuma ar KN 64780080337 austrumu robežu līdz īpašuma ar KN 64780080329 dienvidaustrumu stūrim
4	4-22	Uz rietumiem pa īpašuma ar KN 64780080329 robežu līdz īpašuma ar KN 64780080330 ziemeļaustrumu stūrim
5	22-23	Uz dienvidiem gar īpašumu ar KN 64780080330, 64780080339 austrumu robežu līdz ceļam Dzintariņš-Baltijas jūra
6	23-24	Uz rietumiem pa īpašumu ar KN 64780080339, 64780080340, 64780080216 dienvidu robežu līdz īpašuma ar KN 64780080388 ziemeļrietumu stūrim
7	24-25	Uz dienvidiem pa īpašumu ar KN 64780080388, 64780080400, 64780080399, 64780080398, 64780080397 rietumu robežu līdz īpašuma ar KN 64780080608 rietumu stūrim
8	25-26	Uz dienvidiem pa īpašuma ar KN 64780080024, 64780080200, 64780080204, 64780080116, 64780080180 rietumu robežu līdz īpašuma ar KN 64780080155 ziemeļrietumu stūrim
9	26-27	Uz dienvidiem pa īpašuma ar KN 64780080155, 64780080154, 64780080160 rietumu robežu līdz īpašuma ar KN 64780080609 dienvidaustrumu stūrim
10	27-28	Uz rietumiem pa īpašuma ar KN 64780080609 dienvidu robežu līdz īpašuma ar KN 64780080365 ziemeļrietumu stūrim
11	28-29	Uz ziemeļiem pa īpašuma ar KN 64780080190 austruma robežu līdz tā paša īpašuma ziemeļaustrumu stūrim
12	29-30	Uz rietumiem pa īpašuma ar KN 64780080190 ziemeļu robežu

		līdz robežpunktam Nr. 30 (koordināta 251625,623; 313164,610)
13	30-31	Uz ziemeļiem līdz robežpunktam Nr. 31 (koordināta 251709,972; 313183,542)
14	31-32	Uz rietumiem līdz robežpunktam Nr. 32 (koordināta 251718,695; 313150,138)
15	32-33	Uz dienvidiem gar sporta laukuma malu līdz robežpunktam Nr. 33 (koordināta 250809,817; 313054,300)
16	33-34	Uz austrumiem pa īpašuma ar KN 64780080350 ziemeļu robežu līdz īpašumu ar KN 64780080288, 64780080368 dienvidaustrumu krustpunktam
17	34-35	Uz dienvidaustrumiem pa īpašuma ar KN 64780080350 ziemeļu robežu līdz tā paša īpašuma ziemeļaustrumu stūrim
18	35-36	Uz dienvidiem pa ceļu gar īpašumu ar KN 64780080350, 64780120057, 64780120062, 64780120066, 64780120069, 64780120070 austrumu robežu, tālāk pa to pašu ceļu caur 1.; 3. un 5. kvartāliem līdz kvartālstigai 5/7 līdz robežpunktam Nr. 36 (koordināta 247044,499; 313482,512)
19	36-37	Uz austrumiem pa kvartālstigu 5/7; 5/8 līdz kvartālstigu 5/6; 5/8 un 6/8 krustpunktam
20	37-38	Uz dienvidiem pa 8.kvartāla 2.nogabala austrumu robežu līdz 12. nogabala ziemeļu robežai.
21	38-39	Uz dienvidaustrumiem pa 8.kvartāla 12.nogabala ziemeļaustrumu robežu līdz robežpunktam Nr. 39 (koordināta 246761,727; 314027,779)
22	39-40	Uz austrumiem pa Pūsēnkalna ceļu līdz Nīcas – Jūrmalciema ceļam
23	40-15	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
24	15-16	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
25	16-17	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
26	17-18	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
27	18-19	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
28	19-41	Uz ziemeļiem pa Baltijas jūras piekrastes kāpu veģetācijas dabisko robežu līdz īpašuma ar KN 64780080029 dienvidrietumu stūrim
29	41-42	Uz austrumiem pa īpašumu ar KN 64780080029, 64780080035 dienvidu robežu līdz īpašumu ar KN 64780080280 dienvidrietumu stūrim
30	42-43	Uz ziemeļaustrumiem pa īpašuma ar KN 64780080035 dienvidaustrumu robežu līdz īpašumu ar KN 64780080035, 64780080280, 64780080216 krustpunktam
31	43-44	Uz ziemeļaustrumiem, šķērsojot īpašumu ar KN 64780080216 līdz īpašumu ar KN 64780080297, 64780080341, 64780080216 krustpunktam
32	44-45	Uz ziemeļrietumiem pa īpašuma ar KN 64780080341 dienvidu robežu līdz īpašuma ar KN 64780080369 ziemeļrietumu stūrim
33	45-46	Uz dienvidiem pa īpašuma ar KN 64780080369 rietumu robežu

		līdz tā paša īpašuma dienvidrietumu stūrim
34	46-47	Uz rietumiem pa īpašumu ar KN 64780080216, 64780080029 ziemeļu robežu līdz Baltijas jūrai
35	47-1	Uz ziemeļiem pa Baltijas jūras piekrastes kāpu veģetācijas dabisko robežu līdz sākuma punktam

1.2 Dabas lieguma zonas robežpunkti Latvijas koordinātu sistēmas (LKS 92) koordinātās

N.p.k.	Robežpunkts	X koordināta	Y koordināta
1	1	252833,361	313490,089
2	2	252968,348	314092,822
3	3	252668,811	314030,677
4	4	252386,122	313880,924
5	22	252394,159	313833,713
6	23	252291,988	313824,218
7	24	252180,377	313476,707
8	25	251912,839	313403,362
9	26	251534,671	313323,044
10	27	251436,259	313312,705
11	28	251436,012	313161,298
12	29	251618,701	313196,439
13	30	251625,623	313164,610
14	31	251709,972	313183,542
15	32	251718,695	313150,138
16	33	250809,817	313054,300
17	34	250787,849	313380,198
18	35	250764,004	313421,240
19	36	247044,499	313482,512
20	37	247091,024	313856,681
21	38	246917,686	313848,571
22	39	246761,727	314027,779
23	40	246781,817	314218,644
24	15	245608,832	313780,901
25	16	245678,470	313727,835
26	17	245649,390	313666,816
27	18	246124,023	313497,576
28	19	246098,585	313250,177
29	41	252216,016	313243,800
30	42	252200,614	313320,801
31	43	252285,510	313393,571
32	44	252362,517	313480,611
33	45	252407,686	313381,740
34	46	252348,566	313364,991
35	47	252362,068	313330,095

2. Dabas parka zona

2.1 Dabas parka zonas robežposmu apraksts

N.p. k.	Robežposmu numurs pēc plāna	Pa kādiem plāna situācijas elementiem robeža noteikta
1	2	3
1	24-5	Uz austrumiem pa īpašumu ar KN 64780080216, 64780080340, 64780080339, 64780080423, 64780080415 dienvidu robežu līdz īpašuma ar KN 64780080415 dienvidaustrumu stūrim
2	5-6	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
3	6-7	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
4	7-8	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
5	8-9	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
6	9-10	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
7	10-11	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
8	11-12	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
9	12-13	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
10	13-14	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
11	14-40	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
12	40-39	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
13	39-38	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
14	38-37	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
15	37-36	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
16	36-35	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
17	35-34	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
18	34-48	Uz ziemeļrietumiem pa īpašumu ar KN 64780080288 dienvidrietumu robežu līdz tā paša īpašuma ziemeļrietumu stūrim
19	48-49	Uz ziemeļiem pa īpašumu ar KN 64780080030, 64780080410, 64780080321 meža robežu līdz robežpunktam Nr. 49 (koordināta 251019,481; 313294,269)
20	49-27	Uz ziemeļiem pa īpašumu ar KN 64780080321, 64780080021, 64780080172, 64780080031, 64780080156, 64780080157, 64780080160 rietumu robežu līdz robežpunktam Nr. 27
21	27-26	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
22	26-50	Uz austrumiem pa īpašuma ar KN 64780080180 dienvidu robežu līdz tā paša īpašuma dienvidaustrumu stūrim
23	50-51	Uz ziemeļiem pa īpašumu ar KN 64780080180, 64780080116, 64780080024 līdz īpašuma ar KN 64780080397 dienvidaustrumu stūrim
24	51-25	Uz dienvidrietumiem pa īpašuma ar KN 64780080397 dienvidaustrumu līdz tā paša īpašuma dienvidrietumu stūrim
25	25-24	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu

2.2 Dabas parka zonas robežpunkti Latvijas koordinātu sistēmas (LKS 92) koordinātās

N.p.k.	Robežpunkts	X koordināta	Y koordināta
1	24	252180,377	313476,707
2	5	252328,554	313942,333
3	6	250667,542	313714,638
4	7	250634,225	314010,099
5	8	249691,012	314000,749
6	9	249253,866	313915,111
7	10	249245,522	314428,184
8	11	249107,609	314428,343
9	12	249139,168	314728,566
10	13	248843,553	314703,407
11	14	248504,136	314604,661
12	40	246781,817	314218,644
13	39	246761,727	314027,779
14	38	246917,686	313848,571
15	37	247091,024	313856,681
16	36	247044,499	313482,512
17	35	250764,004	313421,240
18	34	250787,849	313380,198
19	48	250855,257	313304,197
20	49	251019,481	313294,269
21	27	251436,259	313312,705
22	26	251534,671	313323,044
23	50	251526,931	313417,941
24	51	251971,993	313485,263
25	25	251912,839	313403,362

3. Neitrālā zona

3.1. Neitrālās zonas robežposmu apraksts

N.p. k.	Robežposmu numurs pēc plāna	Pa kādiem plāna situācijas elementiem robeža noteikta
1	2	3
1	Dzintariņš	
1.1	22-4	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
1.2	4-5	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka ārējo robežu
1.3	5-23	Zonas robeža sakrīt ar dabas parka zonas robežu
1.4	23-22	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
2	Veckrūmi	
2.1	45-44	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu

2.2	44-43	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
2.3	43-42	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
2.4	42-41	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
2.5	41-47	Uz ziemeļiem pa Baltijas jūras piekrastes kāpu veģetācijas dabisko robežu līdz īpašuma ar KN 64780080029 ziemeļrietumu stūrim
2.6	47-46	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
2.7	46-45	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
3	Bērnu atpūtas bāze "Draudzība"	
3.1	25-51	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka zonas robežām
3.2	51-50	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka zonas robežām
3.3	50-26	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka zonas robežām
3.4	26-25	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežu
4	Aktīvās atpūtas centrs	
4.1	32-31	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežām
4.2	31-30	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežām
4.3	30-29	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežām
4.4	29-28	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežām
4.5	28-27	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežām
4.6	27-49	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka zonas robežām
4.7	49-48	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka zonas robežām
4.8	48-34	Zonas robežas sakrīt ar dabas parka zonas robežām
4.9	34-33	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežām
4.10	33-32	Zonas robežas sakrīt ar dabas lieguma zonas robežām
5	Klampji	
5.1	52-53	No īpašuma ar KN 64780120015 ziemeļrietumu priekškāpas malas, robežpunkts Nr.52 (koordināta 249126,338; 312962,435) līdz tā paša īpašuma ziemeļaustrumu stūrim
5.2	53-54	Uz dienvidiem pa tā paša īpašuma austrumu robežu līdz tā paša īpašuma dienvidaustrumu stūrim
5.3	54-55	Uz rietumiem pa tā paša īpašuma dienvidu robežu līdz pirmās kāpas malai, robežpunkts Nr.55 (koordināta 249008,860; 312918,916)
5.4	55-52	Uz ziemeļiem pa tā paša īpašuma pirmās kāpas malu līdz sākuma punktam
6	Baltais kalns	
6.1	56-57	No 1. kvartāla 10. nogabala ziemeļrietumu stūra, robežpunkts Nr.56 (koordināta 249231,521; 313596,138) uz austrumiem līdz 1. kvartāla 10. nogabala ziemeļaustrumu stūrim, robežpunkts Nr.57 (koordināta 249235,319; 313731,975)
6.2	57-58	Uz dienvidiem pa 1. kvartāla 10. nogabala un 3. kvartāla 4.nogabala austrumu robežu līdz 3. kvartāla galējam dienvidu stūrim, robežpunkts Nr.58 (koordināta 248299,730; 313711,934)
6.3	58-56	Uz ziemeļiem pa 3. kvartāla 4.nogabala un 1. kvartāla

		10.nogabala rietumu robežu līdz sākuma punktam
7		Jūrmaļkrogs
7.1	59-60	No ģipša ar KN 64780120010 ziemeļu stūra uz dienvidiem pa ģipšu ar KN 64780120010, 64780120021 austrumu robežu līdz ģipšu ar KN 64780120021 dienvidaustrumu stūrim
7.2	60-61	Uz rietumiem līdz tā paša ģipša dienvidrietumu stūrim
7.3	61-62	Uz ziemeļiem pa tā paša ģipša rietumu robežu līdz ģipša ar KN 64780120010 dienvidaustrumu stūrim
7.4	62-63	Uz rietumiem līdz tā paša ģipša dienvidrietumu stūrim
7.5	63-59	Uz ziemeļiem pa tā paša ģipša rietumu robežu līdz sākuma punktam
8		Pūsēnkals
8.1	64-65	No ģipša ar KN 64780180002 ziemeļrietumu priekškāpas malas, robežpunkts Nr.64 (koordināta 246901,478; 313122,032) uz austrumiem līdz tā paša ģipša ziemeļaustrumu stūrim
8.2	65-66	Uz dienvidiem pa ģipšu ar KN 64780180002, 64780180005, 64780180039, 64780188888 austrumu robežu līdz ģipša ar KN 64780188888 dienvidaustrumu stūrim
8.3	66-67	Uz rietumiem pa tā paša ģipša dienvidu robežu līdz tā paša ģipša dienvidrietumu priekškāpas malai, robežpunkts Nr.67 (koordināta 246468,121; 313214,100)
8.4	67-64	Uz ziemeļiem gar priekškāpas malu līdz sākuma punktam

3.2 Neitrālās zonas robežpunkti Latvijas koordinātu sistēmas (LKS 92) koordinātās

N.p.k.	Robežpunkts	X koordināta	Y koordināta
1	2	3	4
1		Dzintariņš	
1.1	22	252394,159	313833,713
1.2	4	252386,122	313880,924
1.3	5	252328,554	313942,333
1.4	23	252291,988	313824,218
2		Veckrūmi	
2.1	45	252407,686	313381,740
2.2	44	252362,517	313480,611
2.3	43	252285,510	313393,571
2.4	42	252200,614	313320,801
2.5	41	252216,016	313243,800
2.6	47	252362,068	313330,095
2.7	46	252348,566	313364,991
3		Bērnu atpūtas bāze "Draudzība"	
3.1	25	251912,839	313403,362
3.2	51	251971,993	313485,263

3.3	50	251526,931	313417,941
3.4	26	251534,671	313323,044
4	Aktīvās atpūtas centrs		
4.1	32	251718,695	313150,138
4.2	31	251709,972	313183,542
4.3	30	251625,623	313164,610
4.4	29	251618,701	313196,439
4.5	28	251436,012	313161,298
4.6	27	251436,259	313312,705
4.7	49	251019,481	313294,269
4.8	48	250855,257	313304,197
4.9	34	250787,849	313380,198
4.10	33	250809,817	313054,300
5	Klampji		
5.1	52	249126,338	312962,435
5.2	53	249119,258	313106,166
5.3	54	249014,326	313112,479
5.4	55	249008,860	312918,916
6	Baltais kalns		
6.1	56	249231,521	313596,138
6.2	57	249235,319	313731,975
6.3	58	248299,730	313711,934
7	Jūrmaļkrogs		
7.1	59	248282,889	313101,951
7.2	60	248032,105	313245,984
7.3	61	248027,172	313151,618
7.4	62	248218,203	313145,607
7.5	63	248113,962	313029,992
8	Pūsēnkalns		
8.1	64	246901,478	313122,032
8.2	65	246917,765	313275,723
8.3	66	246503,649	313401,306
8.4	67	246468,121	313214,100

Publicēts: Latvijas Vēstnesis 16.04.2004.

Dabas parka "Bernāti" meža zemēs nepieciešamais režīms un apsaimniekošanas pasākumi

Kvartāls	Nogabals	Kadastra Nr.	Zona	Režīms	Piezīmes
		?	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780080027	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780080025	Dabas lieguma zona	1	Potenciālais dabiskais meža biotops
		64780080395	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780080393	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780080394	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780080363	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780120065	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780120067	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780080336	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780080409	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780120066	Dabas lieguma zona	1	Potenciālais dabiskais meža biotops
		64780120069	Dabas lieguma zona	1	Potenciālais dabiskais meža biotops
		64780120120	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780120051	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780180116	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780180117	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780180111	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780180100	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780180112	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780180201	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780120079	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
		64780120076	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
1	1	64780120050	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
1	2	64780120050	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
1	3	64780120050	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
1	4	64780120050	Dabas parka zona	2	
1	5	64780120050	Dabas parka zona	2	
1	6	64780120050	Dabas parka zona	2	
1	7	64780120050	Dabas parka zona	2	
1	8	64780120050	Dabas parka zona	2	
1	9	64780120050	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
1	10	64780120050	Dabas parka zona	2	
1	11	64780120050	Dabas parka zona	2	
1	12	64780120050	Dabas parka zona	2	
2	1	64780120050	Dabas parka zona	2	
2	2	64780120050	Dabas parka zona	2	
2	3	64780120050	Dabas parka zona	2	
2	4	64780120050	Dabas parka zona	2	

2	5	64780120050	Dabas parka zona	2	
2	6	64780120050	Dabas parka zona	2	
2	7	64780120050	Dabas parka zona	2	
2	8	64780120050	Dabas parka zona	2	
2	10	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	1	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	2	64780120050	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
3	3	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	4	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	5	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	6	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	7	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	8	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	9	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	10	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	11	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	12	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	13	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	14	64780120050	Dabas parka zona	2	
3	15	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	1	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	2	64780120050	Dabas lieguma zona	1	Potenciālais dabiskais meža biotops
4	3	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	4	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	5	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	6	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	7	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	8	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	9	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	10	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	11	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	12	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	13	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	15	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	16	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	17	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	18	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	19	64780120050	Dabas lieguma zona	1	Potenciālais dabiskais meža biotops
4	20	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	21	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	22	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	23	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	24	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	25	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	26	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	27	64780120050	Dabas parka zona	2	
4	28	64780120050	Dabas parka zona	2	
5	1	64780180119	Dabas parka zona	2	
5	2	64780180119	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
5	3	64780180119	Dabas parka zona	2	
5	4	64780180119	Dabas parka zona	2	

5	5	64780180119	Dabas parka zona	2	
5	6	64780180119	Dabas parka zona	2	
5	7	64780180119	Dabas parka zona	2	
5	8	64780180119	Dabas parka zona	2	
5	9	64780180119	Dabas parka zona	2	
5	10	64780180119	Dabas parka zona	2	
5	11	64780180119	Dabas parka zona	2	
5	12	64780180119	Dabas parka zona	2	
5	13	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	1	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	2	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	3	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	4	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	5	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	6	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	7	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	8	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	9	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	10	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	14	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	15	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	16	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	17	64780180119	Dabas parka zona	2	
6	18	64780180119	Dabas parka zona	2	
7	1	64780180119	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops, kurā paredzēta saimnieciskā darbība II stāva priedes retināšana.
7	2	64780180119	Dabas parka zona	1	
7	3	64780180119	Dabas parka zona	2	
7	4	64780180119	Dabas parka zona	2	
7	5	64780180119	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
7	6	64780180119	Dabas parka zona	2	
7	7	64780180119	Dabas parka zona	2	
7	8	64780180119	Dabas parka zona	2	
7	9	64780180119	Dabas parka zona	2	
7	10	64780180119	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
8	1	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	2	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	3	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	4	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	5	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	6	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	7	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	8	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	9	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	11	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	12	64780180119	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
8	13	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	14	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	16	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	17	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	18	64780180119	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops

8	19	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	20	64780180119	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
8	21	64780180119	Dabas parka zona	2	
8	22	64780180119	Dabas parka zona	2	
9	1	64780180119	Dabas parka zona	2	
9	2	64780180119	Dabas parka zona	2	
9	3	64780180119	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
9	4	64780180119	Dabas parka zona	2	
9	5	64780180119	Dabas parka zona	2	
9	6	64780180119	Dabas parka zona	2	
9	7	64780180119	Dabas lieguma zona	1	Dabiskais meža biotops
Pārējie dabas parka teritorijā esošie meži					
Valstij piederošie meži					

Apzīmējumi

1 režīms. Dabiskajos mežu biotopos un potenciālajos dabisko mežu biotopos aizliegti visi ciršu veidi, izņemot citas cirtes meža biotopu un potenciālo meža biotopu uzturēšanai atbilstoši dabas aizsardzības plānam.

2 režīms. Meža nogabalos, kas neatbilst meža biotopiem un potenciālajiem meža biotopiem, apsaimniekošana saskaņā ar “Individuālajiem aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumiem”.

Meža kvartālu un nogabalu numuri valsts mežā doti pēc Liepājas virsmežniecības Nīcas mežniecības iedalījuma, kas izveidoti 1999.gada mežierīcībā.

Reljefa īpatnības un mūsdienu jūras krasta ģeoloģiskie procesi dabas parkā “Bernāti”

Aizsargājamajā teritorijā iekļaujamo piekrastes joslu no Ķupukalna (kāpas) dienvidos līdz Bernātu ziemeļgalam- Skatrei pēc reljefa īpatnībām varam sadalīt divās galvenajās daļās: Jūrmalciema posms (Ķupukalns- Pūsēnu kalns) un Bernātu posms.

Pirmais Jūrmalciema posms (Ķupukalns- Pūsēnu kalns) atrodas plaša lēzena jūras krasta ielokā starp Mietragu (dienvidos) un Bernātu ragu (ziemeļos) un ietver ap 1.5 km platu Jūrmalciema teritoriju, kur varenā Papes- Bernātu krasta kāpu grēda ap 5.4 km garumā ir “pārrauta”. Augstās līdz 0.6-0.8 km platās kāpu grēdas pārrāvums, kas ir pats lielākais no Latvijas piekrastē zināmajiem, ir izveidojies ap 300 gadus atpakaļ, kad kādā ugunsnelaimē vasarā ir aizdedzies darvas ceplis un vējš pārsviedis uguni uz apkārtējo mežu, ar kuru bija apaugusi varenā krasta kāpu grēda. Tad kailās smiltis jūras vējš sācis dzīt uz iekšzemi, apputinot ne tikai izdegušā meža nogabalus, bet arī tālāk līdzenumā aiz kāpu joslas esošos laukus un pļavas. Vēja dzītās kāpas 50 gadu laikā esot iznīcinājušas 9 lauku saimniecības. Zem tajā laikā ceļojošās Ķupu kāpas pazudušas Septiņkalnes muiža un baznīca, kuras 1637.gadā plānā iezīmējis mērnieks Tobijs Kraščens (Bušs, 1960).

Pēc Raunera datiem Liepājas apriņķa Nīcas mežniecībā kāpas apbērušas 11 kroņa zemnieku mājas un privātā Aizviķu muižā 7 mājas.

Nelaimes novēršanai Grobiņas mežos nocirsti 700 kubikasis paegļu un egļu zaru un sagatavoti 5300 stabi un 1600 sklandas. Ziemā visi šie materiāli nogādāti jūrmalā. 1837.gada pavasarī, pulcējot 400-500 vīrus, viss smilšu rajons nosepts un nožogots, uztaisot ap 1.5 m augstu sētu 34 km garumā. Papildus paegļu un egļu zariem, smiltis vietām noklātas ar niedrēm un jūras mēsliem. Tad sēta zāle un stādīti koki un krūmi. Pavisam iestādīti 24200 jauni kociņi. Tikai tad smilšu plūšanu izdevies apturēt.

Domājams, ka šis ir bijis pats pirmais visvērienīgākais pasākums, kad pulcējot kopā vienlaicīgi simtiem vīru, izdevies uzveikt atbrīvojušos dabas stihiju.

Tagad šos sastingušos, apmežotos iekšzemes virzienā pat 0.5-1.5 km tālu pārceļojušos smilšu paugurus, kuru garās asis ir vērstas projām no jūras krasta, var redzēt priežu mežā no Jūrmalciema ceļa. To lēzenās virsotnes paceļas 17-19 m virs jūras līmeņa vai 10-12 m virs apkārtnes (karte pielikumā).

Varenās kāpu grēdas pārrāvums Jūrmalciema dienvidu galā labi iezīmējas ar Ķupukalnu (kāpu, 34 m vjl), no kura iekšzemes virzienā, pakāpeniski pazeminoties, noliecas pārpūstā kāpu grēda, līdz apraujas Litorīnas jūras līdzenumā 4-5 m virs tagadējā jūras līmeņa (karte).

Jūrmalciema ziemeļos pirms Kairuciema ir šīs kāpu grēdas pārrāvuma ziemeļu gals. Pūsēnu kalns, līdzīgi kā Ķupukalns dienvidos, ir šī lielā pārrāvuma ziemeļu “robežstabs”. Pārpūšanas joslu noslēdz šaurā un dziļā vēja izpūstā vaga- tā dēvētā “kāpu ieleja”, gar Pūsēnu kalna ziemeļu pusi (karte).

Liela daļa no Pūsēnu kalna, tā jūras puses nogāze ir norakta. Te plešas vēl neapmežojies smilšu karjers. No kalna virsotnes –karjera augšmalas paveras skats uz jūru.

Tagadējais Jūrmalciems (apbūve) galvenokārt aizņem vietu, kur pirms vairāk nekā 300 gadiem stiepās augstā kāpu grēda. Tagad te viļņots smilšains līdzenums (4-6 m vjl) ar atsevišķiem nelieliem jūras krasta līnijai paralēliem vai perpendikulāri orientētiem dažus metrus augstiem sīku kāpu vaļņiem, retāk- nelielas paraboliskās

kāpas ar raksturīgiem “ragiem”, kas vērsti uz jūras pusi. Eolo smilšu segas biežums neliels 1-3 m, dziļāk- Litorīnas jūras smiltis.

Lai ierīkotu nelielos sakņu dārzus un saglabātu smilšainajām, nabadzīgajām augsnēm mitrumu, izmantoti dabiski izveidojušies pazeminājumi, vai arī tie izveidoti mākslīgi, norokot virsējo kāpu smilšu slāni un gar lauciņu malām izveidojot lēzenus 1-2 m augstus smilšu vaļņus.

Pludmale parasti 30-50 m plata, pastāvīgi smilšaina, piemērota atpūtai. Jūrmalciema dienvidu galā reizēm arī rupja, grantaina. Vasarā plaša augstā, sausā pludmales josla ir vieta, no kuras spēcīgie jūras vēji sausās smiltis dzen priekškāpā vai arī pa priekškāpas pārrāvumiem (ceļiem, takām) iekšzemes virzienā. Plašās smilšu pludmales saglabāšanos nodrošina intensīvā ar mežu apaugušā pamatkrasta noskalošana Mietragā, kas atrodas uz dienvidiem starp Jūrmalciemu un Papi. Pēdējo 10 gadu laikā vētrās noskalojamā krasta kopgarums te sasniedz 5-6 km.

Visā krasta joslā no Ķupukalna līdz pat Jūrmalciema steķiem (laivu piestātnei) praktiski ir tikai viena iespaidīga 5-6 m augsta jauna priekškāpa, ar stāvu atsevišķās vētrās izskatotu 3-5 m augstu krauju. Galvenā īpatnība- priekškāpai ir 3-4 pārrāvumi (vējrāves), kas izveidojušies pa zvejnieku ceļiem uz jūru vai pa takām, kuras tiek izmīdītas priekškāpā un iznīcinātas kāpu graudzāles, kas aiztur smilšu plūsmu.

Pa šiem pārrāvumiem priekškāpā vētru laikā smiltis tiek dzītas tālāk iekšzemes virzienā.

Lai nepieļautu priekškāpas tālāku iznīcināšanu un fragmentāciju, ir nepieciešams šos pārrāvumus nostiprināt ar zaru pinumiem, dažādiem žogiem, kas aiztur lielo smilšu plūsmu un sekmētu priekškāpas atjaunošanos vienota vaļņa veidā bez pārrāvumiem. Nedrīkstētu pieļaut situāciju kāda bija Ventspilī pret Medņu ielas izeju uz jūru, kad ap 100 m garā iecirknī tika norakta priekškāpa un sākās īsti “smilšu plūdi” iekšzemes virzienā.

No Jūrmalciema laivu piestātnes uz ziemeļiem saglabājušās divas priekškāpas- jaunā augošās, vētrās epizodiski erodējamā, un vecā- daļēji jau kā pelēkā kāpa (karte).

Pirmais- Jūrmalciema krasta joslas posms tagad raksturojams kā dinamiski līdzsvarots ar stabilu plašu smilšu pludmali un labi izveidotu priekškāpu. Tās ir divas dabiskās pamatkrasta aizsargbarjeras. Aktuāla ir priekškāpas saglabāšanas un atjaunošanas problēma, lai nedotu iespēju stiprajiem jūras vējiem uzsākt lielu sauso smilšu masu pārpūšanu iekšzemes virzienā – Jūrmalciemā.

Otrs -Bernātu krasta posms (ap 5.2 km garš) sākas no šķērseniskās “kāpu ielejas”, kas norobežo Pūsēnu kalnu no ziemeļiem un ietver visu Bernātu ragu vēl ap 1.5-2 km uz ziemeļiem no Veckrūmu mājām (karte). Bernātu posms- te saglabājusies dabiskā kāpu grēdas ainava bez būtiskām izpūšanas un pārceļošanas pazīmēm.

Šis krasta joslas posms ietver:

- Pludmali;
- Priekškāpu joslu;
- Līdz 0.7- 0.9 km plato vareno dabisko Papes- Jūrmalciema – Bernātu kāpu grēdu;
- Senās Litorīnas jūras smilšaino līdzenumu, kas plešas aiz komplicētās kāpu grēdas (karte).

Pludmale pastāvīgi smalkas smiltis, galvenokārt 30- 50 m plata, vietām, atsevišķos gados šaurāka (20-30 m) vai platāka (50-60 m).

Krasta joslas galvenā īpatnība: priekškāpu josla saglabājusies tikai posma dienvidu galā (ap 3 km garumā), nesasniedzot vietu, kur līdz 1999.gadam atradās Bangu mājas .

Priekškāpu joslā, sākot no Jūrmalkroga mājām (karte) labi iezīmējas līdz 4 savstarpēji paralēli dažāda vecuma **priekškāpu vaļņi**, sākot ar jauno ar vētru erodētu krauju līdz pelēkām un meža (melnām – Fateres **iedalījums**) kāpām.

Priekškāpas saglabājušās tikai lēzenā plašā Bernātu raga dienvidu spārna krasta iecirknī.

Sākot no bij. Bangu mājvietas uz ziemeļiem līdz Veckrūmiem un vēl tālāk līdz pat Bernātu krasta posma ziemeļu galam, jūra vētrās ir noskalojusi visu priekškāpu joslu un tālu iesniegusies pamatkrastā, izveidojot no 1 līdz 5-8 m augstus stāvkrastus krasta kāpās. Te jūrā pēdējo 10-15 gadu laikā spēcīgās vētrās (sevišķi 1993 un 1999.gadā) intensīvi noskalo smilšaino pamatkrastu-senās kāpas. Tikai pēdējo divu minēto gadu vētrās no bij. Bangām līdz Veckrūmiem noskalota 30-40, maksimāli līdz 50 m plata pamatkrasta josla (stacionāro mērījumu dati).

Uz ziemeļiem no Veckrūmiem zaudēta 20-25 m plata krasta josla.

Pamatkrasta erozija nešaubīgi turpināsies un nākotnē uz dienvidiem no Veckrūmiem izveidosies līdz 8-12 m augstu stāvkrasta josla. Smilšainā pludmale saglabāsies.

Nemot vērā līdzšinējos ilggadējos vidējos pamatkrasta erozijas ātrumus, ir jārēķinās, ka nākošo 30-50 gadu laikā ap 3 km garā krasta joslā Bernātu ragā pamatkrasta (kāpas ar mežu) iespējams tiks noskalots 150-350 platumā (Eberhards, Salupe, 1996; Eberhards, 2003). Šī ir vieta Latvijas piekrastē ar katastrofāli strauju eroziju- sevišķi augsta riska zona.

Te vismaz ap 200 m platā joslā, skaitot no kraujas augšmalas, nevajadzētu ierīkot nozīmīgus ceļus, elektopārvades līnijas, cauruļvadus u.c., arī kapitālas būves. Arī Veckrūmi un blakus esošās nepabeigtās jaunbūves ir nolemtas, tikai laika jautājums.

Jūrmalciema- Bernātu kāpu grēda ir komplicēts reljefa veidojums. Tā sastāv no vairākām dažāda vecuma, pēc reljefa atšķirīgām joslām.

Pirmā jaunākā, jūrai tuvākā 150- 300 m plata likumota kāpu grēda ar atsevišķiem pauguriem un vaļņiem un noslēgtām ieplakām. Starp šo kāpu grēdu un priekškāpu joslu (uz ziemeļiem no Jūrmalkroga) saglabājusies savdabīga, domājams senāk cilvēku izveidota apvaļņotu ieplaku josla, kur bijuši nelieli lauki un pļavas. Analoga josla bija arī uz ziemeļiem no bijušo Bangu mājām- tagad to jūra pilnīgi noskalojusi.

Veckrūmu- Stūrmaņu- Bangu iecirknī aiz minētās pirmās kāpu grēdas seko ap 300 m plata pazeminājumu josla ar savstarpēji paralēliem lēzeniem smilšu vaļņiem- bijušajām priekškāpām Litorīnas jūras krastā (karte). Tagad ar mežu.

Iekšzemes virzienā, sākot no Stūrmaņiem, seko dažus desmitus metru plata, šaura, vietām ar pārtraukumiem, ieplaka- t.s. **kāpu ieleja (karte)**. Domājams, ka tā norobežo jaunākās (jūras pusē) Litorīnas jūras otrās stadijas krasta kāpas no vecākās- Litorīnas 1.stadijas laikā (pirms 6000- 8000 gadiem) izveidojušās augstās kāpu grēdas.

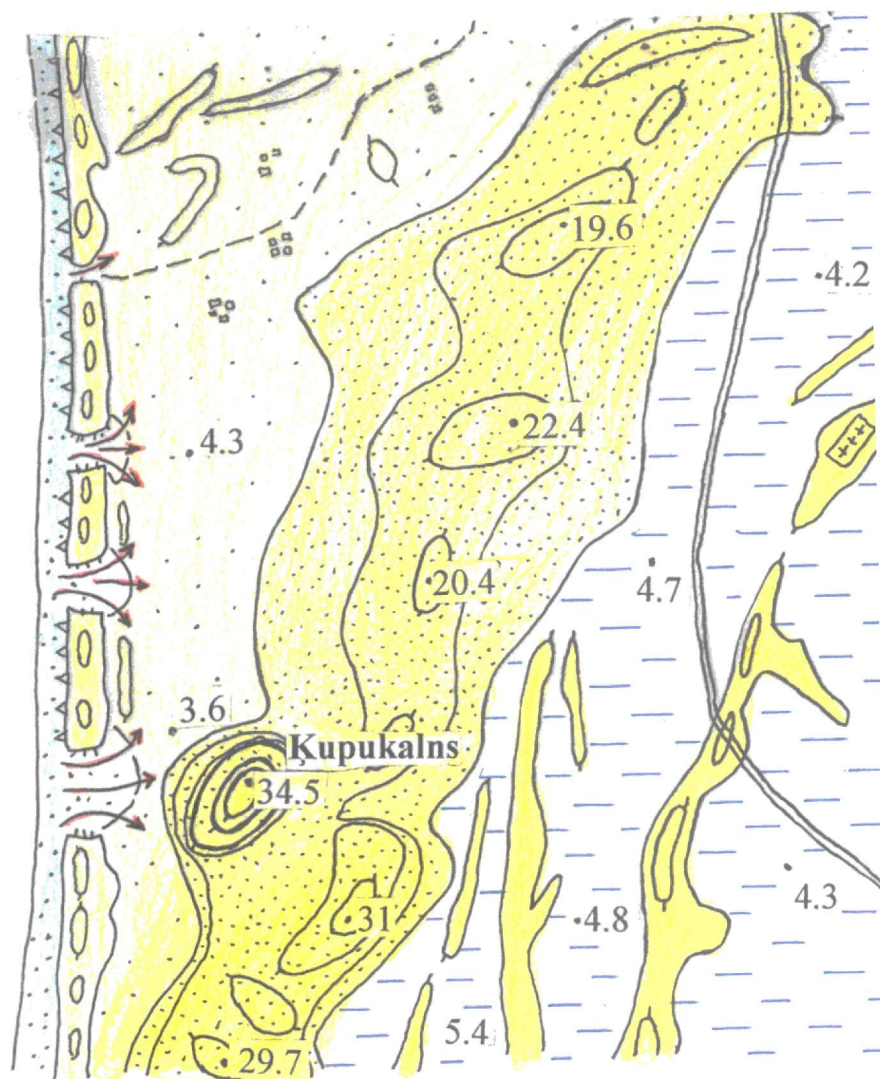
Šī augstā kāpu grēda, kuras platums vidēji ap 300- 400 m ir unikāla. Tā sastāv no Litorīnas jūras laikā daļēji pārpūstām, augstām, deformētām, vai pat pārrautām paraboliskām kāpām, kas ar ragiem saslēgtas vienotā kāpu grēdā. Ar stāvu, vietām līdz 16-20 m augstu nogāzi tā apraujas pret tagadējo Litorīnas jūras smilšaino ar mežu apaugušo līdzenumu. Augsto kāpu virsotnes paceļas līdz 20 m vjl.

Litorīnas jūras smilšainais līdzenums ar lēzeniem smilšu vaļņiem un zemu kāpu grēdām, kas vēdekļveidīgi paplašinās ziemeļaustrumu virzienā. Dominējošās līdzenuma virsas atzīmes 3.5- 4.5 m vjl., bet vaļņu kores sasniedz 6-8 m vjl.

Uz ziemeļiem no Bernātiem nav saglabājusies augsto kāpu grēda. Te kāpas vairākkārt pārpūstas- izveidojies viļņots smilšains eolais līdzenums ar nelieliem kāpu pauguriem (karte).

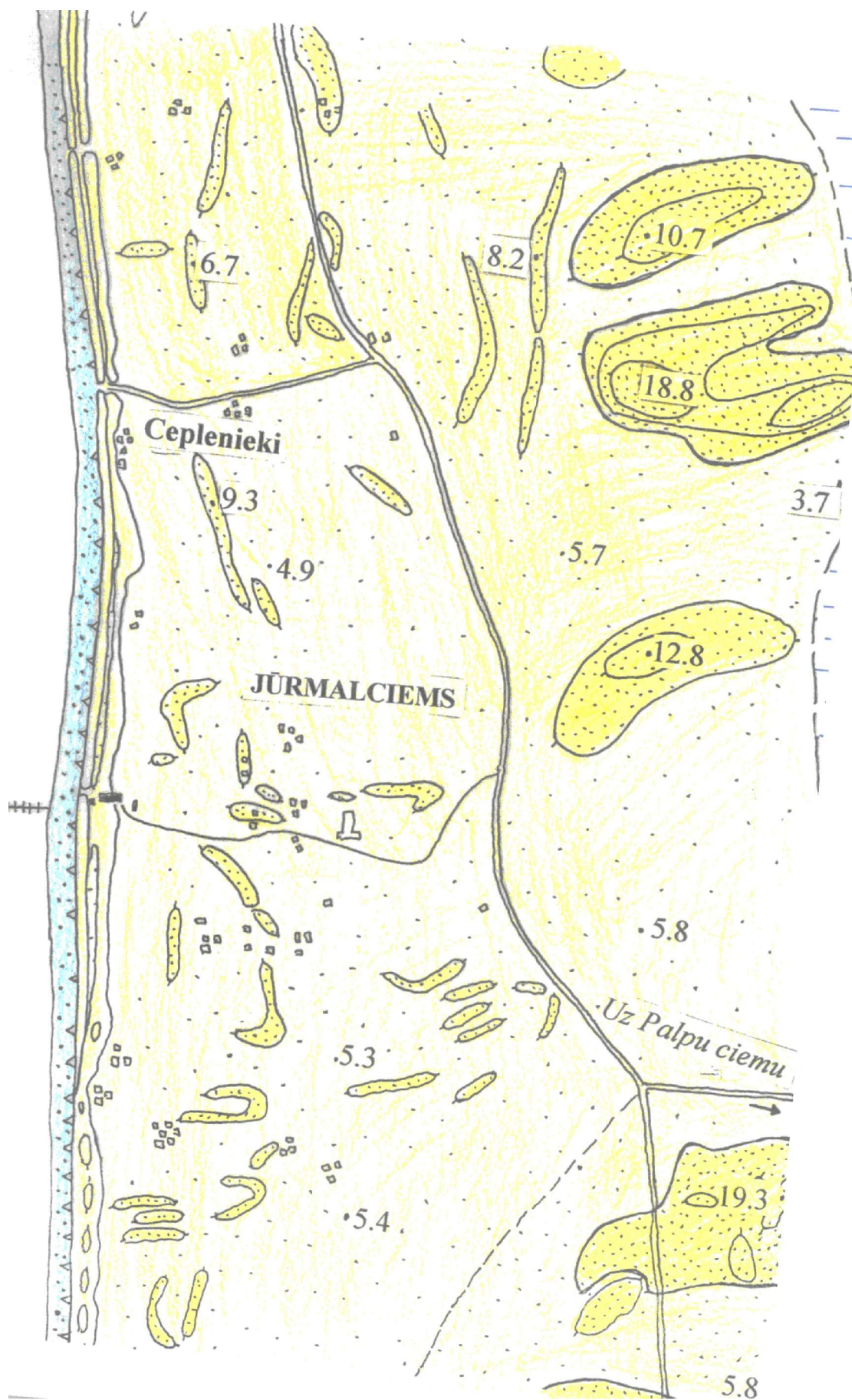
Aizsargājamās dabas teritorijas tagadējā jūras krasta joslā ir divi galvenie bīstamie ģeoloģiskie procesi, kuru darbības iespējamās negatīvās sekas nedrīkst ignorēt:

1. smilšainā kāpu krasta straujā erozija vētru laikā ap 3 km garā joslā no bij. Bangu mājām uz ziemeļiem. Visas pazīmes liecina, ka šī josla pakāpeniski pagarināsies dienvidu virzienā. Tā ir galvenā riska josla un ar to nopietni ir jārēķinās teritorijas izmantošanas plānošanā.
2. Tāpat nebūtu pieļaujama jaunu sanešus necauraidīgu laivu piestātņu izbūve jūras seklūdens joslā. Tas neglābjami izsauktu pastiprinātu krasta noskalošanu uz ziemeļiem no šādas piestātnes (stekiem).
3. Otrs dabiskais process- brīva smilšu (bez veģetācijas segas) pārpūšana un esošo kāpu izpūšana (deflācija) vietās, kur dabiskā veģetācija ir izbradāta vai citādi iznīcināta. Tiešais atgādinājums- Jūrmalciema augstās un plašās kāpu grēdas pārrāvums ap 5 km garā iecirknī. Lai tas nenotiktu arī mūsdienās citās vietās:
 - nedrīkst pieļaut esošo priekškāpu iznīcināšanu (norakšanu), vai dabiskās veģetācijas – kāpu graudzāļu u.c. augu iznīcināšanu plašā frontē, jo tad sāksies lieli smilšu “plūdi” iekšzemes virzienā, sevišķi vietās, kur iekšzemes pusē nav meža, vai tas kāpās ir nocirsts vai izdedzis.

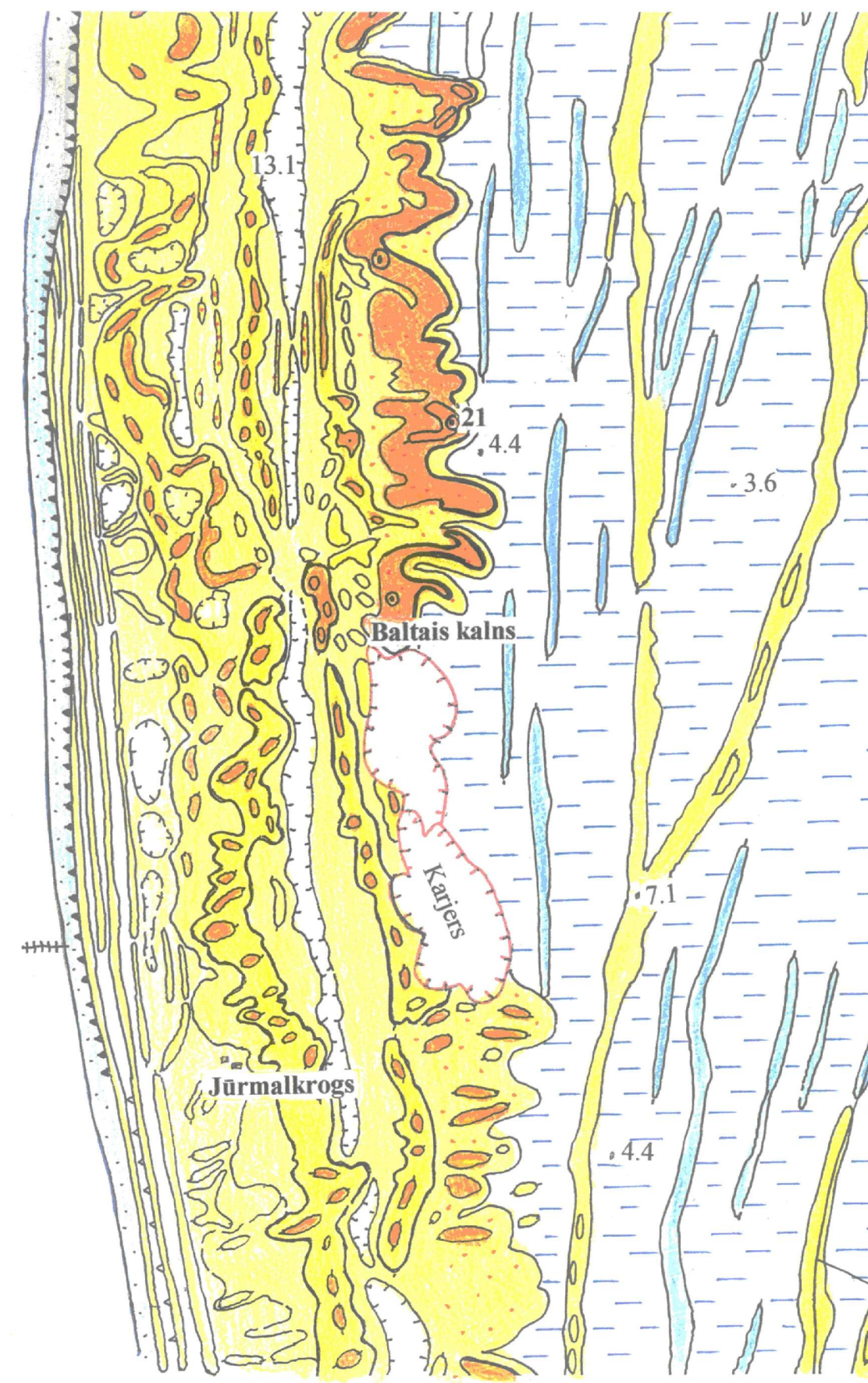

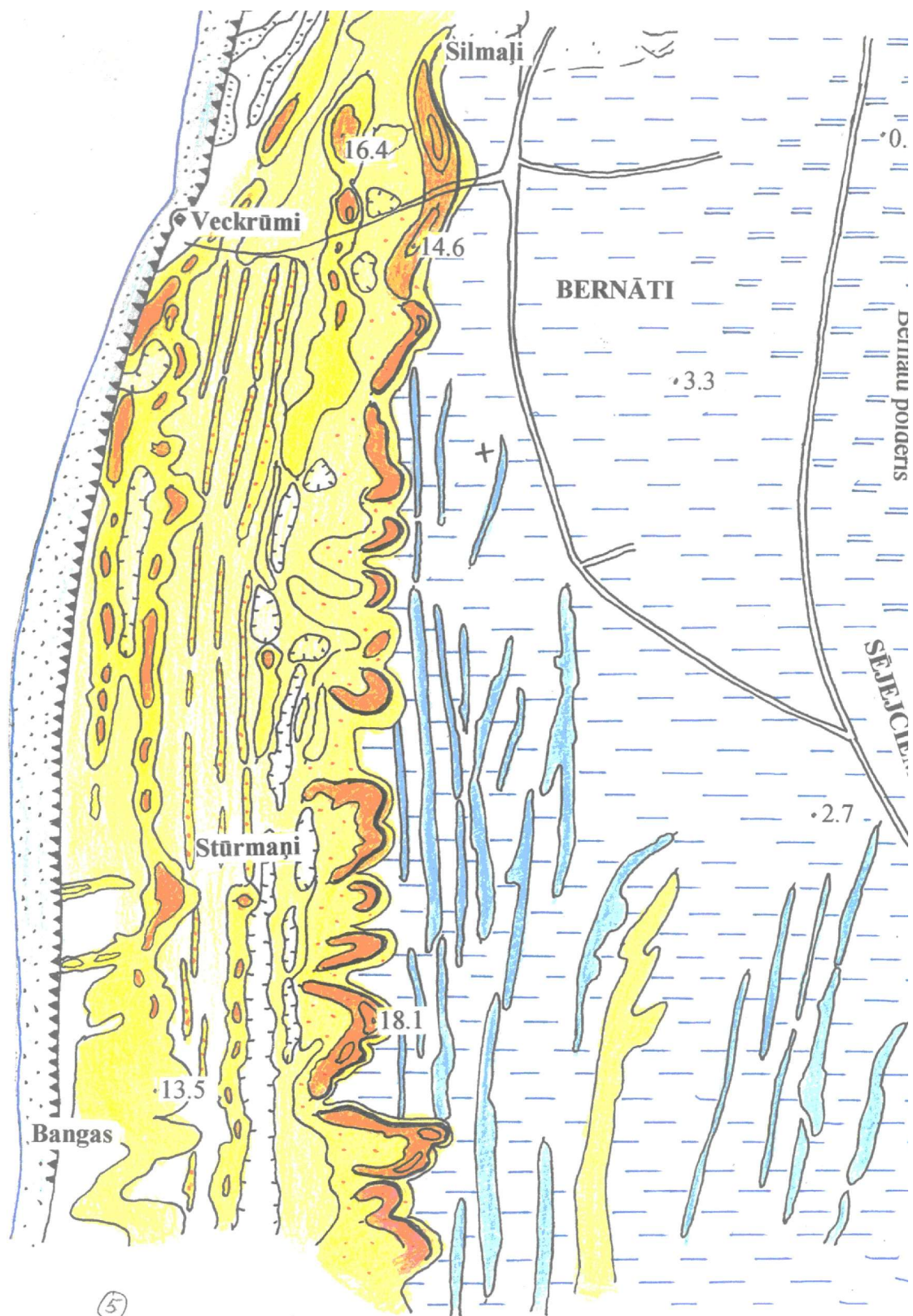
JŪRMALCIEMA- BERNĀTU- LIEPĀJAS KRASTA KĀPU
JOSLAS UN TAI PIEGULOŠĀS TERITORIJAS RELJEFS

SASTĀDĪJA G. EBERHARDS

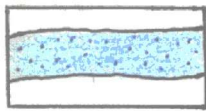

6)

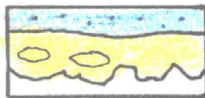
APZĪMĒJUMI

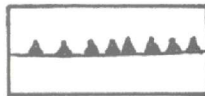
Smilšu pludmale

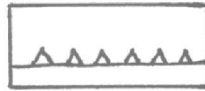
Priekškāpas

Priekškāpu josla

Aktīva krasta erozija vētru laikā

Daļēji aprimušas, apaugušas erozijas kraujas

Kāpu josla ar atsevišķiem kāpu pauguriem un vaļņiem

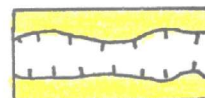
Kāpu grēda

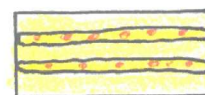
Augsto atlantiskajā laikā pārpūsto parabolisko kāpu grēda

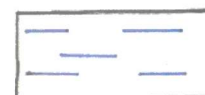
Lielākas deflācijas ieplakas

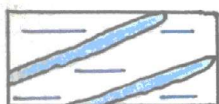
Lineāra kāpu starpgrēdu ieplaka- "kāpu ieleja"

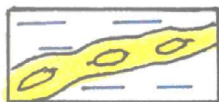
Seno priekškāpu vaļņi kāpu starpgrēdu ieplakā

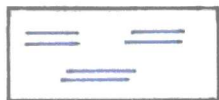
Litorīnas jūras smilšainais līdzenums

Litorīnas jūras smilšainais līdzenums ar krasta vaļņiem

Litorīnas jūras smilšainais līdzenums ar pārpūstiem krasta vaļņiem

Liepājas paleoezera līdzenums

Senie litorīnas laika kāpu veidojumi

Cilvēku darbības rezultātā pagājušajos gadsimtos pārpūstu ceļojušu kāpu grēdu, pauguru un viļņotu līdzenumu reljefs

• 3.5

Tagadējā reljefa absolūtā augstuma atzīmes, m

Vējrāve priekšskāpā

Dabas parka “Bernāti” galveno vēstures periodu raksturojums

Senie laiki (p.m.ē. – 1160. gadam) – Bernātu DP teritorijā paleolīta atliekas nav sastopamas, pastāvējis ledus laikmets, teritorija bijusi klāta biezu ledus kārtu. Mezolīta laikmeta paliekas vairāk attiecas uz Igaunijas un Lietuvas teritorijām, bet neolītu raksturo akmens izstrādājumu atradumi Latvijas teritorijā.

Bronzas laikmets liecina par piekrastes iedzīvotāju aktīviem maiņas sakariem ar Grieķiju, Itāliju. Konkrēti Bernātu zonā par senlietu atradumiem runāt ir priekšlaicīgi.

Vēlais dzelzs laikmets - Latvijas teritorijā visbagātākie izrakumi. Tas liecina par Senlatvijas kultūras uzplaukuma laiku.

Agrā un vidējā dzelzs laikmeta eventuālie senkapi pēc arheologa I. Lozes ziņām tagadējā Nīcas teritorijā atradušies pie nodegušajām “Robežnieku” mājām.

Vikingu laikmets (800. –1050. gadam) – pieļaujama iespēja, ka arī Bernātu teritorijā bijušas vikingu un sveju aktivitātes, par kurām ir arheoloģiskais materiāls no Grobiņas Priediena senkapiem un Medzes arheoloģiskajām senvietām Ālandes krastā. Tomēr trūkst tiešas arheoloģiskās liecības no tuvākās Bernātu apkārtnes.

Kuršu laikmets (10.- 13. gs.) – par to arheoloģiskas ziņas sniedz **Kušķu** līdzenais kapulauks Nīcas teritorijā, kas atradies starp Kušķu un Viesturu mājām. Arheologs P. Stepiņš šeit vadījis arheoloģiskos izrakumus. Blakus vēl viena senlietu atradumu vieta pie Viesturiem. Atrastas kuršu saktiņas un citas senlietas. Meliorējot, apstrādājot zemi, atrasts tumšāks kultūrslānis. Iespējams bijuši divi senkapi vai, otrā bijusi apmetnes vieta. Saimnieciskās darbības rezultātā šīs senvietas uzskatāmas par iznīcinātām.

Viduslaiki (1160. – 1562. gadam) – Kuršu pakļaušana “Zobenbrāļu ordenim”, vēlāk “Livonijas ordenim”, teritoriju sadalīšana starp Livonijas ordeņvalsti un Piltenes bīskapiju, Zviedru laiki 17. gs vidū apskatāmajā teritorijā un pirmās par Nīcu rakstītās ziņas – 1560.g. minēta kristīgā baznīcas esamība. Netālu no baznīcas, atklāta arheoloģiska senvieta – Vanagkalns – viduslaiku kapsēta, tagadējās Pērļu kapsētas rajonā, ko vietējie saukuši par “zviedru laiku kapiem”. Domājams, kapsēta veidojās līdz ar baznīcas uzcelšanu, turpinājās zviedru laikos no 1560. – 1562. gadam un tradicionāli darbojās tik ilgi, cik pastāvēja baznīca. Šie avoti pierāda apskatāmās teritorijas apdzīvotību un saimnieciskās darbības norisi.

Kurzemes – Zemgales hercogvalsts (1560. – 1795. gadam) – merkantilisma politikas attīstība, intensīva darbība Rucavas pagasta teritorijā, dažādu amatu attīstība jūras piekrastē. Uz šo periodu varētu attiekties arī 1957. gadā atrastā ar cirvi darinātā ozolkoka kuģa paliekas - tuvākā Bernātiem atrastā arheoloģiskā liecība.

Jūrmalciema teritorijas aktivitātes zviedru periodā liecina par amatu prasmi apkārtnē (darvas un ogļu ieguvī) un ļauj domāt, ka arī Bernātos dzīvojošie iesaistījās kopējā ekonomiskā attīstībā. 17. gs. karte liecina, ka Bernāti atradās Pērkones muižas teritorijā. Vēstures attīstības gaitā Pērkones pagastā, vēlāk Pērkones ciemā. Bernātu apdzīvotā ciema aktīvākā daļa atradās tuvāk Krūmu kapsētai un Bernātu bijušajam krogam. BDP teritorija bijusi relatīvi mazapdzīvota.

Kultūras dzīves sastāvdaļa – iedzīvotāju reliģiskā piederība. Blakus Dievturībai, šajā pusē cieši nostiprinājās luterānisms. Bernātu draudze izmantoja Nīcas baznīcu.

Krievu laiki (1795. – 1918.gadam) Kultūrvēsturisko ainavu Baltijas R piekrastē veido vietumis nelieli ciemi tuvāk un tālāk no jūras – Jūrmalciems, Auzu ciems, Kvēpciems, Klampju ciems, Sējejiems. Ja zvejniekiems, tad tuvāk pludmalei vienkopus uzceltas tīklu un zvejas piederumu būdas – sadumi. No 19. gs 2. puses zemnieki centās atdalīties viensētās ar brīvu, izklīdētu ēku izvietojumu un divpagalmu sistēmu ar dzīvojamo māju centrā. No tās uz vienu pusi kūts, stallis, laidars – darba pagalms, uz otru – tīrais pagalms ar klētīm un puķu dārzu. Dzīvojamās ēkas celtas no trijām daļām, stabu tehnikā, kā arī guļbūves tehnikā, raksturīgi divslīpu jumti nošļautiem galiem. Juntus sedza garkūļu salmiem, niedrēm, lubām – plēstām koka skaidām. Saimniecības ēkas cēla no guļbaļķiem uz paaugstinātiem pamatiem, kurus balstīja paviļas – raksturīgas novada celtniecības tradīcijas. Nedaudzas celtnes saglabājušās vēl mūsu gs., bet jumtu klājumi mainīti.

1. attēls. 19. gs. celta saimniecības ēka Bernātu „Palmās”, 2003. gada jūlijā.

Piekrastes māju iedzīvotāji tuvāk jūrai ierīkoja sakņu dārzus, stādīja kartupeļus, burkānus, sīpolus, veda un laistīja ar sāļo jūras ūdeni.

Piejūras teritorijā veidojās sauszemes ceļi, pie kuriem neizpalika tradicionālie krogi - viens no tiem atradies arī bijušā zvejnieku sauszemes satiksmes ceļā tuvu jūrai – Jūrmalkrogs, celts 18.vai 19. gs. Patreiz palicis tikai nosaukums mājām, kuras atrodas dabas parka teritorijas dienvidu daļā – 1970. g. vecā kroga vietā uzcelta koka dzīvojamā māja, apkārt veidojušās ķieģeļu piebūves, tagad arī pēdējā koka ēka nojaukta. Uz ZR no “Jūrmalkroga”, “Pūķu” mājas, kuras 1982. g. Pūķis Miķelis no Nīcas “Klāviem” dāvinājis Ojāram Drullim no Liepājas. Veco māju vietā 1997. gadā uzcelta divstāvu mūra ēka ar balkonu. Saglabātajā nosaukumā atspoguļojas šajā pusē izplatītie Pūķu uzvārdi, kuru Nīcas pagastā vēsturiski ievērojams skaits. Kā atzīst vietējie - “ bez sava gala”. Lai ieviestu skaidrību valsts kadastrā, vienādo māju nosaukumus sāka likvidēt 1938. gadā, arī vienādo uzvārdu īpašnieki varēja tos mainīt.

19. gs. Pērkones muižas teritorijā notika ievērojamas pārbīdes reliģiskās lietās. 1863.g. apritē ienāca baptisti. Draudzes dibināšana atstāja paliekošu iespaidu uz apkārtējo piekrastes iedzīvotāju reliģisko piederību. Baptistu baznīcu uzcēla 1892.g. Skatrē, bet 1918.g. uzceltā Muitnieku baznīca nodrošināja Bernātu luterāņiem ģeogrāfiski tuvāka dievnama esamību – abas konfesijas un dievnami darbojas arī šodien.

Latvijas 1. brīvvalsts (1918.- 1940.)

DP teritoriju ZR noslēdz unikāls kultūrvēsturiskās ainavas akcents - “Veckrūmu” mājas - attēls Nr. 2.

2. attēls. „Veckrūmu” mājas, 2003. gada jūlijā.

Pašā jūras krastā, ar lieliem akmeņiem, dzelzsbetona konstrukcijām, armatūrdzelzi un dažādu būvju paliekām mākslīgi nostiprināta kāpa un apbūve tajā, liecina par cilvēku izmisīgu cīņu ar jūras stihiju. Šī vieta izcili saskatāma no Liepājas jūrmalas un kalpo kā orientieris velotūristiem un ekotūristiem “Dzintara takas” ietvaros, īpaši no liedaga Z puses, labi saskatāma no jūras. Pirmās dzīvojamās ēkas celšanas gads kāpā nav skaidrs. Ir zināms, ka 20. gs 40. gados vecā ēka kopā ar saimniecības ēkām nobrukusi un ieskalota jūrā. Tagadējās ēkas ekspluatācijas uzsākšanu valsts kadastrs uzrāda 1940. gadu. Divstāvu koka ēka celta kā viendzīvokļa dzīvojamā māja, divslīpu jumtu, nelielu verandu. Apkārt piebūves un šķūņi no 1950. gada, pirts no 1980. gada. Dzīvojamā ēka siltināta baltiem silikātķieģeļiem un apmesta. Ēkas Z pusē, ārpus žoga, mākslīgi veidota terase ar gadus 10 atpakaļ uzceltu unikālu vasaras “bungalo” - no īstām bambusa niedrēm, kuras Latvijā nonākušas kā iepakojums dažādām precēm no Kubas. Māju ģeogrāfiskā izvietojuma unikalitāti nevar pārvērtēt, bet iebildumus no estētiskā viedokļa izraisa māju saimnieku veidotā haotiskā nostiprinājumu sistēma. Zemes gabalam noteikti apgrūtinājumi un aprobežojumi, speciāli apsaimniekošanas noteikumi - “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un “Par meliorāciju”.

Uz D no “Veckrūmiem” atradusies Bernātu vecā koka bāka, kura 1967. g. vētras laikā ieskalota jūrā. Administratīvi arī šeit bijis Pērkones ciems.

Pie BDP DA robežas 20. gs 30. gados veidojās zvejnieku – laucinieku ciemats - Jaunciems (jeb Laukgaļi). To apdzīvoja tā sauktie “fondinieki”, kuri zemi saņēma no valsts brīvā zemes fonda pēc Agrārās reformas, sadalot muižu zemes. Patreiz Jaunciemu apdzīvo ap 30 cilvēku.

Parka D robežu noslēdz “Stūrmaņi”, atradušies Pērkones ciemā, arī jaunsaimniecība ar atsevišķu pagrabu, šķūni no 1930. gada, kūti celtu 1950. gadā.

1924. gada 27. septembrī prezidents Jānis Čakste Bernātos izteicis vēlējumu – “Te ir jābūt kūrortam” Par to liecina saglabājies piemiņas akmens augstā kāpā blakus dabas parka Z robežai.

3. attēls. Prezidenta Jāņa Čakstes piemiņas akmens, 2003. gada jūlijā.

Vēlējums sācis piepildīties 20. gs. 30. un 40. gados. 1935.g. Bernātu vasarnīcu rajonu 231 ha platībā sadalīja 248 vienībās un piejūras kāpu “Saules mežā” uzsāka apbūvi - sākotnēji paredzēta trīs joslās. Pirmā josla tika realizēta līdz 1940. g., otrā paralēli pirmajai, un trešā, kura noslēgtos aptuveni pie vecā Bernātu – Nīcas ceļa, netika realizētas.

Pirmo joslu apbūvēja ar Holandes tipa villām – 2 stāvu koka ēkas ar mansardiem, sarežģītām jumtu konstrukcijām, klātas sarkaniem profilētiem dakstiņiem, verandām, interesanti risinātām pamatu konstrukcijām, kuri rotāti dekoratīvām akmens flīzēm, pieskaņoti kāpu reljefam. Būves perfekti iekļaujas vidē un veido brīnišķīgu kultūrvēsturisku ainavu. Šī ir vērtīgākā apbūve Dabas parka teritorijā. Ēkas, kaut daļēji ārēji un iekšēji pārveidotas laika ritumā, saglabājušās kā Latvijas pirmās brīvvalsts unikāla vasarnīcu apbūve Kurzemes rietumu piekrastē, bet vidi degradē vairākas vēlāko laiku būves no baltajiem silikātkieģeļiem. Arī sarkano ķieģeļu ēkas ar koka apdarēm bērnu vasaras nometnes kompleksa “Draudzība” ietvaros, īpaši nebagātina kultūrainavu. Cenšoties jauno apbūvi iestarpināt vasarnīcu brīvajā ārtelpā un gleznainajā reljefā, manuprāt, panākts ļoti smagnējs iespaids, radīta liela būvju sablīvētība. Divas vasarnīcu ēkas, kuras aktīvi ekspluatētas pionieru nometnes ietvaros, Sērdieņa villa (attēls Nr. 5) un villa “Alma” (attēls Nr. 4) mainījušas ārējo izskatu – koka konstrukcijas apmestas, gaiši krāsotas, jumtu dakstiņus nomainījis tradicionālais padomju laiku viļņotais azbestcements jeb “šīferis”.

4. attēls. Villa „Alma”, 2003. gada jūlijā.

5. attēls. Sērdieņa villa, 2003. gada jūlijā.

Ēkas zaudējušas savu sākotnējo pirmreizību, no visiem skatu punktiem brīvi neeksponējas ainavā - skatam papildus slodzi uzliek jaunā apbūve

Pirmās uzceltās vasarnīcas “Saules meža” DR pusē - Lamberta villa 1930. gadā, Paviljons kā galējā Z virziena apbūve, vairs nav saglabājušās. Nodegušais Paviljons bijusi interesanta divdaļīga koka būve ar terasi. Pionieru nometnes “Draudzība” laikos izmantoja pedagogi. Tur notika arī grandiozas pionieru nometņu maiņu noslēguma balles- karnevāli. Lamberta villa tikusi izmantota padomju militāristu bērnu vasaras nometnei, tagad nojaukta. Tās vēsturiskie īpašnieki emigrējuši uz Zviedriju un arī patreiz tur dzīvo. Centrālā un lielākā villa “Alma”, šodien tiek izmantota kā viesu nams un kafejnīca, pieder Liepājas privātuzņēmējam. Villas iekšējais plānojums nav būtiski mainījies. Interjera dekoratīvā koka apdare, kāpnes uz otro stāvu un mansardu daudziem krāsu slāņiem klātas saglabājušās 20. gs. 40. gadam formas. Sērdieņu villu un jaunceltās ķieģeļu ēkas (240 vietām), joprojām izmanto rūpnīcas “Liepājas Metalurģs” bērnu vasaras atpūtas nometnei. Matīsa villa, celta 1937., pabeigta 1940. gadā, kuras īpašnieki bijuši represēti padomju laikā (1941-1947. gadam) atguvuši īpašumu. Šī ēka ir vissakoptākā un labāk uzturētā, nav zaudējusi savu pirmreizējo burvību. Dzimtas vēsturei ir labpaticies novilkt kultūrvēsturiskas uzvārdu paralēles, savienojot Kurzemes Matīsu pēctečus ar Vidzemē dzimušiem Matīsiem, tā atgriežot jaunajai paaudzei vēsturisko Matīsu uzvārdu (attēls Nr 6).

6. attēls. **Matīsa villa, 2003. gada jūlijā.**

Blakus Matīsa villai atrodas arī ārēji nepārveidotā Bāna villa – padomju laikā pionieru nometnes “Draudzība” medpunkts. Celta 40. gados, tagad arī atguvusi vēsturiskos saimniekus Bānus (7. attēls).

Abas vasarnīcas atrodas tuvu blakus un celtas pēc vienādiem projektiem, ir ārēji ļoti līdzīgas, atšķiras interjera apdares un telpu izvietojums. Villu nosaukumi atbilst vēsturisko īpašnieku uzvārdiem.

7. attēls. Bāna villa, 2003. gada jūlijā.

Padomju okupācijas periods (1940 – 1991. gads) Paviljons jeb Kalna māja, Sērdieņu, Alma un Bāna vasarnīcas drīz pēc kara tika izmantotas kā Liepājas uzņēmuma “Sarkanais Metalurģis” strādnieku bērnu pionieru nometne “Draudzība”. Bijusī Lamberta villā ierīkoja Liepājas jūras garnizona militārpersonu bērnu atpūtas nometni. Šobrīd šī ēka un vēlāk militāristu vajadzībām celtās būves ir nojauktas, teritorijas nolīdzinātas. No apbūves saglabājušies tikai pamati, nelielas akmens kāpnītes, daži betonēti celiņi un asfaltētu laukumu paliekas.

Šīs teritorijas tuvumā ģeoloģisko urbumu vietas. No 1959. līdz 1974. g. Latvijas teritorijā, arī Bernātos notika pastiprināta ģeoloģiskā izpēte – tika veikti daudzi dziļurbumi naftas meklējumos. Viens no tiem atrodas Bernātu pludmales joslā. Dziļurbuma metāla serdenis ir neparasti atsegts no smilšu virskārtas, aptuveni pusotra metra augstumā – tas izskaidrojams ar kāpu ieskalošanu jūrā.

Blakus vecajam Bernātu – Nīcas ceļam jūras pusē no 1957. – 1959. gadam tika celtas Bernātos 1947. gadā dibinātā z/ a “Sarkanais karogs” zvejnieku individuālās mājas. Tās veido tuvāko intensīvās apbūves joslu Dabas parka A robežai.

Bernātu pludmales kultūrainavu radikāli pārveidoja 1967. un 1969. gada viesuļvētras, kad jūrā ieskaloja daļu krasta apbūves – pārsvarā zvejnieku mājas.

Latvijas otrā brīvvalsts – kopš 1991. gada

Latvijas galējo R punktu un Bernātu DP Z robežu iezīmē mākslinieka Viļņa Titāna 1999. gadā uzstādītā skulptūra “Zaļais stars”. Tā nosaka 20 grādus 58. min A garuma un 56 grādus 22 min. Z platuma. Mākslinieks, Imanta Ziedoņa līdzgaitnieks kultūrvēsturisku vietu kopā “Optimisti” darbu akcentējis ar svarīgu nozīmi – Tēvzeme (attēls Nr. 8).

8. attēls. **Viļņa Titāna „Zaļais stars”, 2003. gada jūlijā.**

Šajā periodā noticis viens no jūras uzbrukumiem piekrastes teritorijai – 1993. g. jūrā tika ieskalota aptuveni 32 m liela sauszemes teritorija uz kuras atradās piekrastes kāpa ar “Kumpju” mājām – BDP robežās, uz DR no atsegtā ģeoloģiskā urbuma.

No 20. gs. vidus, izsekojot kultūrvēsturiskajai attīstībai, neapšaubāmi var vērot civilizācijas 2 galvenās tendences – viena vērsta uz dabas resursu saglabāšanu un saudzēšanu, otra – neorganizēta, visai brutāla dabas resursu degradēšana.

Iedzīvotāju un institūciju rakstisko iesniegumu izvērtējums

Plāna izstrādes gaitā saņemtie iebildumi un ierosinājumi un to vērtējums no dabas aizsardzības viedokļa.

Iedzīvotāju un institūciju rakstiskie iesniegumi	Ierosinājumu vērtējums no dabas aizsardzības viedokļa	Risinājums
1. Dienvidkurzemes mežsaimniecība ierosina mainīt apsaimniekošanas pasākumos sekojošo:		
1.1.izveidot vienu ūdens ņemšanas vietu plānā paredzēto divu vietā	Ierosinājums atbalstāms	Iestrādāts dabas aizsardzības plānā: paredzēts izveidot vienu ūdens ņemšanas vietu
1.2. veikt pasākumus dabisko mežu biotopu aizsardzībai	1.2. Plānā paredzētās dabas takas ieplānotas pa esošajiem ceļiem un takām un tās neapdraud dabiskos meža biotopus.	Iestrādāts dabas aizsardzības plānā: informācija par aizsargājamiem meža biotopiem tiks iekļauta informācijas standos, īpašās informācijas zīmēs.

2.Nīcas pagasta padome ierosina: 2.1. paplašināt neitrālo zonu saskaņā ar klāt pievienoto kartogrāfisko materiālu	2.1. Neitrālās zonas paplašināšana nebūtu pieļaujama, jo šai teritorijai raksturīga augsta dabas vērtība, kas atbilst ES aizsargājamo biotopu 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas un 9010* - Boreālie meži veidiem.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā, jo šī teritorija ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības ziņā.
2.2. paredzēt plānojamā autostāvvietā (zemes īpašumā ar KN 64780120015) iespēju būvēt kafejnīcu, viesu namu u.c. apkalpošanas infrastruktūras objektus.	Plānojamās autostāvvietas teritorija ir neliela un to ietver ES aizsargājams biotops 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas. Kapitālu būvju celtniecība nelabvēlīgi ietekmētu blakus esošos biotopus.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā
2.3. teritoriju līdz īpašumam „Betas” atstāt MK noteikumos apstiprināto robežu, dabas parku uz austrumiem paplašināt aiz minētā zemes īpašuma.	2.3.Īpašums „Betas” atrodas teritorijā ar augstu dabas vērtību, kas atbilst ES aizsargājamam biotopam 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā, jo šī teritorija ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības ziņā.
3. Īpašnieku Z. Rūsiņas un U.Gēcas iesniegums par zemes gabalu KN 64780080156 un 64780080031 izmantošanu apbūvei	Neitrālās zonas paplašināšana nebūtu pieļaujama, jo šī teritorija atbilst ES aizsargājamo biotopu klasifikācijai 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā, jo šī teritorija ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības ziņā.

4. Īpašnieka G.Eniņa iesniegums par apbūvi zemes gabalā ar KN 64780122222	Ar 1999. gada 15.jūnija MK noteikumiem Nr.212 minētais zemes gabals tika iekļauts Valsts nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā, dabas liegumā „Bernāti”. Plānā šī teritorija tiek saglabāta kā dabas lieguma zona. Šī teritorija atbilst ES aizsargājamo biotopu klasifikācijai 2180 -Mežainas jūrmalas kāpas.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā, jo šī teritorija ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības ziņā.
5. Īpašnieka A.Kreica iesniegums par apbūvi zemes gabalā ar KN 64780080157	Neitrālās zonas paplašināšana nebūtu pieļaujama, jo šī teritorija atbilst ES aizsargājamo biotopu klasifikācijai 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā, jo šī teritorija ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības ziņā.
6. Īpašnieces T.Gurinovas iesniegums par apbūvi zemes gabalā ar KN 64780080087	Plānojamais, atdalāmais zemes gabals ar nosaukumu „Tomiņi” iekļauts dabas parka „Bernāti” dabas parka zonā, jo īpašums atrodas teritorijā ar augstu dabas vērtību, kas atbilst ES aizsargājamam biotopam 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas. Pārējā zemes gabala daļa atrodas ārpus parka teritorijas.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā, jo šī teritorija ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības ziņā.
7. Īpašnieka G.Erdmaņa iesniegums par apbūvi zemes gabalā ar KN 64780120049	Īpašums atrodas teritorijā, kas atbilst ES aizsargājamam biotopam 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā, jo šī teritorija ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības ziņā.

8. Īpašnieces S.Olmanes iesniegums par apbūvi zemes gabalā ar KN 64780120061	Īpašums atrodas teritorijā, kas atbilst ES aizsargājamam biotopam 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā , jo šī teritorija ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības ziņā.
9. Īpašnieku I.Neimanis un J.Neimaņa iesniegums par zemes gabalu KN 64780080324 un 64780080297 izmantošanu apbūvei	Teritorija, kurā atrodas īpašums ar KN 64780080297, raksturīga ar augstu dabas vērtību. Teritorijas, kur atrodas abi īpašumi atbilst ES aizsargājamam biotopam 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā , jo šī teritorija ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības ziņā.
10. Īpašnieka I.Akmentiņa iesniegums par apbūvi zemes gabalā ar KN 64780080021	Īpašums atrodas teritorijā ar augstu dabas vērtību, kas atbilst ES aizsargājamam biotopam 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā , jo šī teritorija ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības ziņā.
11. Īpašnieces V.Laugales iesniegums par apbūvi zemes gabalā ar KN 64780120010	Īpašums iekļauts dabas parka neitrālā zonā.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā , jo šajā teritorijā atrodas nozīmīgi bioloģiskās daudzveidības elementi
12. Īpašnieces D.Vīnvalkas iesniegums par apbūvi zemes gabalā ar KN 64780080410	Daļa īpašuma iekļauta dabas parka neitrālā zonā.	Ieteikums ir iestrādāts dabas aizsardzības plānā . Neitrālajā zonā apbūve pieļaujama, iepriekš izstrādājot detālo plānojumu kopīgi ar plānoto aktīvās atpūtas centru, veidojot kopīgu infrastruktūru, atbilstoši pastāvošai likumdošanai.

13. Īpašnieces B.Tračuma iesniegums par apbūvi zemes gabalā ar KN 64780080340	Īpašums atrodas teritorijā, kas atbilst ES aizsargājamam biotopam 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā, jo šajā teritorijā atrodas nozīmīgi bioloģiskās daudzveidības elementi
14. Īpašnieka I.Reinharda iesniegums par apbūvi zemes gabalā ar KN 64780120040	Īpašums atrodas teritorijā ar augstu dabas vērtību, kas atbilst ES aizsargājamam biotopam 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas un ES aizsargājamam biotopam 2190 – mitras starpkāpu ieplakas. Šeit ir sastopamas Latvijā aizsargājamas sugas parastās purvmirtes audzes, kas ir arī Latvijā īpaši aizsargājams biotops.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā, jo šī teritorija ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības ziņā.
15. Īpašnieka R.Zaharova iesniegums par apbūvi zemes gabalā ar KN 64780120040	Īpašums atrodas teritorijā ar augstu dabas vērtību, kas atbilst ES aizsargājamam biotopam 2180 - Mežainas jūrmalas kāpas un ES aizsargājamam biotopam 2190 – mitras starpkāpu ieplakas. Šeit ir sastopamas Latvijā aizsargājamas sugas parastās purvmirtes audzes, kas ir arī Latvijā īpaši aizsargājams biotops.	Ieteikums nav iestrādāts dabas aizsardzības plānā, jo šī teritorija ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības ziņā.